

't Jodinetje van Elspeet

Bertha Elisabeth van Osselen-van Delden

bron

Bertha Elisabeth van Osselen-van Delden, *'t Jodinetje van Elspeet*. Allert de Lange, Amsterdam
z.j. [1895]

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/osse002jodi01_01/colofon.htm

© 2004 dbnl

Op weg naar hei en bosschen

Hoofdstuk I.

Roosje en Daniël.

Het is zondagmorgen in de maand Juli. De lucht is blauw met kleine witte wolkjes; precies vlokjes witte watten of witte schapjes, ja het is juist zooals die kudde schapen die daar helder verlicht, over de heide verspreid is.

Zie, dat eene groote schap kijkt naar de lucht, zou het denken dat daar boven ook schapjes loopen? Neen, zoo dom is het niet; het heeft al zoo dikwijls op mooie zomerdagen zulke wolkjes gezien.

Wat springen de lammetjes vroolijk in 't rond, ik geloof dat zij de blauwe kappelletjes na willen loopen. De heide is geheel paars van haar bloemetjes en het is hier zoo geurig. Dat vinden de bijen ook; de geuren lokken hen hier naar toe, soms uren ver van hare korven, want ze weten wel,

waar geuren zijn, vinden ze bloemen, en in de bloemen vinden ze honig.

Wat is die heide uitgestrekt! Weet ge wel, waar we zijn? Op de Veluwe, en wel in de buurt van het dorp Elspeet, zoek maar eens op de kaart van Gelderland, tusschen Nunspeet en het Uddelermeer, dicht bij het landgoed Staverden.

Heel in de verte in het noorden, zie je den toren van Nunspeet; die van Elspeet is dicht bij en dan heel in de verte voorbij Staverden, zie je het kerkje van Garderen dat heel hoog ligt.

Wat is het hier stil op de heide; je hoort niets dan de belletjes van eenige schapen en het gonzen van de insecten. De schaapherder ligt nog al lui tegen een heuveltje en de hond hapt naar de vliegen.

Zie je wel hoe de lucht trilt en altijd in beweging is? dat komt van de warmte; het belooft een prachtige dag te zullen worden.

Daar loopt een konijn! Zie, zie, daar springt hij over de struiken, nu eens rechts en dan links; daar is er nog een en nog een, zeker broertjes en zusjes uit één nest.

Daar ginds staat een huisje met een schuur; dat smalle voetpaadje door de hooge hei voert er heen. Kinderstemmen laten zich hooren.

Achter het huis ligt een hoop heideplaggen en daarbij spelen een jongen en een meisje. Ze hebben een hol gemaakt onder de plaggen, ze willen zich zeker een huisje maken.

De jongen wil er in kruipen maar het is nog niet wijd genoeg. Hij trekt nog eenige plaggen er onder uit, en o wee! daar stort de heele hoop over hem heen. Het kleine meisje springt verschrikt op, staat een oogenblik onbewegelijk te kijken en gilt dan: 'Vader, vader! Daniël ligt er onder!'

Maar niemand hoort het, vader is naar Elburg en alle andere menschen zijn naar de kerk, en komen vooreerst niet over den weg.

Het meisje begint de plaggen weg te trekken, maar telkens vallen er weer nieuwe naar beneden. Zij beproeft den jongen aan zijn beenen er onder uit te trekken, maar dat gaat niet. Met onvermoeiden ijver blijft zij aan het werk; zij vordert goed, zij ziet reeds het buis van Daniël, maar de arme jongen kan niets mee werken, zijn hoofd, borst en armen zijn nog geheel bedekt. De kleine handjes van het meisje zijn vol krabben, het bloed loopt er langs, want die heidetakjes zijn zoo hard en scherp. In doodsangst blijft ze voortgaan, eindelijk kan ze haast niet meer, haar gezicht is vuurrood

van vermoeidheid; nog een tiental plaggen, toe maar lief kind! doe je best, anders stikt de arme jongen.

Eerst bewoog Daniël nog zijn beenen, maar nu ligt hij zoo stil. 'O Daniël!' kermt het meisje, en de tranen stroomen haar over de wangen. Eindelijk heeft ze zijn borst ontbloot en ze hoort Daniël zuchten, maar hij blijft stil liggen. Het, meisje schreeuwt zoo hard zij kan: 'Vader, help toch!' en dan zakt zij in elkaar door de vreeselijke inspanning, en alles draait haar voor de oogen en het klopt en bonst in haar arm hoofdje, en dan snikt zij wanhopig van angst en vermoeidheid.

Nu springt zij eensklaps weer op en houdt haar hand boven de oogen, en tuurt over de heide tegen het schitterend zonlicht in. Zij hoort wat piepen en knarsen en het snuiven van een paard.

Ja, gelukkig, daar komt een rijtuig, het eenige rijtuig van Elspeet met Dries den voerman.

Zoo schielijk zij kan, loopt het meisje door de hei, naar den grindweg en roept en wenkt: 'Dries! Dries!' Hij houdt op en eenige hoofden worden uit het portier gestoken. Hijgende komt het meisje nader, en zegt dan: 'Dries, mijn broertje! o, help me toch!'

Dadelijk springt een jongeheer uit het rijtuig en vraagt: 'wat is er gebeurd, kleine meid?'

'Daar! daar!' wijst ze bevend en loopt dan zoo snel zij kan, terug naar Daniël.

'Dat is Roosje van den jood, jongeheer Sjarrel,' zegt Dries, 'er is zeker een ongeluk gebeurd.'

'Rijd er spoedig heen!' zegt de oude dame, die in het rijtuig zit.

Charles is intusschen zoo hard hij kan, het meisje achterna geloopt en als hij bij het huisje komt, ziet hij haar neerknielen bij den plaggenhoop, en tegelijkertijd ziet hij een paar jongens beenen er uit steken.

Dadelijk begrijpt hij wat er gebeurd is; hij ziet rond, opent de deur der schuur, vindt een greep en begint de plaggen te verwijderen. Hij is reeds een eind gevorderd als Dries met het rijtuig nadert.

'Hola! Dries! Hier moet je zijn; geef de leidsels aan mijne zuster en kom helpen!'

Daar komt de stevige Dries, en als deze de greep hanteert, zijn de plaggen in een oogwenk ter zijde geruimd en kan Charles den armen jongen optillen. Hij hangt geheel slap en bewusteloos in zijne armen. Zijn neus en mond zijn

vol zand. Roosje staat wanhopig te snikken en de oude Mevrouw die uit het rijtuig is gestegen, neemt haar zakdoek, veegt het zand uit zijn gezicht, houdt hem eau de cologne onder den neus, wrijft er zijne slapen mee en zegt dan tot Roosje:

‘Wijs ons den weg in huis, lief kind, dan zullen we hem te bed leggen.’

‘Hij komt bij, Grootmoeder,’ zegt Charles en draagt hem het huis in en legt hem in eene bedstede.

‘Waar zijn je ouders, mijn kind?’ vraagt de oude dame.

‘Moeder is dood en vader is van morgen naar Elburg gegaan om Grootvader te halen, hij komt niet voor van avond terug.’

‘Grootmoeder,’ roept Charles, ‘nu zucht hij, geef mij nog even wat eau de cologne.’

Eindelijk slaat Daniël de oogen op en ziet verwonderd in het rond, wil overeind gaan zitten, maar valt kreunend terug in het kussen.

‘O Roosje, zoo'n pijn!’

‘Arme jongen,’ zegt Charles, medelijdend, ‘dat had niet veel gescheeld of je was gestikt, maar nu zul je wel gauw weer opfleuren.’

Dries gaat weer naar het paard, en Johaana, die van ongeduld en nieuwsgierigheid heeft staan trappelen, heeft hem ternauwernood de leidsels toegeworpen, of ze staat reeds in het vertrek en vraagt: ‘Wat is er toch gebeurd? Zeg het mij gauw.’

Grootmoeder wijst naar de bedstee en zegt:

‘Kijk Jo, die arme jongen was bijna gestikt onder een hoop plaggen, als Charles en Dries hem niet gered hadden.’

Jo ziet naar den jongen en dan naar het meisje, dat doodsbleek op een stoel zit, en met haar groote zwarte oogen angstig naar de bedstee kijkt. Ze heeft hare handen in haar schort gerold, en langzaam rollen de tranen over hare wangen.

‘Je hoeft niet meer ongerust te zijn, meisje, je broertje is gered; kom, geef mij een hand en vertel mij nu eens hoe je heet.’

‘Ik heet Roosje Rubens,’ zegt ze zacht en trekt aarzelend haar rechterhand te voorschijn, maar ach, ze schrikt zelve van al het bloed en de krabben.

‘Ik zal mijn handen gaan wasschen, ze doen zoo'n pijn.’

‘Och lief Roosje, hoe komt dat?’ vraagt Jo medelijdend en ze bekijkt die arme handjes waarvan sommige nagels zijn opgescheurd en geheel vol bloed.

‘Ik wilde Daniël helpen, maar ik kon niet,’ zucht Roosje, ‘telkens stortte de hoop in en de plaggen waren zoo zwaar en zoo scherp.’

‘Kom mee naar de pomp, je moet ze maar eens een poos in een emmer met water steken, dan zal de pijn wel bedaren.’

Jo gaat met Roosje naar buiten en pompt water in een emmer, en als Roosje nu hare handen van zand en bloed gezuiverd heeft, neemt Jo haar zakdoek en verbindt er de hand mee.

‘Heb je nu zelf een zakdoek voor de andere hand?’

‘Ja mijn mooie Sabbathzakdoek,’ zegt Roosje ‘hij ligt in het kabinet, maar vader heeft den sleutel.’

‘Dan zullen wij er een aan Grootmoeder of aan Charles vragen, kom maar mee.’

‘Grootmoeder,’ zegt Charles, ‘ga nu maar gerust met Jo naar Staverden, ik zal wel hier bij Daniël blijven en hem wel oppassen.’

‘Beste jongen, dat is heel lief van je, maar ik wil nu liever ons rijtoertje uitstellen tot morgen; laten wij uu terug gaan naar het logement, dan komen we hier na de koffie weer eens kijken.’

‘Gaaf u dan maar met Jo in het rijtuig, ik zal straks wel loopen, ik wou nog graag een poosje hier blijven.’

Grootmoeder en Jo stappen in het rijtuig, en Dries brengt hen naar het dorp Elspeet, waar zij sedert eenige dagen gelogeed zijn in het nieuwe logement. De kerk gaat juist uit, en een menigte boeren en aardige boerinetjes in hun eigenaardig kostuum, met lage jakjes en rood en blauw gebloemde doekjes, komen hen achterop, en verspreiden zich naar alle kanten.

In het logement wordt de koffietafel klaargezet voor al de gasten, die achtereenvolgens thuis komen van hunne wandeling, meest uit het Elspeeterbosch, waar het nu zoo heerlijk belommerd is, onder de eiken en beuken en op het dikke mos, en de boschbesstruiken en varens.

De wandelaars zien er warm uit en gaan allen naar hunne kamers om zich op te frisschen.

‘Hé, Jo,’ zegt een klein meisje, dat haar boven aan de trap ontmoet, ‘ik dacht dat je naar Staverden waart gegaan, en niet voor vijf uur thuis zoudt komen?’

‘Ja Dora, maar we hebben een avontuur gehad, er is bijna een jodenzongentje gestikt; we zullen het straks aan de koffie wel vertellen.’

Dora staat met groote oogen te kijken en holt dan terug naar haar Mama, die bezig is Maggies krullen uit de war te kammen en verschrikt opziet als Dora roept:

‘Mama, er is bijna een jodenjongentje gestikt!’

En als nu al de menschen en kinderen aan de groote koffietafel zitten, vertelt Jo's Grootmama, de oude Mevrouw de Witt, wat haar onderweg overkomen is.

De waardin, die juist de dampende koffiekannet binnen brengt, zegt:

‘Och grut, dat arme jong! en was de jood naar Elburg?’

‘Ja, hij ging zijn ouden vader halen.’

‘Och, och, die stumpers! en bint ze noe alleenig?’

‘Neen, mijn kleinzoon is nog bij hen gebleven, en wij zullen er straks weer heengaan.’

‘Mag ik meegaan!’ roepen nu al de kinderen.

‘Ja maar niet allen te gelijk.’

‘Ik zal een boekje meenemen voor Daniël,’ zegt Dora.

‘En ik een prentje voor Roosje,’ zegt Maggie.

Zoo gaan ze allen kennis maken met Daniël en Roosje Rubens.

Hoofdstuk II.

De eerlijke jood.

's Avonds tegen zeven uur, staat Roosje uit te kijken of vader en grootvader nog niet komen, Daniël zit in Grootvaders stoel aan den haard; al zijn botjes doen hem pijn; er heeft ook zoo'n zware vracht op hem gelegen. Roosje had het zand uit zijn zwarte krullebol willen borstelen, maar hij kon niet verdragen dat zij er aan raakte. Hij had echter met smaak een stuk brood gegeten.

'Daar komen ze aan!' roept Roosje door de deur, 'ga gauw uit Grootvader's stoel, Daniël!'

Daniël staat met moeite op en laat zich op een anderen stoel neervallen. Roosje gaat weer naar buiten en daar komt de boerenwagen aan.

'Daniël!' roept vader, voordat de wagen nog stilstaat, 'breng den bruinen stoel hier, voor Grootvader om uit den wagen te stappen.'

'Sta gauw op, Daan,' zegt Roosje, 'geef maar hier, ik zal het wel doen.'

En nu moet Daniël alweer opstaan want hij was juist

op den bruinen stoel gaan zitten: nu gaat hij op de houtkist zitten, naast den haard.

Roosje brengt den stoel naar buiten bij den boerenwagen, waar haar vader reeds afgesprongen is en nu den ouden grootvader helpt afklimmen.

‘Ho Bles, sta stil! Roosje, ga vóór het paard staan. Waar is Daniël?’

‘Daniël heeft pijn, vader.’

‘Heeft hij pijn? waar?’

‘Overal vader.’

‘Hij is toch niet ziek? mijn zoon? mijn eerstgeborene?’

‘Hij heeft een ongeluk gehad. Pas op vader, Grootvader zal vallen. Schrik maar niet, vadertje, het is alweer veel beter.’

Met moeite is de oude man van den wagen op den stoel, en vandaar op den grond gestapt.

‘Wat sta je toch te beven! Nathan, mijn zoon? je zoudt je ouden vader zijn beenen laten breken, dat ben ik niet van je gewend.’

‘Och vader,’ schreeuwt Nathan den dooven man in 't oor, ‘ik was een beetje onhandig, wees niet boos.’

‘Leun maar op mij, Grootvader,’ zegt Roosje, en zoo

brengen zij den ouden man naar binnen in zijn gemakkelijken stoel.

‘Daantje, mijn jongen, wat is er met je gebeurd?’ vraagt Nathan angstig, als hij het pijnlijke gezicht van zijn zoon ziet.

‘Ik ben bijna gestikt onder den hoop plaggen bij de schuur, maar ik ben al veel beter. Heb je goeie zaken gedaan, vader?’

‘Je bent een flinke jongen Daantje, altijd met je gedachten bij de negotie. Ik zal den wagen wegbrengen en dan zal ik je vertellen wat ik gedaan heb.’

De vader gaat weg en de oude grootvader Jerochem zegt:

‘Stook eens, Roosje, ik heb het koud en ik heb trek in koffie.’

‘Daniël, sta eens op van de houtkist, ik moet stoken voor Grootvader.’

Zonder morren staat Daniël op en gaat bij de tafel zitten.

Roosje stookt het vuur op en als het water kookt zet zij koffie. Onderwijl vertelt zij aan Grootvader wat er met Daniël gebeurd is. Juist als de koffie klaar is, komt Nathan thuis en nu moet Roosje alles nog eens vertellen, van haar vreeselijken angst en van de bewusteloosheid van Daantje

en dan van al die vriendelijke dames en kinderen uit het logement, die 's middags bij hen zijn geweest. Daniël leeft geheel op en zegt:

‘Vader, daar kun je zaken mee doen.’

‘Jongen, jongen, wat zit er een koopmansgeest in je. Maar je hadt wel dood kunnen zijn, mijn zoontje, mijn Daantje! maar zie, daar heb je het alweer; ik ben gezegend; ik had van morgen iemand kunnen bedriegen in de negotie en ik heb het niet gedaan. Ja, ja, goed dat ik het niet gedaan heb.’

‘Vertel het eens, vader,’ vraagt Daniël gretig, ‘was het met den zilveren beugel of met de gespen?’

‘Neen, met den gelijmden schotel. Het was een opkooper uit Amsterdam, en hij zag niet dat het gelijmd was, en ik merkte wel, dat hij hem hebben wilde, om bij te passen bij een servies van eene rijke familie in Amsterdam en toen vraagde ik *f*30. - en toen gaf hij *f*20, terwijl de schotel nog geen *f*2 waard is. Toen ik het geld op wilde steken, dacht ik: als ze jou eens zoo fopten, zou je dan niet zeggen dat het gemeen was? Ben ik dan een gemeene kerel? een bedrieger? Neen, Nathan is een eerlijke jood en geen smous, en toen zei ik tegen den opkooper: “daar heb je *f*18. -

terug om de lijm te bedekken.” Toen hadt je dien vent eens moeten zien, hij stond met zijn mond wijd open van verbazing en....’

‘Hè vader, 't was toch jammer!’ zegt Daniël.

‘En ik ben er blij om,’ zegt Roosje.

‘Stil kinderen, hij stond stom van verbazing en bekeek den schotel nog eens van alle kanten en ontdekte eindelijk de lijm en toen riep hij: “Jij bent de eerlijkste jood, dien ik nog ooit gezien heb; met jou wil ik altijd zaken doen. Daar heb je f3 voor je kinderen.” En zie je, nu krijgt Roosje er twee van in haar spaarpot en Daniël maar een; weet je waarom?’

‘Neen vader.’

‘Omdat Daniël het jammer vond.’

Daniël keek beschaamd maar sprak niet tegen, en toen nu de vader één gulden voor Daniël neerlegde en één gulden en vier kwartjes voor Roosje, toen zei Roosje:

‘Ik heb het liever gelijk,’ en ze schoof twee kwartjes naar Daniël toe. Toen was Daniël nog meer beschaamd, en toen hij 's nachts in zijn bed lag, dacht hij nog lang over die zaak en kon het nog maar niet met zichzelf eens worden. De zoon van Levi had hem toch verteld dat een

koopman moest bedriegen, anders werd hij bedrogen. Den volgenden morgen was zijn eerste vraag:

‘Vader is Levi een goed koopman?’

‘Levi? dat is een bedrieger; niemand wil met hem te doen hebben; ze leeren hem al goed kennen. En denk je dat hij gelukkig is? al zijn kinderen bedriegen hem, en hij heeft nooit een vredigen Sabbath. En wil je wel gelooven, mijn Daantje, dat van morgen mijn eerste gedachte was, dat het toch veel plezieriger is om eerlijk te zijn, dan heb je zoo'n gemakkelijk gevoel over je, zoo vrij.’

Daniël dacht aan de f18; hij was nog niet overtuigd dat bedriegen in den handel niet geoorloofd is. Zijn vader wist niet, dat hij in Elburg slechte kameraadjes had gehad.

Hoofdstuk III.

Staverden. - Het Leuvenumsche bosch. - De kolenbrander. - De gevonden knoop.

's Morgens aan het ontbijt zijn ze in het hotel druk in de weer. Mevrouw van Oven en Jo de Witt maken boter-

hammen en pakken die in papieren, terwijl Mevrouw Drieland met haar zoon Bob of Benjamin en Charles de Witt, eene groote duidelijke kaart bestudeeren, die Charles ter leen heeft gekregen van een officier, uit het kamp van Oldebroek. Op die kaart staan alle boschwegen en kleine voetpaadjes door de heide zoo duidelijk, dat men er onmogelijk mee kan verdwalen.

‘Mij dunkt,’ zegt Mevrouw Drieland, ‘dat we naar het Leuvenumsche bosch moesten gaan. Mevrouw van Oven, wat zegt u er van? vindt u het goed?’

‘Zeker, Mevrouw Drieland, heerlijk. Wij hebben nu geloof ik, genoeg boterhammen. Hier is een pakje voor u en hier zeven pakjes voor uw kinderen; hier voor Jo en Charles elk een, en dit is voor mij en mijn drietal. Daar Ewout, Dora en Maggie, je moet zelf je pakje dragen.’

‘Grootmama,’ zegt Jo, ‘ik vind het toch niets prettig, dat u hier zoo alleen achter blijft.’

‘O lieve kind, bekommer je over mij niet; ik moet brieven schrijven en ga daarna een beetje wandelen in mijn eentje. Misschien ga ik Daniël en Roosje eens opzoeken. Wandel jelui maar prettig, en als je mij een takje witte hei meebrengt, dan tracteer ik morgen op Nunspeeter moppen.’

De wandelaars zijn gereed en wandelen den grindweg op naar Staverden. Welk eene bende! Dora van Oven loopt met Kitty Drieland; ze zijn beide acht jaar oud en onafscheidelijke vriendinnen. Dan volgen Marius en Emile Drieland die negen en elf jaar oud zijn, met Ewout van Oven die tien jaar is.

Charles en Jo de Witt wandelen met Bob en Hermance Drieland. Charles is zestien, Jo vijftien, Bob zeventien en Hermance dertien jaar.

En nu komen nog de kleine zesjarige Maggie van Oven met Suze en Adriaan Drieland, die zes en zeven jaar oud zijn, met hunne Mama's Mevrouw van Oven en Mevrouw Drieland.

‘Ben jij al op Staverden geweest, Ewout?’ vraagt Marius.

‘O ja, we hebben de heele plaats overgewandeld. Het huis staat aan den eenen kant heelemaal in 't water, en er is ook een waterval. Maar het is onbewoond, dat is niet zoo aardig, het is er zoo stil.’

‘Dat moet vroeger heel anders geweest zijn,’ zegt Charles, die achter hen loopt; ‘in den tijd van de hertogen van Gelder in de veertiende eeuw wemelde het hier van ridders en edelvrouwen te paard, die op de jacht gingen. Dat kun

je lezen in “de Parel van het hof van Gelre,” van Catharina van Rees; daar komt ook in van het graf van Lenora, dat moet achter in het bosch van Staverden zijn.’

‘O ja,’ zegt Ewout, ‘dat heb ik gezien, het is op een eilandje en op den steen staat ‘Lenora.’

‘Zal ik je vertellen,’ zegt Charles, ‘wie Lenora was? Het was een mooie lieve hofdame, en ze trouwde met ridder Herman. Die brave dappere ridder, van wien ze vreeselijk veel hield, werd door een sluipmoordenaar gedood. De bedroefde Lenora ging toen altijd bidden op dat eilandje, totdat zij stierf en op dat plekje begraven werd. We hebben nu geen tijd meer om het te gaan zien, we moeten nog zoo ver wandelen naar het Leuvenumsche bosch, maar op een anderen dag zullen we toch eens gaan kijken.’

Nu zijn ze weldra Staverden genaderd; jammer dat er zooveel van de grootste boomen gehakt zijn; maar toch zijn er nog veel mooie boomen overgebleven. Wat ziet het huis er oud en deftig uit; wat heeft het zich reeds lang in dat stille water weerspiegeld. Maar neen, het water is niet stil; een stroomende beek houdt het altijd frisch en vormt zelfs een ruischenden waterval.

‘Kijk!’ zegt Charles, ‘die beek komt uit het Uddeler-

meer en loopt verder door het Leuvenumsche bosch, voedt een grooten vijver op den Essenburg en loopt dan naar de Zuiderzee.'

'En den korenmolen, vergeet dien niet,' zegt Bob, die moet hier ook ergens zijn.'

'Ja,' zegt Ewout, 'daar heb je het rad, bij dat boerenhuis; hoor maar hoe het kleppert.'

'Komt kinderen,' zegt Mevrouw Drieland, 'gaat nu mee, naar "de Zwarte Boer," daar zullen we melk gaan drinken.'

Ze volgen den grindweg, maar telkens kijken ze nog eens om naar het witte gebouw, dat daar zoo stil boven het water verrijst, en Charles stelt zich voor, dat eenige schoone jonkvrouwen, uit de vensters zullen kijken, om uit te zien naar hunne ridders, die weldra van achter die dikke boomen zullen te voorschijn komen. Hij loopt steeds achterwaarts, in gepeinzen verdiept, tot hij eenigszins onzacht tegen een tolhek aanbont.

De anderen zijn al een eind vooruitgewandeld, voorbij een aardig kerkje, dat bij Staverden behoort. Als Charles nu weer met zijne gedachten bij het tegenwoordige is, staat hij plotseling stil en denkt werkelijk te droomen. Hoor! duidelijk paardengetrappel, en in de verte een stofwolk. Zouden

dat de ridders zijn, in schitterende kleederdracht, met wuivende vederen op hunne fluweelen baretten?

Charles staat met een bonzend hart te luisteren en te tijken.

Ja, ja! het zijn ruiters die in snellen draf den kant van Leuvenum afkomen, vijf, neen zes man.

‘O!’ zegt Charles eindelijk met een zucht, ‘het zijn officieren met hunne oppassers; wat zouden die hier doen?’

Als ze genaderd zijn houdt een hunner, een kapitein kwartiermeester, zijn paard in en vraagt aan Charles:

‘Hoe ver zijn we nog van Staverden?’

‘Als u dien hoek omrijdt, ziet u het vlak voor u liggen.’

‘Dank u,’ en daar draven de militairen verder naar Staverden toe.

‘Charles!’ roept Bob, ‘wat zei hij?’

‘Hij vraagde hoe ver Staverden nog van hier is.’

‘Hè wat dom!’ zegt Bob, ‘dat moest hij toch precies weten naar zijn kaart.’

‘Wat zouden ze hier doen?’

‘Misschien eens kijken, of de hei geschikt is voor manoeuvres.’

‘Hè, ik wou dat we dat hier bijwoonden.’

‘Witte hei! witte hei!’ juicht Hermance Drieland; ‘ik heb ze gevonden, kijk maar, een heele struik.’

‘Is die zoo zeldzaam?’ vraagt Ewout, die er bij komt kijken.

‘Ja,’ zegt Jo, ‘we zoeken ze elk jaar, en kunnen gewoonlijk maar enkele takjes vinden; dit is een mooie struik: wat zal Grootmama, daar blij mee zijn. Nu krijgen we morgen Nunspeeter moppen, de bode kan ze meebrengen.’

Ze plukken al de bloeiende takjes zorgvuldig af, en dan steekt Jo ze op haar grooten witten strandhoed, en bevestigt ze stevig met een speld.

‘De paarse hei is toch ook wel mooi,’ zegt Mevrouw van Oven, ‘ik wil morgen in Elspeet wat plukken en er een krans van maken, die blijft lang mooi; ik zal hem thuis, in Rotterdam in de huiskamer hangen als een souvenir aan Elspeet.’

‘Dan moet u er beuke- en eikeldopjes invlechten en groen en grijs mos en immortelles, ziet u eens, zulk wit baardmos, zooals aan dien eik groeit, is er mooi voor; ook deze elzenvruchtjes blijven goed, en bij ons logement staan zaadknoppen aan den seringenstruik.’

Zoo zoekende naar allerlei mooie grassoorten, bloemen en

mossen, naderen zij eerst de school van Leuvenun en dan zien zij de herberg 'de Zwarte Boer,' waar zij warm en dorstig binnen treden. De waardin brengt hen in een koele kamer en weldra hebben ze elk een heerlijk glas melk vóór zich staan, waarbij ze een broodje uit hun voorraad te voorschijn halen. Het smaakt hun overheerlijk, en ze zijn spoedig geheel verfrist en uitgerust.

'Wat is dat?' zegt Charles, zich bukkende, 'een militaire knoop? ja waratje, artillerie, zie maar, twee kanonnen over elkaar gekruist, zeker van die lui, die we straks tegen zijn gekomen.'

'Hé toe! Charles, geef hem mij voor eene broche!' vleit Jo, en Hermance kijkt ook zoo verlangend naar den knoop, dat Charles lachend zegt:

'Jelui beiden moogt er om omstaan.'

Hij houdt beide handen op zijn rug en vraagt aan Hermance:

'Welke hand?'

'De linker.'

'Je hebt hem, daar!'

Hermance bloost van plezier, bekijkt den knoop van alle kanten en laat hem aan allen zien.

‘Ben jelui nu uitgerust kinderen?’ vraagt Mevrouw van Oven, ‘dan gaan wij naar het Leuvenumsche bosch.

Allen springen op en weldra zijn ze weer op den grindweg, dien ze nog een eindje volgen, voor ze rechts af een boschweg moeten inslaan.

‘Wat riekt het hier branderig,’ zegt Mevrouw Drieland, en allen bemerken een geur van gebrand dennenhout.

‘Er zal toch geen boschbrand zijn?’ zegt Mevrouw van Oven angstig.

‘Neen, het zal de neerslaande rook van een schoorsteen zijn, daar, uit dat huis.’

‘Er komt geen rook uit dien schoorsteen Mama,’ zegt Bob.

‘Nu, dan uit een bakoven misschien.’

Ze slaan een zandweg in en zijn in het bosch.

‘Hé, hier is het prettig,’ roept Dora, terwijl zij met Kitty vooruit draaft. ‘We gaan boschbessen plukken.’

Alle kinderen hollen haar na en loopen rechts en links door het dikke mos, waar ze soms diep in een kuil zakken en voorover vallen, maar ze springen gauw weer overeind en hollen verder.

‘Au!’ hooren ze eensklaps gillen, en verschrikt kijken de beide mama's naar de verspreide kinderen.

Daar komt Kitty huilende aanloopen, gevolgd door Dora die angstig roept:

‘Een slang! een slang!’

Doodelijk verschrikt, snelt Mevrouw Drieland naar haar dochtertje in de meening, dat zij gebeten is. Bob en Charles komen ook met de anderen toelooopen en vragen wat er is.

‘Kitty heeft op een groote slang getrapt!’ zegt Dora.

‘O, was hij groot?’ zegt Bob, ‘dan is het niets; je bent zeker niet gebeten Kit.’

‘Neen, maar ik ben zoo geschrikt.’

‘Die groote slangen zijn niet vergiftig,’ zegt Bob, ‘maar als het een klein addertje was geweest, zou het gevaarlijk kunnen zijn. Komt jongens, laten we haar zoeken!’

Nu stormen ze allen naar de plek, waar Dora en Kitty de slang gezien hebben; ze zoeken stokken om haar op te jagen en ze hebben de grootste pret in die slangenjacht.

‘Daar! daar!’ roept Ewout, en daar schuifelt een lange bruinachtig gevlekte slang door het mos en de boschbessen. De meisjes deinzen angstig achteruit; maar de jongens vervolgen de slang, totdat Mevrouw Drieland roept:

‘Jongens! laat nu het arme dier; hij doet immers geen kwaad, komt nu mee!’

‘Nu ruik ik toch bepaald brandlucht,’ zegt Mevrouw van Oven, ‘het wordt veel erger; als het uu toch eens boschbrand was!’

‘Daar komt een man met een houtkar, dien zullen wij het vragen;’ en Mevrouw Drieland houdt den man staande, zeggende:

‘Waar komt die brandlucht vandaan?’

‘O Mevrouw, dat is van de koolhoopen.’

‘Koolhoopen? wat zijn dat?’

‘Waar ze houtskool maken.’

‘Ja? waar doen ze dat?’

‘Als je daar dien hoek omloopt, zul je ze wel gauw zien.’

‘Kinderen!’ roept nu Mevrouw van Oven, ‘heb jelui wel eens een kolenbrander bezig gezien?’

‘Neen, nog nooit; hè, laat ons dat gaan zien!’ zegt Charles, en hij loopt met Bob, Jo en Hermance vooruit.

Ze turen in alle richtingen, maar zien nergens vuur of rook; wel wordt de brandlucht steeds erger.

‘Kijkt eens,’ zegt Bob, ‘zie je daar die gekke bergjes, precies groote puddingen van zand, zooals Suze en Adri ze in het klein met vormpjes maken. Zouden dat de koolhoopen zijn?’

‘Nu elke pudding is wel zoo hoog als een olifant; zou daar nu de houtskool in branden?’

Ze naderen de hoopen en zien op een walletje een man zitten, met een hondje, dat blaffend naar hen toe springt.

‘Hier Fidel, koest!’ zegt de man.

‘Brandt daar de houtskool in?’ vraagt Bob.

‘Ja jongeheer, zeven hoopen met houtskool.’

‘Moet je daar den heelen dag bij zitten?’

‘Ja zeker, en 's nachts ook.’

‘'s Nachts ook? en hoe lang duurt dat wel? eenige dagen?’

‘O hé, jongeheer, ze zijn nu drie weken aan het branden, dus net op de helft; over drie weken zijn ze klaar.’

‘Dus zes weken lang! En wanneer ga je dan naar huis om te slapen?’

‘Naar huis? wel jongeheer, kijk, daar is mijn huis.’

Hij staat op en brengt de jongens bij eene droge sloot tegen een walletje, waartegen hij een soort van schuin aflopend dak heeft gemaakt, van stokken en dennetakken, belegd met heide en mos. Voor eene opening, hangt een aardappelzak, en als hij die opslaat, zien zij onder het dak, een bed van stroo, een kussen en een wollen deken.

In

een hoek staat een koffieketeltje, een korametje en een trommel, zoo maar in het zand.

‘Is dat nu niet een mooi huis?’ vraagt hij en schatert van het lachen.

Intusschen is Ewout om een koolhoop heen geloopt en roept:

‘Hè, kijk eens, daar brandt het mooi!’

Dadelijk snelt de kolenbrander er heen met zijn schop, en zegt terwijl hij wat zand werpt op een opening waaruit veel rook opstijgt:

‘Dat gaat te hard; zoo zie je, jongeheer dat ik altijd op moet passen.’

‘Waarom mag dat niet zoo hard rooken?’

‘Wel, dan zou het hout verbranden, en het moet maar verkolen. Kijk, in den beginne zijn er overal in het rond en bovenin gaten, om den brand aan te houden en te laten trekken; maar zoo zachtjes aan, maak ik de bovenste gaten dicht en dan blijven alleen de onderste nog open.’

‘Maar wie let er nu op als je 's nachts slaapt?’

‘O jongeheer, ik slaap zoo licht, ik sta elk oogenblik op en dan kijk ik overal rond of het ook te hard gaat; ik kan het wel ruiken aan den rook; en Fidel die waar-

schuwt mij ook; hij weet het wel zoo precies, hij loopt te janken en te huilen als het te veel rookt. Maar ik moet ook oppassen dat het vuur niet uitgaat.'

'Zie, daar ligt een stukje houtskool, mag ik dat hebben?' vraagt Hermance, 'daar kan ik mee teekenen en ik kan er tandpoeder van maken.'

'O neem maar mee, juffie; hier heb je nog een beter stuk.'

'Wat doen ze met al die houtskool?' vraagt Emile.

'De goud- en zilversmeden en de loodgieters gebruiken ze veel om er hun soldeerbouten in gloeiend te maken.'

'Ze gebruiken het ook veel,' zegt Charles, 'om water te filtreeren. Ze laten dan bijvoorbeeld, het rivierwater in den toren van de waterleiding door kiezelzand en houtskool loopen, dan blijft al het vuil, daarin achter.'

'En het buskruit wordt er van gemaakt met salpeter en zwavel,' zegt Bob.

'Ja, jongeheer, dat heb ik ook gehoord, maar daarvoor nemen ze kool van wilgen- en elzenhout; ik heb hier dennenhout.'

Dora en Suze staan met Ewout en Maggie te overleggen en sluipen naar de hut van den kolenbrander. Ze hebben

een boterham in een papier gepakt, en leggen hem op het koffieketeltje en zetten er dan het kommetje onderst boven op.

‘Wat zal hij nu wel opkijken, als hij het vindt,’ juicht de kleine Maggie; ‘maar als Fidel het vindt?’

‘Neen,’ zegt Dora, ‘dat is een braaf hondje, hij zal er alleen tegen blaffen, en dan wed ik dat hij een stukje mee krijgt van zijn baas.’

‘Komt kinderen,’ roept Mevrouw Drieland, ‘nu gaan we nog naar de beek en daar zullen wij een poosje rusten en dan naar huis.’

‘Daar vriend, daar kun je tabak voor koopen.’

Mevrouw Drieland geeft den kolenbrander een kwartje waarvoor hij zeer verheugd bedankt en dan vervolgen de wandelaars hun weg door het bosch.

Bij de beek gekomen, gaan ze allen aan den kant zitten, eten nog een boterham en gooien takjes en blaadjes in het snel vlietende water, en Marius vangt een waterspin en loopt er Dora mee achterna.

‘Neen Marius!’ roept Mevrouw Drieland, niet plagen! blijf nu rustig zitten, we hebben nog een heel eind terug te loopen.’

Als ze genoeg zijn uitgerust, wandelen zij denzelfden weg

terug en van verre zien zij reeds den kolenbrander, die op het walletje een boterham zit te eten. Hij lacht als hij hen ziet en klopt op zijn maag, alsof hij zeggen wil: 't heeft heerlijk gesmaakt.'

Nu hebben de kleintjes pret en Suze, die nog een klein stukje brood heeft bewaard, roept Fidel en geeft het hem. Kwispelstaartend loopt het hondje haar na, springt om haar heen en tegen haar op. Al de kinderen streelen den aardigen Fidel, roepen den kolenbrander een vriendelijken groet toe en wandelen dan vlug naar 'de Zwarte Boer.' Ze rusten daar nog even, want de kleintjes beginnen wel wat moe te worden, en dan weer met nieuwen moed over Staverden naar Elspeet.

Charles en Bob hebben onderweg nog allerlei verhalen over ridders en valkenjachten, waarnaar de anderen gretig luisteren, en dit verkort en veraangenaamde zeer den weg.

Als ze het dorp Elspeet binnen komen, zien ze drie soldaten loopen, en in het oude logement van Mouw, zitten drie officieren onder de veranda.

'Kijk,' zegt Charles, 'daar zitten dezelfde officieren, die we van morgen tegenkwamen. Zeg, Hermance! kom eens hier, luister eens.' En hij fluistert haar in: 'Je moet aan die officieren vragen, of je den knoop moogt behouden.'

‘Och,’ zegt Jo, die het ook verstaat, ‘zoo'n kuoop!’

‘Ja ja,’ zegt Charles en geeft Jo een knipoogje, ‘ik vind dat zij het eerst vragen moet.’

Hermance kijkt hem verschrikt aan en zegt:

‘Neen, dat doe ik niet, dat durf ik niet, dat moet jij dan maar doen, want jij hebt hem gevonden.’

‘Neen, ik ben er af, ik heb hem aan jou gegeven.’

Zij passeeren nu de officieren, die beleefd groeten.

‘O Jo,’ zegt Hermance, ‘ik heb het gezien, die eene dikke miste een knoop.’

‘Nu dan, Hermance,’ vervolgt Charles, die plezier heeft in de verlegenheid van het meisje, ‘vraag het nu gauw, dat is niet meer dan eerlijk.’

De dames met de kleintjes zijn hen vooruit gegaan; alleen Charles, Bob, Jo en Hermance zijn achter.

‘Moet ik het doen?’ vraagt Hermance angstig.

‘Zeker, kindje, doe het maar gauw.’

Bevend keert Hermance zich om, haalt den knoop uit haar zak en gaat naar de officieren toe, terwijl de anderen blijven staan kijken.

Dadelijk springen de officieren op en zien lachend naar het jonge verlegen meisje.

‘Mijnheer, hebt u dezen knoop verloren?’ vraagt zij aan den dikke.

‘Ha, hebt u dien gevonden, dat is goed, ja, dien heb ik verloren, ik dank u vriendelijk, lieve jonge dame.’

Hermance knikt hem vluchtig goeden dag en gaat naar Charles, die medelijdend zegt:

‘Daar gaat je mooie broche, jammer hè?’

Dat hoort de officier; dadelijk loopt hij de jongelui na en vraagt dan beleefd:

‘Stelt u er prijs op, dien knoop te behouden? dan wil ik hem u met alle genoegen afstaan, dat zal mij heusch plezier doen.’

Hermance's gezicht straalt van plezier, terwijl zij den knoop aanneemt en met een vriendelijk lachje bedankt en zegt:

‘Ik zal er een broche van laten maken.’

Nu kijkt de officier naar Jo en vraagt dan:

‘Kan ik die jonge dame soms ook plezier doen met een knoop? snijd u er gerust een van mijn jas, hier met mijn pennemes, dat kunnen uw damesvingers beter dan de mijne.’

Jo lacht, en niet zoo verlegen als Hermance, neemt zij vrijmoedig het pennemes en wil er den knoop afsnijden, als de officier zegt:

‘Ik weet nog beter; ik heb in Oldebroek nog mooiere knopen, deze zijn al zoo afgesleten; ik zal er u wel wat zenden, als ik uw naam mag weten.’

‘Ik ben Johanna de Witt en zij heet Hermance Drieland.’

De officier schrijft de namen in zijn zakboekje en zijn kaartje aan Charles gevende, neemt hij met een beleefde buiging afscheid.

De jongelui loopen nu schielijk naar het logement, terwijl Charles van het kaartje leest:

‘Van Inneren, 2de luitenant der artillerie.’

‘Nu Hermance? wat zeg je er van? eerlijk duurt het langst, hè?’

‘Als hij het nu maar niet vergeet,’ zegt Bob, ‘misschien hooren we niets meer van hem; maar nu heb ik een razenden honger, wat zouden we eten van middag?’

Jo en Hermance geven de witte hei aan Mevrouw de Witt, die dadelijk zegt:

‘Nu tracteer ik op Nunspeeter moppen; Jo, vraag maar aan vrouw Bossenbroek, of zij twee pond wil bestellen aan den bode, dan hebben wij ze morgen.’

Aan tafel vertelt Mevrouw de Witt dat zij bij Daniël en Roosje is geweest, en kennis heeft gemaakt met hun vader

en grootvader. 'Ze hebben mij allerlei mooie dingen laten zien; zilveren gespen, beugels, eau de reine doosjes, horloge-kettingen en zilveren haken. Ik heb gezegd dat ik nog eens terug zou komen, want ik heb wel zin in zoo'n beugel.'

'Dat moet ik ook eens zien,' zegt Charles, 'ik ga er morgen eens kijken.'

Hoofdstuk IV.

Het oude kannetje. - Jo's piano. - Roosje zingt. - De zwarte man.

Den volgenden morgen vóór het ontbijt reeds, gaat Charles naar Daniël. Als hij het huis nadert, ziet hij de hoofden van Daniël en Roosje even uit den grond komen, op een stuk heideveld. Zij graven met veel ijver diep in den grond. Charles gaat kijken en vraagt:

'Wat doe je daar? zoek je wat?'

'Neen,' zegt Daniël, 'we maken den grond zoo diep mogelijk los, en zullen er in het najaar de vruchtboomen in

planten, die Roosje en ik gekweekt hebben. Dit stuk heide, hebben wij van vader gekregen; nu maken wij elk jaar een klein stukje in orde. Zie je dat stukje achter die heg, waar de bruine boonen zoo mooi op groeien? dat hebben wij verleden jaar aangemaakt en de heg er om gepoot. Het volgend jaar zullen wij een stukje bouwland maken en dan verder alles hakhout.'

'Moet je daar niet veel mest voor koopen?' vraagt Charles.

'Neen, we zoeken alles bij elkaar, wat we maar vinden kunnen, zeepsop en alle afval, en blad en asch en de mest uit onzen geitenstal.'

'Kijk,' roept Roosje, 'daar heb je er weer een.'

'Wat?' vraagt Charles.

'Een oud kannetje.'

'Pas op!' zegt Daniël, 'raak er niet aan, dan valt het zoo uit elkaar; eerst moet het hard worden in de lucht.'

Hij krabt met zijn handen voorzichtig het zand rondom weg, zoodat er een aardig, hoewel ruw kannetje bloot komt.

'Zie je jongeheer, als we dit nu goed heel houden, kunnen we er nog een duitje aan verdienen; de schilders die in het najaar bij Bossenbroek komen, zijn er happig genoeg naar.'

‘Wat moet je er voor hebben?’

Daniël kijkt Roosje aan en zegt dan:

‘Vijftig centen als het voor de schilders is en een kwartje voor u.’

Roosje schudt het hoofd en dan zegt Daniël:

‘U krijgt het voor niets.’

‘Als je blijft,’ zegt Charles. ‘Wanneer is het hard genoeg?’

‘Ik zal het u morgen brengen.’

‘Mag ik nu eens andere oudheden zien? waar is je vader?’

‘O, ga maar mee, ik zal u bij vader brengen.’

Hij werpt zijn schop ter zijde en loopt schielijk naar huis.

‘Vader, daar is die jongeheer, die mij gered heeft, hij wil zaken met je doen.’

‘Kom maar binnen jongeheer, je moogt gezegend zijn tot in het verste nageslacht, omdat je mijn Daantje gered hebt. God zegene je duizendmaal! Ga zitten jongeheer; wat wil je zien? gespen, beugels, oud porcelein, horlogekettingen, tinnen bekers, gouden knopen?’

‘Och,’ zegt Charles, ‘laat maar eens kijken, ik weet niet of ik wat koopen zal, maar misschien kan ik je wel koopers bezorgen.’

Nathan Rubens opent het kabinet en haalt er verscheiden zilveren gespen en kettingen uit.

‘Kijk eens jongeheer, op dat vierkante plaatje tusschen die schakels, staat de geschiedenis van Isaac die Jacob zegent; en hier heb je Adam en Eva en hier heb je een horlogeketting met signetten; daar kun je een wapen of je naam in laten snijden.’

‘Hè, dat zou ik graag hebben,’ zegt Charles, ‘dat zal ik aan papa vragen voor mijn jaardag. Papa komt Zaterdagavond tot Zondagavond hier.’

‘Dan wil ik wel eens met wat oudheden komen, jongeheer; zou Zaterdagavond na zonsondergang goed zijn?’

‘O ja, dat is best, ik zal het aan Grootmama vragen. Er komen Zaterdag nog meer gasten in het hotel, ik zal wel mijn best voor je doen.’

‘Vader,’ zegt Daniël met schitterende oogen, ‘dan moet je nog wat moois uit Elburg halen, nu zul je zaken kunnen doen!’

Charles bekijkt nog veel mooie dingen en zegt telkens: ‘hè, dat is goed voor mijnheer van Oven, en dat blauwe bordje is juist iets voor Mama,’ zoodat Nathan zeer in zijn schik is, zulk een bewonderaar gevonden te hebben.

Als Charles eindelijk opstaat, is hij al goede maatjes geworden met Nathan en ook met den ouden Jerochem, die bij het vuur in een kerkboek zit te lezen, en zoo nu en dan een vraag doet.

‘Tot Zaterdagavond,’ roept Charles en holt dan op een draf over de heide naar het logement, waar ze bijna klaar zijn met het ontbijt.

Als Jo hoort waar hij geweest is, zegt zij:

‘Hè, waarom heb je mij niet geroepen, dan was ik meegegaan.’

‘Ik wou juist alleen gaan. Maar Zaterdagavond komt Rubens hier om allerlei moois te laten zien.’

‘Heeft hij ook oude haardstellen en lepelrekjes?’ vraagt Mevrouw Drieland.

‘Die heb ik niet gezien, maar ik kan het hem wel vragen, dan kan hij ze nog wel ergens opscharrelen vóór Zaterdag.’

Als Charles na het ontbijt weer naar Rubens loopt, kan hij niet verhinderen, dat al de kinderen hem achterna loopen.

Het is zulk heerlijk weer, de dauwdroppels schitteren nog op de heide, en een witte damp stijgt uit den grond op in de heete zonnestrallen. Emile en Marius vangen kleine blauwe kapelletjes en Kitty maakt een bouquetje van de

allerfijnste bloemetjes en sprietjes. Ze zijn nu bij Roosje gekomen, die weer met Daniël aan het graven is. Allen bekijken het kannetje, zonder er aan te raken en dan zien ze allen plotseling op naar den grindweg; heel in de verte hooren ze het gerammel van een boerenwagen, waarop een hooge witte kist staat, te midden van stroobossen.

‘Mijn piano!’ juicht Jo, ‘hoezee! nu kan ik weer piano spelen!’ en ze holt dwars over de hei, over greppels en eindelijk over een droge sloot, naar het logement, gevolgd door al de kinderen.

‘Een piano,’ zegt Roosje peinzend tot Daniël, ‘ik heb er eens iemand op hooren spelen, op de kostschool in Elburg; toen stond ik buiten voor het open raam.’

‘Dan zullen we hier ook eens gaan luisteren,’ zegt Daniël, ‘van avond mogen wij wel een poosje gaan. Kom Roosje, nu dit stuk nog omspitten.’

Intusschen zijn de andere kinderen tegelijk met den boeren wagen bij het logement gekomen. Er worden eenige mannen geroepen om de pianokist van den wagen te laden. Dat gaat lang niet gemakkelijk en Jo zit in doodsangst, dat ze haar dierbare piano zullen laten vallen. Eindelijk staat zij op den grond, de kist wordt openmaakt en de piano er uitgetrokken.

Daar staat zij vóór het logement in het zand, en Jo kan niet laten haar te openen met het sleuteltje, dat zij uit haar portemonnaie haalt, en eens even te probeeren of zij niet ontstemd is door de reis.

Daar klinken eenige accoorden onder de lindeboomen en over het pleintje, in het stille boerendorp. Eenige koeien die juist voorbij gedreven worden, zetten het in een galop, tot grooten schrik van Kitty en Maggie, die midden op den weg staan, en achter de boomen vluchten. Eenige vrouwen en kinderen komen te voorschijn en staan met open mond te kijken. Nu sluit Jo de piano; de mannen steken hunne bontgekleurde zakdoeken, waarmee ze zich de zweetdruppels van het gezicht hebben geveegd in den zak, en dragen het zware meubel in de zitkamer van Mevrouw de Witt.

‘Hè Grootmama!’ zegt Jo, ‘ik ben zoo blij dat u de piano hebt laten komen; wat wilt u nu hooren? eene sonate van Beethoven, of eene étude van Heller of iets van Bach?’

‘Speel maar wat je het liefste wilt.’

En Jo speelt en speelt tot aan de koffie toe, en ze bemerkt het niet, dat de waard en de waardin telkens in de gang staan te luisteren, en ook de menschen die voorbij loopen blijven stilstaan, en Mevrouw van Oven en Mevrouw

Drieland die gewandeld hebben, komen stil in de kamer en zijn verbaasd over dat spel. Het klinkt niet als een gewone piano, maar dan eens als een orgel, en dan weer als mooie volle blaasinstrumenten, en dan weer als een zangerig lied.

Al de kinderen zijn weggelopen, behalve de kleine Maggie, die stil zit te luisteren, met haar handjes in haar schoot.

Nu Jo ophoudt, staat Maggie met een zucht op, slaat haar armjes om Jo's middel en kijkt haar stilzwijgend aan.

‘Wat wou je liefje?’ vraagt Jo.

Maggie drukt haar blonde krullebol tegen Jo's nek en fluistert:

‘Ik wou het ook zoo leeren.’

‘Wel dat is goed, dan moet je flink studeeren, vraag maar aan je Mama of je les moogt hebben.’

‘Zou ze nog niet te klein zijn?’ vraagt Mevrouw van Oven.

‘O neen,’ zegt Jo, ‘ik ben al op mijn vijfde jaar begonnen. Zij schijnt gevoel voor muziek te hebben.’

Dien avond na de thee, als ze lang genoeg buiten gelopen hebben, steekt Jo de kaarsen op van de piano, zoekt tusschen haar muziek en begint te spelen. Nu komen er veel luisteraars voor het logement; ze wandelen langzaam

heen en weer in de duisternis; ook de meester en de dominé en al de gasten uit het andere logement, en vlak onder het raam staan Daniël en Roosje. Charles, die met Bob op de bank voor het huis zit, bemerkt hen en let op het gloeiende gezicht van Roosje, dat door het licht van een kaars beschenen wordt. Haar groote oogen zijn in gespannen aandacht op Jo gevestigd, zij staat onbewegelijk te luisteren, alleen bewegen zich soms hare lippen, alsof zij mee wil zingen. Daniël luistert niet zoo aandachtig en zegt al spoedig:

‘Kom Roos, ga je mee, ik ga naar huis!’

Maar Roosje hoort hem niet en blijft stil staan. Als Jo eindelijk ophoudt, schrikt Roosje op en kijkt naar Daniël om, die intusschen verdwenen is. Charles ziet haar teleurgestelden blik en zegt:

‘Roosje, wacht even, ik zal een Nuuspeeter mop voor je halen en dan zullen wij je een eindje wegbrengen.’

‘Jo!’ roept hij door het openstaande raam, ‘toe, vraag aan Grootmama een mop voor Roosje.’

‘Is Roosje daar?’ roepen Jo en Hermance en komen naar buiten.

‘Kom eens even binnen Roosje, heb je naar de muziek geluisterd? hoor je het graag?’

Al de kinderen hebben Roosje omringd en nemen haar mee naar binnen, waar zij heel verlegen tusschen hen instaat.

‘Zeg, Roosje, vindt je het mooi?’ vraagt Charles.

De tranen springen Roosje in de oogen, als zij ‘ja’ knikt.

Jo slaat den arm om haar heen en zegt: ‘Kom morgen maar weer hier, dan zal ik weer voor je spelen.’

Bob en Charles brengen Roosje weg tot aan het paadje in de hei, dat naar haar huis voert, en dan loopt zij op een draf alleen verder.

Den volgenden morgen na het ontbijt, gaan al de gasten van het hotel, met een lees- of schetsboek naar het Elspeeter bosch, om daar in het zachte mos te gaan zitten of liggen genieten van het heerlijke zomerweer, alleen Jo blijft thuis, zeggende dat zij veel te blij is, nu eens rustig piano te kunnen spelen.

Zij begint eenige vingeroefeningen en dan études te spelen en als zij dan opstaat, om een muziekboek te krijgen, ziet zij Roosje voor het raam staan.

‘Kom maar binnen Roosje; nu zal ik zooveel voor je spelen, als je maar wilt.’

Roosje gaat naast de piano zitten en Jo heeft plezier in dat verheugde gezichtje.

‘Nu, wat wil je nu hooren? iets vroolijks of ernstigs?’

‘Dat u gisteren avond gespeeld heeft.’

‘Gisteren avond, ja toen heb ik zooveel gespeeld; dit misschien?’

Jo begint een wals van Chopin.

‘Neen dat niet,’ zegt Roosje.

‘Dit dan,’ en nu speelt Jo eene étude van Heller.

‘Neen ook niet.’

‘Dit van Bach heb ik ook gespeeld, luister maar.’

‘Neen ook niet,’ zegt Roosje.

‘Ja, dan weet ik het niet,’ zegt Jo lachend, als je de mélodie maar kondt zingen.’

‘Zóó was het,’ zegt Roosje en begint met een lief stemmetje te zingen, zoo zuiver en zoo beschaafd, dat Jo haar verbaasd aankijkt.

‘Dat is eene sonate van Beethoven,’ roept Jo verrukt, ‘wel Roosje, wat zing je dat goed, heb je zangles gehad?’

‘Tante Rosa liet mij vroeger zingen, maar dat is al zoo lang geleden.’

‘Waar is tante Rosa?’

Roosje krijgt een kleur en zegt dan verlegen en heel zacht:

‘Grootvader wil niet dat wij thuis van tante Rosa spreken; Grootvader is boos op tante omdat zij opera-zangeres is geworden; maar ik hield zoo veel van haar en zij zong zoo mooi.’

‘Zing eens iets voor mij,’ vraagt Jo.

Roosje slaat de oogen neer en zegt niets.

‘Kom Roosjelief, doe het maar; maar wacht, ik zal eerst de sonate voor je spelen, dat heb ik beloofd, zul je dan ook voor mij zingen?’

Roosje knikt en fluistert verheugd: ‘ja.’

Nu speelt Jo de sonate en als zij het bezielde gezicht van Roosje ziet, speelt zij hoe langer hoe beter, zoodat zij zich zelve overtreft en als zij eindigt zegt zij:

‘Hè, ik wou dat je altijd naast de piano zat, er straalt muziek uit je oogen.’

Roosje zucht en wrijft over haar voorhoofd en zegt dan: ‘dat was mooi!’

‘Nu wil je voor mij zingen Roosje?’

‘Ja, ik zing wel graag, maar ik ken niet veel liedjes. Dit zing ik het liefst, omdat tante het altijd voor mij zong.’

Zij gaat staan met de handen op haar rug en zingt:

‘t Wordt duister mijn Roosje, kom speel nu niet meer,
 Staak liefje, dat woelen, vlei rustig u neer,
 Gij ligt in uw wiegje zoo warm en zoo zacht
 Dat God u bewake, mijn kind, goeden nacht
 Dat God u bewake, mijn kind, goeden nacht.’

Jo luistert met gespannen aandacht en als het uit is, zegt zij: ‘zoo moet Jenny Lind gezongen hebben, toen zij een klein meisje was; kind, kind, je hebt een buitengewone stem. Wil je nog wat zingen?’

‘Ik ken nog een lied van een orgel, maar ik weet de woorden niet; Daniël vindt het zoo mooi.’

Zij zingt als een vogel zoo helder en de noten rollen glas zuiver uit haar keel en Jo raakt meer en meer in verrukking.

‘Ik wou dat de anderen dat hoorden,’ zegt zij en ziet naar buiten en schrikt bijna voor het leelijke gezicht van een man, die vlak bij het raam staat en naar binnen gluurt.

‘Wie is dat, Roosje?’ fluistert zij, terwijl de man plotseling verdwijnt.

‘Dat is de man, die met een kermiswagen al eenige dagen bij het Elspeeter bosch heeft gewoond. Wat keek hij hier brutaal in. Wilt u nu nog wat voor mij spelen?’

‘Ja liefje, met plezier.’

Zoo brengen Jo en Roosje den heelen morgen bij de piano door, spelende en zingende, totdat Roosje met schrik ziet, dat het al gauw twaalf uur zal slaan. Zij neemt haastig afscheid en holt naar huis.

Hoofdstuk V.

De koopman in oudheden.

Het is Zaterdag en het rijtuig uit Nunspeet heeft 's middags vóór het eten, de heeren van Oven en Drieland en de ouders van Charles en Jo meegebracht. Zij kwamen uit Rotterdam, den Haag en Amsterdam, allen met denzelfden trein te Nunspeet aan.

Wat was dat een vreugde, toen de verschillende familieleden elkaar ontmoetten; echtgenooten, ouders en kinderen, vlogen elkaar om den hals en hadden zooveel te vertellen dat de soep koud was, vóór de borden leeg waren.

‘Papa!’ roept Ewout, ‘gaat u morgen mee naar den watermolen op Staverden?’

‘Papa,’ zegt Charles, ‘er is hier een jood die prachtige horlogekettingen en allerlei oudheden heeft; hij zal er van avond mee hier komen.’

‘En zijn dochtertje,’ zegt Jo, ‘is een tweede Jenny Lind; ze zingt zoo buitengewoon, ik heb nooit zoo iets gehoord.’

‘Papa,’ zegt Hermance, ‘ik krijg een mooie knoop van een officier voor een broche.’

‘Mama,’ zegt Charles, ‘die Rubens heeft toch zulke mooie dingen, ook van die blauwe bordjes, zooals Sientje er verleden een gebroken heeft.’

‘Ja? die zou ik wel eens willen zien.’ zegt de jonge Mevrouw de Witt.

‘Hij brengt van avond allerlei dingen mee; hij heeft wat uit Elburg gehaald, van zijn broer met wien hij samen doet.’

‘Nu, daar ben ik nieuwsgierig naar,’ zegt mijnheer van Oven.

’s Avonds zitten al de gasten gezellig thee te drinken, als vrouw Bossenbroek komt vertellen dat Nathan Rubens er is met Daniël.

‘Laat maar binnen komen!’ roepen allen en daar komen

vader en zoon de kamer in, met een groote mand tusschen zich in.

Charles maakt plaats voor hen aan de tafel, en gaat met Bob achter den stoel van zijn Papa staan.

Rubens laat eerst een zilveren beugel zien, daarna gespen, kettingen, zilveren en gouden knopen en eindelijk blauw porcelein.

Daniël zit met schitterende oogen al de gasten aan te kijken, en merkt al gauw waar ze zin in hebben.

Mijnheer de Witt koopt een horlogeketting en Charles geeft een knipoogje aan Jo, alsof hij zeggen wil: 'ik weet wel dat die voor mijn jaardag is.' Mevrouw de Witt koopt een blauw bordje en de oude Mevrouw de Witt zou graag den beugel koopen, maar zij vindt hem wel wat duur.

'Nu Mevrouw,' zegt Rubens, 'denkt u er nog maar eens over, dan zal ik er Daantje morgen nog wel eens mee zenden. En is dit niet een mooie gesp voor de jonge juffrouwen? in de stad moet u het dubbele geld betalen.'

Mijnheer van Oven koopt een gesp voor zijne vrouw en zegt dan tot Daniël:

'Kun jij me nog zoo'n kannetje bezorgen, zooals je in je tuin hebt opgegraven? ik wil je er graag een gulden voor geven, maar ongeschonden.'

Daniël kijkt verrukt en zegt:

‘Dat is al net een tref mijnheer; als je er naar zoekt, dan vindt je ze niet, maar als ik er een vind, zal ik het u brengen.’

Mijnheer de Witt zegt:

‘Ik hoor Rubens, dat je dochtertje zulk een mooie stem heeft.’

Rubens kijkt verschrikt op en zegt haastig: ‘Och ja, ze zingt wel een aardig deuntje.’

‘Ja maar, weet je wel, dat het misschien heel iets bijzonders is, waar ze veel geld mee kan verdienen?’

‘O mijnheer, praat daar niet van, ik wou dat ze een stem als een kraai had.’

‘Maar Rubens, je moest dankbaar zijn, als je dochter zulk eene groote gaaf ontvangen heeft.’

‘Nee neen! ik moet er niets van hooren, dat brengt niets dan ongeluk.’

Haastig pakt Rubens zijn boeltje bijeen en na de gasten bedankt te hebben voor de klandizie, vertrekt hij met Daantje.

‘Vader,’ zegt Daniël buiten komende, ‘nu heb je goede zaken gedaan en ze willen nog meer koopen, dat heb ik gemerkt.’

Nathan loopt in gedachten voort en geeft geen antwoord.

Daniël ziet hem van ter zijde aan en vraagt dan:

‘Vader, zou het waar zijn, dat Roosje geld kan verdienen met zingen?’

‘Zwijg jongen, praat er niet van.’

Hoofdstuk VI.

Daniël in verzoeking. - Nathan heeft ouderwetsche begrippen. - Nog eens de zwarte man.

Den volgenden morgen zijn Daniël en Roosje samen in hun tuin en Daniël zegt:

‘Als ik nu een kruikje kon vinden, zou die mijnheer uit Rotterdam er mij een gulden voor geven, maar als ik er naar ga zoeken vind ik er toch geen. Weet je wat ik doen zal? er staat in de schuur nog een kannetje waar de oortjes afgebroken zijn, maar die heb ik bewaard; die zal ik er netjes aanlijmen, dat niemand het zien zal.’

‘Neen Daniël,’ zegt Roosje, ‘dat moet je niet doen, dat is niet eerlijk.’

‘Och wat, jij met je eerlijk!’ zegt Daniël boos, ‘jij hebt er niets geen verstand van.’

‘Maar Daniël,’ begint Roosje.

‘Schei maar uit! praat er niet meer van. Weet je wat die eene mijnheer, de vader van jongeheer Charles gisteren zei?’

‘Neen.’

‘Dat jij geld zoudt kunnen verdienen met zingen, maar vader werd boos en zei dat hij liever had, dat je een stem als een kraai hadt.’

Roosje kleurt en zegt bedroefd:

‘Wat zon het toch voor kwaad zijn om te zingen? Koning David heeft toch psalmen gemaakt om te zingen.’

‘Ja,’ zegt Daniël, ‘misschien heeft vader daar niet aan gedacht, ik zal het hem eens gaan vragen.’

‘Vader,’ zegt hij, ‘is het slecht om te zingen?’

‘Wel neen jongen, heb ik je dat verboden?’

‘Neen vader, maar Roosje dan?’

‘Roosje mag hier op de hei en in de bosschen zooveel zingen als ze wil, maar ze mag het niet doen om er geld mee te verdienen. Zeur daar nu niet langer over.’

Daniël loopt weer naar Roosje toe en vertelt haar wat vader gezegd heeft.

‘Zing nu eens het lied van den minnezanger.’

Roosje staat tegen het schuurtje geleund en begint te zingen; hoe langer hoe helderder klinkt hare stem over de heide.

Daniël ligt aan hare voeten in het zand en luistert met welgevallen.

‘Nu ‘Opwekking’ zegt hij, als het uit is.

En Roosje zingt met eene krachtige stem:

‘Is 't u bekend, getrouwe burgerscharen
Die 't vaderland uw dienst hebt toegewijd?
Hoe onversaagd in 't barnen der gevaren
Ons voorgeslacht zich kweet ten allen tijd?
Herinnert ge u, hoe de oude landhistorie
Der vaad'ren deugd op ieder blad vertelt?
Dat ook mijn lied hun onvergank'bre glorie,
Op luiden toon aan 't dankbaar nakroost meldt.’

‘Bravo! Bravo!’ wordt er nu eensklaps geroepen, ‘zulk eene zangeres zou een leger de overwinning doen behalen.’

De heeren de Witt en Drieland met Jo, Charles en Bob,

komen om den hoek van het huis te voorschijn en omringen de beide kinderen.

‘Het zou toch jammer zijn, als zulk eene stem verloren ging. Waar is je vader?’

Rubens komt met een knorrig gezicht de deur uit en zegt: ‘Roosje, ga bij Grootvader zitten, en Daniël sta daar niet te luieren. Willen de heeren nog wat moois zien, dan zal ik het hier buiten halen in de lieve zonneshijn. Blauw porselein, een echte friesche klok of een lepelrekje of een koperen lampje?’

‘Laat maar eens kijken,’ zegt mijnheer de Witt en als de jood het huis is ingegaan, fluistert hij haastig tegen de anderen:

‘We moeten den man bepraten, dat hij dat kind voor den zang laat opleiden; 't zou toch jammer zijn, als dat juweel niet geslepen werd, 't is werkelijk iets buitengewoons.’

Als Rubens met zijn schatten weer buiten komt, koopen ze nog eenige dingen en beginnen dan over Roosje. Maar dadelijk stuit Rubens hen met de woorden:

‘Spreek er niet van, ik wil er niets van hooren; we hebben er al genoeg verdriet door gehad.’

Hij pakt zijn boeltje bijeen en wil in huis gaan, maar de heer de Witt houdt hem tegen, zeggende:

‘Goede vriend, luister eerst; wij meenen het goed met je en vooral met je lieve dochtertje. Je weet zeker niet, dat er groote zangeressen zijn geweest, die door hun heerlijke gaaf schatten verdiend hebben, en daarmee niets dan goeds gesticht hebben. Je denkt misschien dat zij den slechten weg op zal gaan?’

Nathan ziet hen treurig aan en zegt: ‘Het is niet goed voor een vrouw zoo de wereld in te gaan; zij moet thuis blijven bij haar ouders of trouwen. Maar ik zal het u vertellen waarom ik zoo bang voor Roosje ben. Ik heb eene zuster en die had als kind reeds een mooie stem. De muziekmeester in Elburg had er plezier in, en leerde haar mooie liedjes zingen, en vader had er ook plezier in om er naar te luisteren, totdat er op een zekeren dag een heer kwam, de directeur van een opera, en die hoorde haar ongelukkig en die heeft haar hoofd op hol gebracht, en toen moest ze en zou ze voor de menschen zingen. En toen vader zijne toestemming weigerde, is ze eindelijk weggelopen.’

‘En heb je toen niet meer van haar gehoord?’ vraagt mijnheer de Witt.

‘Jawel, ze is eene groote zangeres geworden en ze verdient veel geld, maar ze is ongehoorzaam aan haar vader geweest, en dat is slecht.’

‘En heeft ze slecht opgepast?’

‘Neen dat niet, en eens dachten wij, dat zij berouw had, want zij kwam terug, en vader vergaf haar en zij woonde bij ons, en leerde mijn kleine Roosje allerlei liedjes zingen. Maar zij kon het niet uithouden bij ons; zij smeekte vader om haar te laten gaan, in de wereld en onder de menschen, en vader weigerde weer en toen liep zij weer weg. En dat is nu de reden dat ik zoo bang ben voor Roosje.’

‘Het is jammer,’ zegt de heer de Witt, ‘dat je vader zijn toestemming weigerde; hij had met haar mee moeten gaan of haar onder goede bescherming moeten stellen, dan had hij veel verdriet voorkomen. Wil je wel gelooven Rubens, dat ik, als mijne dochter zulk eene stem had als Roosje, geen oogenblik zou aarzelen om haar aan de kunst te wijden?’

Nathan ziet den heer de Witt ongeloovig aan en zegt dan hoofdschuddend:

‘Ik ben misschien een ouderwetsche jood, maar neen, neen, ik wil er niets van weten, ik zal nooit mijn toestemming geven.’

Hij knikt de heeren vluchtig goeden dag en verdwijnt in zijn huis.

‘Papa,’ zegt Charles, ‘ziet u daar dien leelijken kerel loopen?’

die heeft den heelen tijd achter het schuurtje staan luisteren.'

De Heer de Witt neemt er niet veel notitie van en bepraat nog lang, de domme ouderwetsche denkbeelden van den jood.

Dien middag wil Roosje met Daniël naar het dorp gaan, maar zij kan hem nergens vinden. Zij roept, maar krijgt geen antwoord. Zij loopt een beetje rond, niet wetende, wat te zullen gaan uitvoeren, als zij een kip luid kakelende uit de eikenheg ziet komen.

'Ha,' roept Roosje, 'nu zal ik je nest wel vinden!' Zij kruipt tusschen de struiken en zoekt en zoekt en springt in de droge sloot die er achter is. Zij ziet naar beide kanten en wat ziet zij daar? Daantje, die met een hoog roode kleur ineengedoken zit, met het kruikje tusschen zijn knieën, trachtende het te verbergen.

'O Daantje, doe je het nu toch?' vraagt Roosje bedroefd.

'Dat gaat jou niets aan, bemoei je maar met je eigen zaken,' zegt Daniël norsch.

'Dat gaat mij wel aan,' zegt Roosje bedaard, 'je bent mijn broer en ik wil niet dat mijn broer oneerlijk is.'

'Oneerlijk, is dat nu oneerlijk? ik neem niets weg! die mijnheer kan immers het kruikje bekijken voor hij het koopt; dan moet hij maar niet zoo gek zijn, er een gulden voor te geven.'

‘Foei Daniël, die mijnheer vertrouwt je, mag je daar misbruik van maken?’

‘Och wat! zeur nu niet; ik zal zelf wel weten wat ik doen mag.’

Roosje zegt: ‘als vader het wist...’

‘O ja, jij zult het zeker aan vader gaan vertellen.’

Nu krijgt Roosje de tranen in de oogen en zegt; ‘Daniël, je zult er later spijt van hebben, zoo tegen mij gesproken te hebben; je weet wel hoe goed ik het met je meen; ik zou wel alles voor je willen doen, ik zou nog liever willen sterven, dan dat je een bedrieger werdt.’

Roosje loopt bedroefd heen en Daantje kijkt haar na en zet het kannetje naast zich en denkt na. Een oogenblik later neemt hij het kannetje weer op en als hij ziet hoe netjes de oortjes er weer aan zitten zegt hij:

‘Och flauwe meisjespraat, ik stoor er mij niet aan.’

's Avonds om zes uur, als hij stil zijn huis is uitgeslopen, en met het kannetje bij het hotel komt, ziet hij de heeren van Oven, Drieland en den heer en Mevrouw de Witt in een rijtuig wegrijden.

‘Nu, dan wacht ik maar tot den volgenden Zaterdag,’ denkt Daniël, ‘ze komen toch terug en dan is de lijm ook nog wat harder.’

Hoofdstuk VII.

Brand. - Roosje is verdwenen.

Dien zelfden avond, nadat de drie heeren en de jonge mevrouw de Witt vertrokken zijn, zitten de logeergasten heel gezellig bijeen. Ze doen allerlei spelletjes en Ewout en Marius die na het eten hevig gevochten hebben, en allebei een behuild gezicht hebben, zijn nu weer de grootste vrienden en hebben de meeste pret. Ze willen altijd weer op nieuw pandspelletjes doen, en weten van geen uitscheiden, totdat mevrouw van Oven zegt:

‘Kom Maggie en Dora, jelui moet naar bed, het is negen uur, de klok heeft al geslagen.’

‘Boem bam, boem bam, boem bam.’

‘Hè wat is dat? de klok luidt,’ zegt Bob.

‘Bam boem, bam boem, bam boem.’

‘Wat zou dat zijn?’ roepen allen, en nu hooren zij op den weg hard geloop met klompen en geschreeuw in de verte.

Daar komt de waardin binnen stuiven, met een spierwit gezicht en zegt stootend:

‘O dames! er is brand!’ en meteen snelt zij weer heen.

Allen loopen nu de deur uit en kijken rond en jawel, daar zien ze een rossigen gloed en ze ruiken rook van dennenhout, en onderwijl gaat nog altijd die nare klok: Boem bam, boem bam, boem bam.

‘Emmers! brengt emmers!’ wordt er geroepen en dan: ‘Schuppen!’

‘Och, och!’ jammert vrouw Bossenbroek, de waardin, terwijl zij met de dames op den weg staat, ‘ze zeggen dat het de rijzenmijt is achter bakker Hendriks; och, och, het heele dorp kan wel af branden, want er is net niks geen water. Och, och! en ze hebt het huus vol kienders!’

‘Ik zou er wel heen willen gaan,’ zegt Mevrouw Drieland, maar ik kan de kinderen niet meenemen. De grooten zijn er al naar toe natuurlijk, die kan ik niet tegen houden.’

‘Neen Ewout, je moogt er niet heen,’ zegt Mevrouw van Oven, terwijl zij Ewout, die juist wil ontsnappen, bij den arm grijpt, ‘en Dora en Maggie, jelui moet hier blijven, geen stap verder.’

‘Hè Mama, ik wou er zoo graag heen,’ zegt Kitty, die met Suze en Adriaan bij Mevrouw Drieland staat.

‘Neen kinderen, dat is veel te gevaarlijk; ik vind het

al naar genoeg dat Hermance met Marius en Emile is weggelopen, ik zou hen graag terug halen.'

'Ik zal hier wel op dit troepje passen,' zegt Mevrouw de Witt, 'gaat u maar met Mevrouw van Oven kijken; maar kindertjes, zoet bij mij blijven, hoor! anders vertel ik jelui morgen dat vertelseltje niet verder van den kleinen Jack.'

Mevrouw Drieland loopt nu schielijk met mevrouw van Oven den weg op; de rook wordt dichter en nu hooren ze het knetteren en knappen van het hout, en het geroep en geloop der menschen. Daar komen twee vrouwen die een wieg dragen met het kleine kindje van den bakker, dat nog maar veertien dagen oud is, en daar achter de huilende moeder. De dominé's vrouw loopt naast haar, en draagt het dikke jongetje van twee jaar, dat slapende uit zijn bedje is genomen, - terwijl het oudste meisje van den bakker haar broertjes en zusjes, als eene kudde schapen vooruit drijft naar de pastorie, waar ze vriendelijk opgenomen worden. Verscheidene jongens dragen zakken met meel, en daar loopt Jo de Witt ook met een kistje en Hermance met eenige zakjes.

'Meisjes!' roept Mevrouw Drieland, 'wat hebt jelui daar?'

‘Wij helpen het huis van den bakker leeg dragen; ik heb hier 250 eieren en Hermance heeft 4 pond tabak; we brengen het bij Hendrik Jan, die bewaart alles. Kom Hermance, gauw, dan gaan we nog wat halen.’

Als Mevrouw Drieland bij het huis komt, hoort ze de stem van Bob boven alles uit: ‘Hier jongens, aanpakken!’

Hij staat achter de toonbank en geeft allerlei winkelwaren, aan iedereen die maar helpen wil, terwijl de bakker zelf achter het huis het vuur helpt blusschen.

Daar loopt de vrouw van den meester met een schort vol pakken lucifers, en de meester draagt beddegoed en de jongen van den smid redt een tafelstoel.

Zoo is in een oogenblik het huis leeg en alles bij de burenen onder dak gebracht.

‘O zie die vlammen eens hoog opgaan,’ zegt Mevrouw van Oven, ‘de vonken vliegen over het huis; hoeveel takkebossen liggen daar ook wel?’

‘Daor zitten 7000 takkebossen in die mijt,’ zegt een boer, die zijn schop aan een ander heeft gegeven en een oogenblik staat uit te rusten. ‘Dat hewwe nog zoo gauw niet uut. As het huus noe maor vrie blijft.’

‘Water, water!’ schreeuwt een jongen, die boven op een schuurtje is geklommen en van daar emmers vol op het brandende hout gooit. Tot nu toe hebben ze steeds water aangedragen, maar nu staakt het.

‘De pompen zijn leeg!’ wordt er geroepen.

‘Zand jongens, gooit er zand op!’

Daar zijn Charles en Bob elk met een schop, en ze werpen met den grootsten ijver zand op de brandende takkebossen.

Marius en Emile torschen een emmer met water tusschen zich in, en willen dien uitgieten op de vlammen, maar ze struikelen en al het water vloeit nutteloos weg.

‘Hè,’ hijgt Emile, ‘we hebben het nog wel zoo ver gehaald, heelemaal bij Bossenbroek, al de andere pompen zijn leeg. Kom Marius, laten we nog een emmer vol halen.’

‘O Mama!’ roept Hermance, kom toch eens hier!’

Mevrouw Drieland en Mevrouw van Oven volgen Hermance naar een bouwland, en daar zit Jo op den grond en heeft twee kleine kinderen op schoot, die bijna geen kleeren aan hebben en bibberen van de kou.

‘Hoe komen die kinderen hier? van wie zijn ze?’ vraagt Mevrouw Drieland.

‘Het zijn de kinderen van Dries, u weet wel Mama, van

den voerman. Ze wonen daar vlak bij den brand maar ik weet niet hoe ze hier komen. Daar komt Dries geloof ik zelf aan.'

Ja, daar is Dries, die haastig naar hen toe komt, met een paardedeken en een blauwe schort.

'O dames, ik had zoo'n spul mit mien vrouw, ze is van heur zelve evallen en toen heb ik de kienders het land opejaagd. Die arme schapen! Kom hier mien deerntjen, 'k zal oe in de schort van moeder stoppen en klein Jantjen in de deken. Maor de juffer heeft ze al mooi warm op heur schoot. Vriendelijk bedankt juffer Jo. De buurvrouw is bie mien vrouw in het logement van Mouw en daor zal ik de kienders ook brengen. Kom Teuntjen, je kunt wel loopen, vader zal Jantjen dragen.'

'Ik zal Teuntje dragen,' zegt Jo en neemt het meisje op, dat haar armpjes vertrouwelijk om haar hals slaat, want Jo is al een goede kennis; ze kwam reeds zoo dikwijls bij Dries, om het rijtuig te bestellen en maakte dan altijd een praatje met de kinderen.

Zij naderen nu weer den brand en hooren eene luide stem dreigen en vermanen.

'Dat is de meester,' zegt Dries, 'de menschen beginnen

onwillig te worden, ze willen niet meer helpen, kom ik zal gauw gaan.'

'Geef mij Jantje,' zegt Mevrouw Drieland, 'en loop er maar gauw heen. Hoe schandelijk dat ze niet willen helpen.'

Zij brengen de kinderen naar het logement van Mouw en gaan dan weer naar den brand; Jo loopt naar een waterput achter het huis van Dries, en ziet den rood gekleurden hemel in het water weerspiegelen.

'Hier is nog water, ik zal putten, toe Hermance, roep Bob en Charles, dan kunnen ze helpen water dragen.' Hermance holt er heen, en ziet de jongens nog steeds zand werpen op de brandende takkebossen, zelfs Marius en Emile, de jongens van den dominé en van den meester zijn druk aan 't werk, terwijl stevige boerenjongens er lui bij staan te kijken.

'Neen Hermance,' zegt Bob, 'zand helpt veel beter, zie maar hoe deze kant al gebluscht is; zulke kleine beetjes water helpen niets.'

Daar springen allen verschrikt achteruit, want het schuurtje stort brandende in elkaar en de vlammen verheffen zich hoog in de lucht. Ze hooren een angstigen kreet en Bob snelt er heen roepende: 'Wat is er? er is toch niemand

onder? het was alsof ik de stem van Roosje herkende.’

‘Roosje! Roosje! waar ben je?’ roept Daniël verschrikt, en daar komt zijn vader ook toesnellen vragende:

‘Waar is Roosje?’

Nu gaan allen aan het roepen en zoeken, en Nathan Rubens trekt in doodsangst het brandende schuurtje uit elkaar en gilt:

‘O helpt me toch! mijn kind, mijn Roosje ligt er zeker onder!’

Allen helpen zoo veel ze kunnen, maar vinden niets.

‘Maar waar is ze dan?’ roept Nathan angstig.

‘Vader,’ zegt Daniël, ‘ze is misschien thuis bij Grootvader.

‘Ja,’ zegt Nathan met een zucht van verlichting, ‘ga gauw thuis kijken Daantje, en kom het me hier dadelijk zeggen, je loopt harder dan ik.’

Daniël vliegt als een pijl uit een boog naar huis, terwijl Nathan nog rondloopt en roept:

‘Roosje, Roosje!’

‘Ik heb Roosje daar net nog gezien, juist toen het schuurtje instortte,’ zegt de meester, ‘waar kan ze dan toch zoo gauw gebleven zijn?’

‘O God,’ steunt de arme Nathan, ‘als ze er nu toch eens onder lag! och laten wij nog eens zoeken.’

Hij begint weer van voren af aan, de brandende panlatten en de balken op zijde te trekken.

Daar komt eindelijk Daniël terug en brengt met moeite uit:

‘Ze is niet - - niet thuis! o vader!’ en huilende en jammerend gaat hij zijn vader helpen.

‘O vader, dat is nog erger, dan toen ik onder de plaggen lag; o vader, vader, waar zou ze zijn?’

Het is intusschen zeer donker geworden, en het smeulende hout, dat nu bijna geheel onder zand bedolven is, geeft niet veel licht. Eenige mannen nemen brandende spaanders om bij te lichten, terwijl Nathan ijverig zoekt, geholpen door den meester, Charles en Bob.

De dames Drieland en van Oven, met Jo en Hermance, staan er ontsteld bij te kijken; Jo snikt in haar zakdoek terwijl Hermance zich angstig aan haar vast klemt.

‘Komt kinderen,’ zegt eindelijk Mevrouw Drieland, ‘wij kunnen niets helpen en ik vrees dat het arme kind er niet levend uit komt, het is onmogelijk, als zij er al dien tijd onder heeft gelegen. Laten wij hopen dat zij ergens anders is heengegaan. Kom Jo en Mance, het is niet goed voor jelui langer hier te blijven.’

Langzaam loopen zij naar het hotel, en bitter schreiend

gaan de beide meisjes naar bed. Nathan en Daniël blijven nog uren lang zoeken, maar gaan eindelijk naar huis waar zij den ouden grootvader in grooten angst over zijn geliefd kleindochtertje op den drempel vinden staan. Nathan brengt den bevenden grijsaard naar bed, en keert dan terug naar het terrein van den brand waar trouw gewaakt wordt tegen een vernieuwd opvlammen van het smeulende vuur.

‘Niets gevonden Nathan!’ roept een der mannen hem toe.

‘Maar waar kan zij dan zijn?’

‘Ja, het is vreemd, zij schijnt spoorloos verdwenen.’

Hoofdstuk VIII.

De kermiswagen. - De tocht door het Elspeeter bosch. - Jozef.

Alle dorpelingen zijn diep begaan met de smart van den jood, en de hotelgasten zijn er geheel van vervuld; reeds vroeg in den morgen komen zij allen bij den smeulenden

hoop; de jongelui zijn zoo gedrukt en loopen fluisterend rond en zoeken in alle slooten en putten.

‘O!’ roept Jo eensklaps, ‘zou die leelijke man met zijn kermiswagen er nog zijn?’

‘Hoe dan?’ vraagt Charles.

‘Toen Roosje hier eergisteren zoo heerlijk stond te zingen, gluurde die man brutaal door het raam en verdween plotseling toen wij naar hem keken; als hij haar eens gestolen had?’

‘Gestolen? wat zou hij daar aan hebben?’

‘Wel Charles, begrijp je dat niet, om haar mooie stem!’

‘Daar zeg je zoo wat, laten we dadelijk gaan zien of die wagen er nog staat,’ en in een oogwenk hollen al de jongelui den weg op naar het Elspeeter bosch, waar de wagen eenige dagen in een zijweg gestaan heeft. Ademloos komen zij op de plek en staan verbluft te kijken; de wagen is weg! Duidelijk zien ze de sporen van het verblijf van den kermistroep; schalen van eieren, aardappelschillen, asch en lompen en... een bloedkoraal!

‘O zie eens,’ zegt Hermance, ‘nog verscheiden koralen; had Roosje niet zulk een collier?’

‘Ja,’ zegt Jo, ‘ik heb er nog op gelet toen zij stond te zingen.’

‘Dan is het ook wel zeker,’ roept Charles verontwaardigd, ‘dat die leelijke kerel haar meegepakt heeft; het arme kind heeft zeker in een worsteling haar ketting gebroken; dat lieve Roosje! hij wil geld verdienen met haar stem.’

‘Charles,’ zegt Bob, ‘herinner je je niet dien leelijken vent, die gisteren morgen stond te luisteren, toen we bij Rubens waren? zou dat dezelfde zijn?’

‘Het spijt mij,’ zegt Jo, ‘dat ik hem gisteren niet in zijn gezicht heb gezien. Had hij een zwarte stoppelige baard?’

‘Ja, en een roode streep over zijn wang.’

‘O dan is hij het,’ roept Jo uit. ‘Laten wij gauw aan Grootmama gaan vertellen, dat hier die bloedkoralen lagen, kijk eens, ik heb een hand vol.’

Nu hollen allen weer naar het logement en vinden daar de dames bijeen zitten. Zij vertellen wat zij ontdekt hebben.

‘Hoe jammer,’ zegt Mevrouw de Witt, ‘dat de heeren weg zijn, die hadden zoo goed kunnen raad geven en helpen; in elk geval moet Rubens het weten en dan de politie.’

‘Marius en Emile zijn het al bij Rubens gaan zeggen,’ zegt Jo, ‘maar wat hoor ik daar? paardengetrappel?’

Hermance ziet uit het raam en springt met een kleur als vuur terug, zeggende:

‘Daar is hij, de dikke, met de knopen!’

Charles en Bob loopen naar de deur en zien twee officieren van hun paarden springen, de oppassers nemen de paarden over, en de officieren steken dadelijk de hand toe aan Charles en Bob.

‘Ik kom mijne belofte vervullen aan de dames de Witt en Drieland,’ zegt luitenant van Inneren, en stelt daarna den anderen officier voor als: ‘Luitenant Clason.’

‘Mijn vriend Benjamin Drieland,’ zegt Charles, ‘en ik ben Charles de Witt. Komt binnen heeren.’

De officieren komen binnen bij de dames en een algemeene voorstelling volgt.

Luitenant van Inneren haalt nu twee doosjes te voorschijn en geeft aan Jo en Hermance elk een. Als zij ze openen zien zij een blinkend vergulden knoop, met twee gekruiste kanonnen, reeds van een speld voorzien, zoodat zij haar dadelijk als broche kunnen gebruiken.

Blozend bedanken beide meisjes en laten de broches aan de dames zien. Hermance steekt haar met een verheugd gezicht op haar jurk, maar als zij de bloedkoralen ziet, die op de tafel liggen, barst zij plotseling in tranen uit en snikt dan: ‘ik had Roosje vergeten.’

Spoedig zijn ze in een levendig gesprek, dat natuurlijk over de verdwijning van Roosje handelt en Mevrouw Drieland zegt:

‘Wat moet er gedaan worden? de politie moet er dunkt mij dadelijk kennis van hebben.’

‘Ja zeker Mevrouw,’ zegt luitenant Clason en terwijl hij op zijn horloge kijkt, zegt hij tot zijn metgezel:

‘Zouden wij dien wagen niet kunnen naspeuren? daar kunnen ze toch nog niet ver mee zijn.’

‘Onze paarden zijn te moe, maar we zouden een karretje moeten zien te krijgen van een boer.’

‘Zal ik het rijtuig van Dries gaan bestellen, en mogen Charles en ik dan mee?’ vraagt Bob.

‘Uitstekend,’ zegt luitenant van Inneren, ‘dan moeten wij er maar geen gras over laten groeien.’

Bob is de deur al uit en Mevrouw de Witt laat spoedig koffie zetten en presenteert de heeren een stuk koude boeren pannenkoek, dat hen overheerlijk smaakt.

Daar komen Marius en Emile terug.

‘Mama, Rubens was al naar Nunspeet, om het aan den Burgemeester te vertellen, maar nu gaat Daniël naar Harderwijk, om te vertellen van den kermiswagen.’

Nu zien zij de officieren, en Marius ziet ook de broche van Hermance en fluistert:

‘Heb je hem gekregen van dien dikkert?’

Hermance krijgt een kleur en fluistert terug:

‘Houd je stil jongen!’

De klok slaat juist 12 uur als het rijtuig vóór komt. De officieren geven order aan de oppassers hen daar te blijven wachten, en stappen dan met Bob en Charles in het rijtuig. Mevrouw de Witt belooft middageten voor hen te zullen bewaren.

Ze rijden naar de plaats, waar de kermiswagen heeft gestaan, en bemerken dat die naar het Elspeeterbosch is gereden.

‘Nu,’ zegt Dries, daar zal het van nacht donker genoeg zijn geweest, hoe dom om dien weg te gaan.’

‘Ja, ze durfden den anderen kant niet te gaan; hier waren ze veiliger met hun slecht geweten.’

‘Ik zon er van nacht toch niets geen erg in gehad hebben, als die wagen door het dorp was gereden, we hadden het veel te druk met den brand.’

‘Ja Dries,’ zegt Charles, ‘maar wie weet hoe Roosje geschreeuwd heeft.’

‘Die leelijke schurk, die schoelje, die schobbejak!’ zegt Dries, ‘ik zou hem kunnen vermoorden als ik hem vond.’

En Dries legt de zweep over het paard en daar draven ze heen, maar nog niet hard genoeg naar hun zin; Charles en Bob zitten te trappelen van ongeduld.

Aan den kant van den weg onder de beukeboomen staan veel boschbesstruiken en ze zien er zelfs de dikke blauwzwarte bessen aanzitten, maar de jongens denken er geen oogenblik aan, ze te willen plukken; neen, vooruit, vooruit! dien kermisman moeten ze inhalen.

Daar zijn kinderen aan het plukken; ze loopen op bloote voeten en de bessen doen ze in hun klompen. Daar groeien ook roode koningsbessen. Aan dezelfde struik zitten de bloemtrosjes en de groene, witte en roode bessen. Daar hooren ze gekraak in de takken.

‘Kijk, daar loopt een hert!’ roept Dries.

‘Waar? waar?’

‘Daar!’

Ze zien nog even iets tusschen de boomen verdwijnen, maar goed hebben ze het niet gezien

‘Hè,’ zegt mijnheer van Inneren, ‘ik had zoo graag een hert in 't wild zien loopen, ik tref het nooit.’

‘O mijnheer, je kunt ze bie ons in Elspeet soms enog zien. Vergangen zomer hebt ze 's nachts met lichte maan al de

boekweitschoven op het land van Mouw omegoid, en 't was wel, een koppel van dartig stuks, en o jongens! wat een schâ voor Mouw, de helft van het zaad was er uut evallen! En dan mag je nog niet eens die dieren doodschieten!’

‘Er wordt hier veel gestroopt, niet waar?’ vraagt Bob.

Dries geeft een knipoogje, alsof hij zeggen wil: ‘als ik dat alles eens verklapte!’

‘Weet je wat ze mij verteld hebben?’ zegt Charles, ‘dat er hier ergens een man woont, die 's nachts zijn deur open laat staan, en dan van uit zijn bed op de herten schiet, die zijn kool op eten en als dan de jachtopziener komt, ligt hij gerust te slapen, met het geweer onder het stroo van de bedsteê, en als de opziener niet in de buurt is en niet op het schot afkomt, haalt hij het doode hert in zijn huis en verkoopt het aan iemand die het gestroopte wild naar Amsterdam zendt.’

‘Worden die lui niet gesnapt?’ vraagt mijnheer Clason.

‘Och ja, ook wel eens,’ zegt Dries onverschillig, ‘en dan motten ze een poosjen zitten, maar daor geven ze niet veul om, zij beginnen zoo weer.’

Zoo pratende verkorten ze den tijd en zijn reeds een uur ver gereden, als Dries uitroept:

‘Wat is dat daor, heel in de veerte, midden in het bosch op den zandweg? Je zoudt verdraaid zeggen, dat het de kermiswagen is; zal ik er heen sturen? Ja? Allo bles, huut! vooruut! jao wisse! noe hebben we hem te pakken.’

Met uitgerekte halzen, kijken allen vooruit, brandende van ongeduld om den wagen te bereiken.

‘Hij staat stil,’ zegt Bob.

‘Hij hangt scheef over,’ zegt Dries, ‘het rad is er af, er is geen peerd voor.’

‘Er is niemand bij,’ zegt mijnheer van Inneren, ‘ze schijnen den wagen in den steek te hebben gelaten. Nu zullen wij ze wel inhalen. Laten wij even den wagen bekijken.’

Ze stappen uit het rijtuig. De kermiswagen is gesloten; ze kijken door een der raampjes en zien niets dan een kist, een tafel en eene bedstede met beddegoed.

‘Waar zouden ze nu zijn?’ vraagde Bob.

‘Zeker naar Apeldoorn,’ zegt mijnheer Clason, ‘en vandaar met den trein verder.’

‘Zou hij dan reisgeld hebben?’

‘Misschien verkoopt hij zijn paard.’

Nu hooren ze in de verte zingen:

‘Schep vreugde in 't leven, zoolang het lampje brandt!’

Om den bocht in den zandweg, zien ze een man komen, een paard aan den tengel voerende en een wagenrad in de hand. Zijn slappe hoed staat op één oor en een blauw linnen boezeroen, geheel open aan den hals, maakt dat hij niet veel hinder heeft van de warmte.

‘Is hij dat?’ vraagt mijnheer Clason, ‘die ziet er nu niets schelmachtig uit.’

De man is nu den kermiswagen genaderd. Hij heeft een guitig gezicht, met blauwe oogen en een blond snorretje.

‘Dat is een ander,’ zegt Charles teleurgesteld.

‘Goeden morgen, heeren; ja ja, die wagen staat hier gek, zoo alleen midden in het bosch, niet? Maar hij is van mij, hier heb ik het rad, dat zal ik er weer aan kalefateren. Sta beest!’

Hij bindt zijn paard aan een boom en wil dadelijk aan het werk gaan, als de heer Clason zegt:

‘Heb je dien wagen al lang gehad?’

‘Neen mijnheer, van morgen om 6 uur heb ik hem gekocht van een kennis van me.’

‘En waar is die kennis nu?’

‘Ik denk dat hij al een mooi eindje op reis is, hij had haast, en daarom heb ik zijn wagen met het paard, voor een

prikje kunnen kopen. Jongens wat zal mijn wijfje blij zijn, als ze dit mooie huis ziet.'

'Waar heb je den vorigen eigenaar van dezen wagen het laatst gezien?'

'Waar? dat kan ik je wel zeggen. In Apeldoorn, niet ver van het station. Het was nog vroeg, ik denk van morgen om half zeven.'

'Wie had hij bij zich?'

'Zijn oude heks van een vrouw en dan zijn dochter Santje en een kleine jongen.'

'Was er nog niet een klein meisje ook bij?' vraagt Charles angstig.

'Een klein meisje? neen dat heb ik niet gezien alleen dat vreemde jongetje, met lang zwart krulhaar, een fijn ventje.'

'Een jongetje?' vraagt Bob ongeloovig, 'was het niet een meisje?'

De man lacht en zegt: 'Meisjes loopen toch niet in een lange broek en buis en een pet op, maar als dat kereltje een jurk aan had, zou het wel een aardig meisje zijn. De oude heks sleepte hem aan de hand voort; ik denk dat hij ondeugend geweest en afgestraft was, hij had zulke roodgekreten oogen.'

‘O het is Roosje!’ roept nu Charles en mijnheer van Inneren zegt:

‘Weet je mij niet te zeggen, waar die man naar toe gereisd is?’

‘Wat wou je dan?’

‘Wel hij moet achterhaald worden, want hij heeft dat kind gestolen.’

‘Ah zoo! aha,’ zegt de man, ‘dan moet je hem maar zien te krijgen. Nu heb ik je genoeg verteld en nu moet ik aan het werk; goede reis heeren!’

‘Zeg mij nog hoe de man heet,’ vraagt mijnheer Clason.

‘Vraag hem dat zelf maar, adjuus!’

Hoe ze nu ook hun best doen, ze kunnen niets meer uit den man krijgen, die fluitende het rad aan den wagen maakt, het paard er voor spant en op het punt staat den weg er mee te versperren, voor het rijtuig van Dries, toen deze zijn paard de zweep laat voelen en den loggen kermiswagen vóórrijdt.

De officieren en de beide jongelui haasten zich in te stappen en voort rijden ze naar den grindweg toe, en bereiken weldra het Soerensche bosch, en verliezen al heel spoedig den kermiswagen uit het oog.

‘Arm kind,’ zegt Bob, ‘als jongen verkleed, wordt ze voortgesleurd en krijgt misschien meer slaag dan eten. Zijn we haast in Apeldoorn, Dries?’

‘Ja jongeheer, we schieten al mooi op, nog drie kwartier, denk ik.’

Om half drie ongeveer komen ze bij het logement ‘de Nieuwe Kroon,’ waar Dries uitspant. De heeren wandelen naar het politie-bureau. De commissaris ontvangt hen zeer vriendelijk en als hij hoort waarvoor zij komen, zegt hij:

‘Ik heb daar juist een telegram ontvangen, van mijn collega te Harderwijk over deze zelfde zaak, maar hij weet niet anders te melden dan dat er een jeugdig jodinetje spoorloos uit Elspeet verdwenen is, waarschijnlijk door een kermistroep gestolen.’

‘Dat heeft Daniël verteld,’ zegt Charles, ‘wat heeft die jongen hard gelopen! Nathan weet het nog niet dat Roosje door dien man gestolen is, hij begrijpt niet waar zij zoo op eens gebleven is.’

De commissaris schrijft alle bijzonderheden op; hoe Roosje er uit ziet, dat zij in jongenskleeren verkleed is, dat de man een roode streep over de wang en een zwarte stoppelbaard heeft. Verder geven zij eene beschrijving van den man, die

den wagen met het paard heeft gekocht. Deze weet er zeker meer van en zal waarschijnlijk wel in Apeldoorn terug komen, waar hij ongetwijfeld zijn vrouw moet komen afhalen.

De commissaris zendt dadelijk iemand naar het station, om naar de beschreven personen te informeeren. Hij belooft zijn uiterste best te zullen doen, en onze vrienden nemen afscheid van hem en wandelen terug naar het logement, waar ze een poosje onder de veranda gaan zitten, en een glaasje port en eenige gebakjes gebruiken. Het paard moet nog wat uitrusten, voor ze den terugtocht kunnen aanvaarden.

‘Ik zou zoo graag heel Apeldoorn gaan doorzoeken,’ zegt Bob, ‘en aan iedereen vragen of ze Roosje ook gezien hebben.’

‘Je begrijpt,’ zegt mijnheer Clason, ‘dat ze van morgen dadelijk met den trein vertrokken zijn; die vriend, die den wagen kocht, heeft hen bij het station gezien; we kunnen het nu gerust aan de politie overlaten, wij kunnen er nu niets meer aan doen.’

Om half vijf rijden ze weg. nu een beetje bedaarder dan op de heenreis. Mijnheer van Inneren heeft een zak met taartjes gekocht voor onderweg, en Bob heeft een hoed vol witte pruimen gekregen van een klein meisje, dat in het hotel logeert.

‘Het is toch maar goed dat we hierheen zijn gegaan,’ zegt luitenant Clason, ‘we weten nu toch meer dan van morgen; jammer dat wij den naam van dien zwarten man niet weten. Gelukkig dat we gehoord hebben dat Roosje als jongen verkleed is, hoe slim van dien kerel.’

‘Kijk,’ roept Charles, ‘daar komt de kermiswagen aan; dat arme paard valt er haast bij neer.’

‘Dat dier zal misschien ook niet te veel eten en drinken hebben ehad vandaag,’ zegt Dries, ‘och och, hij kan niet verder. De man heeft zeker geen voer bie zich en drinken, ja, dat kon hij onderweg niet krijgen. Daar valt hij al neer, dacht ik het niet!’

Ze zijn nu den wagen genaderd en de eigenaar staat ten einde raad bij zijn paard.

‘Is het goed, dat ik hem effentjes help, heeren?’ vraagt Dries.

‘Zeker, zeker,’ roept luitenant van Inneren, die de leidsels overneemt, terwijl al de anderen uit het rijtuig springen.

Dries maakt al het tuig van het arme dier los en vraagt:

‘Wanneer heeft hij het laatst water gedronken?’

‘Van morgen denk ik, vóordat ik hem kocht,’ zegt de man.

‘Ben je met paarden gewend?’

‘Neen.’

‘Nou, dat dacht ik wel; dat arme dier! hij moet water hebben, we zullen hem naar de beek zien te krijgen, die is hier niet ver af. Kom sta, beestje, kom bruintje, sta dan toch op!’

Daar komen Charles en Bob elk met eenige handen vol malsch gras, dat ze aan den weg geplukt hebben. Het paard snuffelt er aan en neemt wat tusschen zijn tanden, maar hij ligt zoo te hijgen, dat het eten niet gaat.

‘Is hier niet een emmer of pan in den wagen waarin wij water kunnen halen?’ vraagt luitenant van Inneren.

De man haast zich den wagen te ontsluiten, en haalt er een blikken emmer uit.’

‘Daar is de beek,’ zegt Dries en wijst den man den weg, dien hij gaan moet. Bob loopt met hem mee. Ze vinden al spoedig eene ondiepe beek, waaruit zij met moeite den emmer half vol krijgen; de man moet het er met zijn hoed inscheppen, Bob helpt met zijn handen.

‘Jongeheer,’ zegt de man, ‘heeft u nog wat van Janus Trompet gehoord?’

‘Janus Trompet? is dat die zwarte man die het meisje gestolen heeft?’

‘Ja jongeheer dat is zijn naam. Van morgen wou ik hem niet verklappen, maar op mijn wandeling door het bosch, dacht ik den heelen tijd aan dat grienende jongetje, en toen dacht ik bij me zelf, als ik nu van avond bij mijn wijfje kom, en ze komt mij huilende tegen en zegt: ‘Jozef, onze Leentje is weg, ze is gestolen, Janus Trompet heeft haar meegepakt; wel jongeheer, toen werd ik toch zoo nijdig op dien kerel, alleen door die gedachte, dat ik wel een ongeluk aan hem zou kunnen begaan. Van morgen had ik daar niet zoo aan gedacht, maar met zulke dingen moet je je zelf in de plaats stellen, dan kun je het beter voelen en begrijpen hoe het is. Onze Leentje is nog maar twee jaar oud, maar och, het is zoo'n lief ding.’

Ze zijn nu bij het paard terug, dat met behulp van luitenant Clason en Dries weer op zijn vier beenen staat.

Gretig drinkt het van het water, maar Dries trekt den emmer reeds spoedig weer weg en zegt: ‘Zachtjes aan, beestje, nu eerst wat eten,’ en hij geeft hem wat roggebrood, dat hij zelf in den voerzak heeft meegenomen.

Het paard fleurt geheel op.

‘Laat hem nu eerst een poosje aan den weg grazen, voor

je hem weer inspant en dan zal het wel weer gaan.'

'Vriendelijk bedankt!' zegt de man, 'en als ik in het een of ander van dienst kan zijn, met alle plezier hoor!'

'Mijnheer Clason,' zegt Bob, 'die zwarte man, die Roosje gestolen heeft, heet Janus Trompet, dat heeft deze man mij zooeven verteld.'

Mijnheer Clason schrijft dadelijk den naam op en vraagt dan:

'Weet je waar Janus Trompet naar toe gaat?'

'Neen mijnheer, dat weet ik niet, ik zou het u anders met plezier zeggen; maar als mijnheer het weten wil, ze noemen de vrouw, Siepeltjes Ka of ook wel heilige Ka, maar meer weet ik niet.'

De officieren en de jongens rijden nu na dit oponthoud weer welgemoed verder, en zijn zeer tevreden over hetgeen zij vernomen hebben. Zij twijfelen niet of de politie zal Roosje spoedig gevonden hebben.

Het is intusschen laat geworden; de zon, die ze nu links vóór zich hebben, begint al meer en meer te dalen en overgiet de boomstammen, de varens en boschbessen met een schitterend licht. Nu zien ze hoe mooi de beukestammen gevlekt zijn en begroeid met donkergroene, fluweelachtige en witte en grijze mossen.

Eindelijk komen ze in het Elspeeter bosch en de jongens fluiten een bekend straatliedje, als Bob eensklaps zegt:

‘Stil! luister!’

Allen zwijgen en daar hooren ze angstig roepen:

‘Bob! Bob!’ en dan een erg gehuil.

‘Dat lijkt Suusje wel,’ zegt Bob verschrikt ‘hoe komt die hier? Suusje! Suusje! waar ben je?’

‘Ha!’ zegt Dries en hij wijst met zijn zweep naar twee kleine meisjes, die zoo hard zij kunnen, door dik en dun komen aandraven, Suusje Drieland voorop en Maggie van Oven achter haar aan. Charles en Bob springen uit het rijtuig, en Bob heeft al spoedig zijn zusje in zijn armen, terwijl Charles de kleine Maggie opneemt.

Maggie's blonde krullen, kleven in haar betraand gezichtje, dat geheel blauw is van de boschbessen, die zij gegeten heeft. Suze heeft haar armen om Bob's hals geslagen, en verbergt haar gezichtje snikkende in zijn jas en zegt niets anders dan:

‘O Bob, zoete Bob!’

‘Jelui stoute kindertjes,’ zegt Bob, ‘hoe kom je hier zoo ver van huis?’ en tevens stappen hij en Charles weer met hun lichten last in het rijtuig, dat snel zijn weg vervolgt.

‘O Bob, zoete Bob!’

‘Neen stoute Suus, zeg nu eens gauw hoe je hier komt.’

‘Maggie en ik wilden Roosje zoeken en toen zijn we verdwaald en we hebben zoo'n honger!’ En daar beginnen zij allebei weer te huilen en Bob's boordje wordt heelemaal blauw en vuil van Suze's natte wangen.

‘Wat zullen Mama en Mevrouw van Oven ongerust zijn; hoe lang moeten we nog rijden Dries?’

‘Nog een half uurtje, jongeheer.’

Mijnheer van Inneren troost de kinderen met een taartje, en als zij den rand van het Elspeeter bosch naderen, zien zij reeds van verre eene groote familie op den weg en vóóraan de beide angstige moeders.

‘Gevonden! gevonden!’ gilt Bob zoo hard hij kan en zwaait met zijn hoed, en nader komende roept hij nog eens: ‘we hebben ze!’

‘Roosje! mijn Roosje!’ hooren ze nu eensklaps op hartroerenden toon stamelen, en vlak bij het rijtuig staat Nathan bevend met tranen in de oogen en met een blijden lach op zijn bleek gezicht.

‘Waar is ze? mijn dochtertje? kom dan toch!’

De jongens kijken hem verschrikt aan en mijnheer van Inneren zegt:

‘Neen goede man, we hebben je dochtertje nog niet meegebracht, maar we hebben toch haar spoor gevonden en we hebben veel moed, dat de politie haar wel zeer spoedig terug zal brengen. Arme man, dat was daar eene wreede teleurstelling! Konden we jou ook maar zoo gelukkig maken als die twee moeders daar; zie ze haar lievelingen eens zoenen! maar neen, kijk er maar niet naar,’ en nu wordt mijnheer van Inneren zelf zoo aangedaan, dat hij uit het rijtuig springt, den armen jood bij den arm neemt, en zonder te spreken met hem naar het dorp wandelt.

Als Nathan nu begint te vragen, wat ze dan wel van Roosje ontdekt hebben, vertelt hij alles wat hij weet en tracht den armen vader moed in te spreken, hetgeen hem eindelijk wel een beetje gelukt.

Bij het logement gekomen, neemt Nathan met veel dankbetuigingen afscheid van den vriendelijken officier, en gaat langzaam en droevig naar zijn huis op de heide.

De officieren gebruiken haastig het middagmaal, dat vrouw Bossenbroek zeer smakelijk voor hen heeft klaargemaakt, laten hunne oppassers met de paarden voorkomen en rijden in snellen draf terug, naar het kamp van Oldebroek.

Het geheele gezelschap in het logement zit stil bij elkaar,

nadat ze alles vernomen hebben wat Charles en Bob te vertellen hebben. Ze zijn allen even moe en neergedrukt door dien dag vol aandoeningen; zij gaan dus allen heel vroeg naar bed en droomen niets prettig.

Hoofdstuk IX.

Arme Roosje. - Janus Trompet en Siepeltjes Ka. - Roosje sluit vriendschap met Santje de hardloopster.

Nu zijn de lezers en lezeresjes zeker nieuwsgierig te weten, waar Roosje gebleven is.

Terwijl zij naar den brand stond te kijken, zag zij een man, met een zwaar stuk hout naar het brandende schuurtje gaan, en het met een forschen stoot omverstooten. Terwijl de vlammen omhoog slaan en de steenen met luid geraas instorten, voelt zij zich eensklaps aangegrepen en weggevoerd; zij gilt, maar dadelijk wordt haar een doek in den mond gestopt, en in den duisteren nacht wordt zij weggedragen naar den kermiswagen. In doodsangst tracht Roosje zich

los te worstelen, zij wringt zich en schopt en slaat den man in het gezicht en deze woedend geworden, grijpt haar nu in den hals, waardoor haar bloedkoralen ketting breekt, en de koralen op den grond rollen.

Nu komt eene oude vrouw hem te hulp, en te samen duwen ze haar in den wagen en dreigen haar dood te zullen slaan, als zij een geluid geeft. De vrouw komt ook in den wagen, de deur wordt gesloten en dadelijk daarop gaan ze in snellen draf vooruit.

Nu steekt de oude vrouw een lantaarn aan, waardoor de wagen van binnen verlicht wordt, en de sidderende Roosje ziet, behalve de oude leelijke vrouw, nog een half volwassen meisje op een kist zitten en haar verbaasd aanzien.

‘Trek uit je goed,’ beveelt de oude, terwijl zij Roosje bij den arm optrekt en vóór zich laat staan. Nu begint Roosje bitter te huilen, maar de oude vrouw schudt haar door elkaar en snauwt haar toe: ‘houd je mond en doe je kleeren uit, en gauw ook hoor, of ik zal je!’

‘Ik zal haar wel helpen,’ zegt nu het groote meisje, terwijl zij van de kist springt en beschermend vóór Roosje gaat staan.

Zij doet haar de boezelaar, jurk en rokken uit en helpt

haar een jongenspak aan te trekken; dat de oude vrouw te voorschijn heeft gehaald. Zij drukt zonder iets te zeggen Roosjes hand, die daardoor bemerkt, dat zij in het meisje eene beschermster heeft gevonden. Zij zet haar een pet op de zwarte krullen en zegt dan:

‘Och, wat een lief jongetje! wees maar stil liefje, kom maar hier bij mij zitten.’

Zoo rijden zij geruimen tijd voort en Roosje durft niets te zeggen, zelfs niet te huilen, en zij kijkt steeds angstig naar het leelijke oude wijf, dat Roosjes kleeren stijf in elkaar rolt en in een kist weg sluit. Achter in den wagen zijn twee bedsteden en een kookkachel staat in een hoek; verder is er niet veel meer, dan een paar kisten en oude rommel.

Arme Roosje, wat zal er met haar gebeuren? Waarom moet zij jongenskleeren aanhebben? Waar brengen ze haar heen?

Ze schijnen nu eenklaps op een zandweg te komen, ze beginnen erg te hotsen en het gaat slechts stapvoets verder.

Krak! hooren ze plotseling; de wagen valt op zijde en blijft vast zitten onder het gevloek van den voerman. De oude vrouw valt tegen den kachel aan, ze grijpt naar haar

neus, dien ze erg gestooten heeft, en vloekende kruipt zij weer overeind en wil Roosje een klap geven, alsof dat arme kind het helpen kan, maar het groote meisje grijpt haar hand en zegt:

‘Pas op Ka! of ik zal het aan Janus zeggen!’ Juist wordt de deur van den wagen opengedaan en de man roept:

‘Allo! allemaal er uit, gauw een beetje! Hier Santje, pas op dat jongetje, en als je hem laat lopen, sla ik je dood hoor? Hier Ka! zet je rug onder den wagen, hier! zeg ik je! pak an, ouwe majoor! zoo, beur op nu, hooger! je bent toch geen mug? mooi zoo mijn engel; nu het rad er weer aan, maar ik geloof dat het gebroken is. dat is leelijker.’

Janus staat versteld te kijken, met het rad in de hand, terwijl Ka, gebukt onder den wagen, hem angstig aankijkt.

Santje houdt Roosje stevig bij de hand vast en fluistert haar in: ‘probeer niet om weg te lopen, het helpt je toch niet.’

‘Dat komt van dat vervloekte zand,’ zegt Janus, ‘we zijn verkeerd gereden, het is ook zoo donker. Wat nu gedaan? we hebben geen tijd om lang te martelen. Kom ouwe, kom er onder uit, we zullen verder lopen met het paard, en dat kind kan er op zitten.’

‘En de wagen dan?’ vraagt Ka verschrikt.

‘Dien kunnen we toch niet behouden; haal er maar uit wat je dragen kunt en dan gauw vooruit.’

Hij beurt Roosje op het paard, dat hij van den wagen spant, bindt haar stevig vast, zoodat zij niet ontluchten kan en de oude vrouw en Santje pakken snel eenige dingen in een mand, die zij achter Roosje op het paard zetten en nemen eenige bundeltjes in de hand, waaronder ook Roosjes kleeren.

Janus sluit den wagen, neemt het paard bij den teugel, en daar gaan ze door het donkere beukenbosch. Zij vinden met veel moeite den grindweg terug en voort gaan ze, totdat Roosje het niet langer kan uithouden. Zij is niet gewend op een paard te zitten, ze heeft pijn in haar rug en in haar arm hoofdje en smeekt Janus te mogen loopen.

‘Ik zal wel goed loopen, ik zal niet wegloopen, ik kan niet meer zitten, ik heb zoo'n pijn.’ Janus geeft toe en zoo loopen ze door tot Apeldoorn, waar Janus het paard en den wagen aan een kennis verkoopt.

‘Laat het rad eerst maken,’ zegt Janus, ‘dan kun je het er zelf wel weer aan maken, en hier is de sleutel van den wagen. Adjuus Jozef!’

Ze gaan in een klein herbergje, waar Janus hen laat eten en drinken. De oude vrouw houdt steeds het oog op de beide meisjes, zoodat Roosje geen woord tot Santje durft te spreken. Roosje is zeer vermoeid en pijnlijk, haar hartje klopt heftig van angst, haar oogen zijn dik gezwollen van het huilen en zij durft zelfs geen poging te wagen om te ontsnappen. De magere klauwachtige handen van de oude heks, zouden haar toch dadelijk gegrepen hebben.

Tot haar geluk valt zij eindelijk van vermoeidheid in slaap en vergeet voor een poos haar leed, totdat de oude haar wakker schudt en aan de hand meesleept naar buiten.

Het arme Roosje, slaapdronken, stijf en pijnlijk in al haar botjes, weet in het eerst niet waar zij is en zou gevallen zijn, als Santje haar niet onder den arm genomen had, en zoo komen zij aan het stationsgebouw, waar ze weldra in een derde klasse waggon plaats nemen, en nu gaat onze lieve Roosje de wijde, voor haar zoo onbekende wereld in en dat in gezelschap van zulke ruwe hardvochtige menschen. Alleen Santje schijnt anders te zijn en behandelt het arme kind vriendelijk en medelijdend.

Zij reizen door, tot de badplaats Ems in Duitschland. Janus neemt met zijn gezelschap, zijn intrek in eene kleine

herberg, en als zij daar een dag uitgerust hebben, van de vermoeienis van de reis, moet Roosje weer meisjeskleeren aandoen, maar niet haar eigene, neen, een echt kermispakje; een rood rokje, een zwart keursje en een rood doekje op haar zwarte krullen.

Zij ziet nog meer verbaasd van het costuum van Santje; deze heeft een rose tricot aan met een kort rokje van rood en wit gestreept katoen, en een geel lijfje met zilver papier beplakt. Aan hare enkels en aan haar ceintuur heeft zij rinkelende belletjes en in de hand een zweepje, alsof zij zich zelve vooruit moet jagen, want Santje is hardloopster. Het mooiste van Santje is haar goudblond haar, dat geheel los over haar rug en schouders golft; een smal blauw licht is over haar voorhoofd gebonden.

‘Kom hier, schoone Alexandrina,’ zegt Janus spottend, terwijl hij Santje een klap op haar schouder geeft.

‘Au! je hebt zulke harde handen!’ zegt Santje, zich terugtrekkende.

‘Ben je zoo teergevoelig? nu des te beter, dan behoef ik mij niet moe te maken als je slaag verdiend hebt. Dus Santje, pas op, als je mij vandaag niet genoeg grosschen en andere munt thuis brengt, dan zul je eens voelen hoe ik

met mijne zachte handjes aaien kan. Dus hardloopen moet je, tot je er bij neervalt, maar met een vriendelijk gezicht hoor! heb je goed verstaan?’

‘Ja, Janus.’

‘Wat? Janus? vader zul je zeggen, brutale meid!’

‘Je bent mijn vader niet!’

‘Moet ik je aaien, ondankbaar kind?’ en Janus wil haar grijpen, maar Santje ontsnapt en roept:

‘Neen, neen, ik loop al!’

‘Ka, ga jij met Santje mee, ik neem Philomeeltje voor mijne rekening. Kom hier Philomeeltje, kom bij je vader en wees toch niet zoo bang voor je lieve moeder; al kijkt ze een beetje zuur, ze is toch een zacht teerhartig vrouwtje, niet waar lief wijfje?’ roept hij Ka spottend na.

Roosje staat te beven en de tranen beginnen alweer te voorschijn te komen, bij het denkbeeld, zulke afschuwelijke menschen vader en moeder te moeten noemen.

Waarom noemt hij haar Philomeeltje, en wat zou zij moeten doen in dat opzichtige kermispakje?

‘Nu Philomeeltje,’ herneemt Janus, ‘zing nu eens een liedje voor mij.’

Roosje ziet hem verschrikt aan; ze is niet in eene stem-

ming om te zingen, haar keel is als dicht geknepen, zij zou niet kunnen zingen.

‘Nu, gauw een beetje, zing maar wat je wilt, een klein deuntje, straks moet je voor de mensen zingen.’

Nu schrikt Roosje nog meer; voor de mensen zingen? moet zij al zingende centen ophalen, zoals zij wel eens bedelaarskinderen gezien heeft? O, als vader en grootvader eens wisten, hoe ongelukkig hun Roosje is.

‘Begin je nog niet?’ roept Janus heftig.

Roosje doet haar mond open, en hoe zij ook haar best doet, er wil geen geluid komen, en als zij het gezicht van Janus, al boozter en boozter ziet worden, barst zij in tranen uit en snikt zoo wanhopig, dat iedereen er medelijden mee zou krijgen, maar Janus pakt haar bij een arm, stopt haar in de bedstee, waarvan hij de deuren van buiten met een knipje sluit, gaat dan het vertrek uit, sluit de deur en steekt den sleutel bij zich.

Een half uur later, komt hij met Santje terug en blijft buiten voor de deur staan, terwijl Santje naar de bedstee gaat en de deuren open doet.

Roosje springt verheugd op, nu zij Santje ziet, en slaat de armen om haar hals en snikt:

‘O Santje, Santje, ik kan niet zingen!’

De hardloopster, volstrekt niet aan liefkozingen gewend, staat verlegen te kijken, maar neemt dan Roosje, die zoo licht als een vogeltje is, in hare armen, en zet haar op den grond, zeggende:

‘Ik kon eerst ook niet hardloopen, maar alles went; je moet het maar gauw zien te leeren, hoe meer centen of je verdient, hoe minder slaag je krijgt. Zing nu maar eens iets voor mij; ken je het lied van de parapluie:

‘Mijn hartje gaat van rikketikketik,
Wat zal er nu gebeuren.’

‘Neen,’ zegt Roosje.

‘Van de Maliebaan?’

‘Neen ook, niet.’

‘Wat kun je dan? Janus zegt, dat je zoo mooi kunt zingen, en dat je een nachtegaaltje bent en dat hij je daarom Philomeeltje noemt. Kom zing nu gauw,’ zegt Santje eindelijk ongeduldig, ‘anders komt Janus je slaan.’

Roosje probeert nu te zingen: ‘Opwekking’ haar lievelingslied, maar het klinkt zoo schor en zoo benepen, dat zij er zelve van schrikt.

‘Kom,’ zegt Santje bemoedigend, ‘buiten zal het wel

beter gaan; ik zal Janus zeggen dat je wel zingen zult, als hij maar niet te dicht bij je komt.'

Zij gaan nu samen de deur uit en Santje fluistert Janus iets in. Deze knikt en blijft voor het huis staan, waarna de meisjes samen naar de promenade gaan, waar nu nog weinig menschen zijn. Ze zoeken een stil plaatsje uit, en als er niemand in de buurt is zegt Santje:

'Zie zoo, doe nu je oogen stijf dicht en probeer nu te zingen, en nu moet je niet kijken, voor het lied uit is; je zingt nu alleen voor mij en als je mooi zingt, zal ik je helpen om weer bij je vader te komen.'

Dit laatste fluistert zij zacht aan haar oor, uit vrees dat Janus haar ongemerkt nageslopen is en misschien achter een boschje staat te luisteren.

Roosje ziet haar dankbaar aan, sluit de oogen en begint te zingen. Langzamerhand wordt de stem gladder en krachtiger, en hoewel het nog niet klinkt zooals in Elspeet op de heide, staat toch Santje verbaasd naar haar te kijken en zij bemerkt evenmin als Roosje, dat er eenige wandelaars stil staan te luisteren, en vóór dat het lied nog uit is, staat er eene menigte dames en heeren, slaggers en bakkersjongens, kindermeiden met kleine kinderen, militairen en waschvrouwen, ademloos te luisteren.

Roosje ziet rond, en verlegen en verschrikt, grijpt zij Santjes hand, zeggende:

‘Laat ons weggaan.’

Maar Santje, het bedelen gewend, haalt haar centenbakje uit den zak en gaat bij al die menschen rond, en de meesten zeggen iets waaruit Santje opmaakt, dat zij nog een liedje willen hooren. Het bakje is vol koper- en eenig zilvergeld, en verheugd laat Santje dit aan Roosje zien, zeggende: ‘Zing nog wat, dan krijgen wij nog meer.’

‘Ik durf niet,’ zegt Roosje angstig.

‘Kom, doe je oogen maar weer dicht, denk er om wat ik je beloofd heb.’

Roosje zingt nu; ‘t wordt duister mijn Roosje’ maar haar stem beeft en zij denkt weer aan het dierbare huis in Elspeet en aan de heide, waar zij dit zoo dikwijls gezongen heeft, en dan barst zij eensklaps in tranen uit.

Nu komen er verscheiden menschen vol medelijden naar haar toe, en spreken tot haar in het duitsch en menigeen werpt nog wat geld in het bakje, waarmee Santje ijverig rond gaat.

‘Ben je uit Holland, lief meisje?’ vraagt eensklaps eene vriendelijke oude dame, maar vóór dat Roosje nog iets kan

antwoorden, grijpt Janus haar bij de hand en trekt haar mee.

‘Die vervloekte Hollanders,’ mompelt hij, ‘we moeten nog verder Duitschland in.’

‘Roosje heeft heel mooi gezongen, en veel verdiend,’ zegt Santje verontwaardigd, denkende dat Janus ontevreden op Roosje is.

‘Duivelsche meid! heb ik je niet verboden haar bij dien naam te noemen? Pas op, als je haar niet Philomele noemt.’

Ze gaan nu schielijk naar de herberg terug, waar Ka hen verwonderd ziet aankomen.

‘We moeten verder,’ zegt Janus tot haar, ‘het is hier niet veilig, er zijn Hollanders; pak gauw je boeltje, dan loopen we naar het naaste dorp.’

‘Moeten we ons verkleeden?’ vraagt Santje als zij hoort, dat ze verder op moeten gaan.

‘Neen, jelui moet onderweg nog centen oploopen, anders kunnen we van nacht niet onderdak komen. Vooruit maar!’

Ka heeft spoedig alles in een pak bij elkaar gebonden, dat zij op den rug neemt. Janus betaalt den waard en daar gaan ze, Santje met Roosje voorop, en zij volgen steeds den

straatweg, en als ze nu geen dames en heeren meer ontmoeten en alleen eenig landvolk zien, beveelt Janus, Philomele een liedje te zingen.

Roosje vindt het tegenover die boeren en boerinnen niet zoo moeielijk en nu zingt zij:

‘Aan d’oever van een snellen vliet,
Een treurend meisje zat.’ enz.

De menschen komen dichter en dichter om haar heen staan, zoodat Roosje er verlegen onder wordt, maar Santje fluistert haar toe;

‘Zing maar door, het gaat goed, nu zal Janus tevreden zijn, toe maar, zing maar!’

Santje gaat met het bakje rond, en nu het lied uit is, willen de menschen nog meer hooren en ze werpen nog meer geld in het bakje.

Een klein meisje geeft aan Roosje een hand vol pruimen en zegt:

‘Singe, singe noch ein Liedchen, ja?’

Dan geeft ze ook wat pruimen aan Santje, die daarvoor heel hard begint te loopen, den weg op en neer en de bel-

letjes aan hare voeten laat rinkelen, zoodat er verscheiden honden beginnen te blaffen en haar naloopen, maar zij slaat met haar zweep in 't rond zoodat ze haar niet durven te bijten. Lachende komt zij terug bij Roosje, die haar verbaasd heeft nagekeken, en als zij dan nog eens met het bakje rondgaat, komen er nog verscheiden koperstukken in. Alle menschen hebben behagen in de lieve meisjes

Zoo wandelen zij voort van dorp tot dorp, en Roosje begint zich een beetje te schikken in haar lot; zij zingt wanneer het haar bevolen wordt, en is niet meer verlegen en Santje draaft de straten en wegen op en neer, en zoo verdienen ze samen veel geld, voor Janus Trompet en Siepeltjes Ka.

Hoofdstuk X.

Roosje en Santje verdienen veel geld. - De opera - Tante Rosa.

Roosje is nu reeds gedurende een half jaar de gevangene van den zwarten Janus. Hij heeft ondervonden dat zij hem goud waard is, want nooit verdiende hij vroeger zooveel

geld, als in dit laatste halve jaar. Als Roosje slechts eenige maten gezongen heeft, blijven de menschen stil staan en luisteren met het grootste genot, naar die liefelijke heldere stem, en ze vragen altijd naar meer liederen, en zijn altijd bereid, wat in het bakje te werpen, waarmee gewoonlijk Santje, met haar vriendelijk gezicht rond gaat.

Zij hebben een gedeelte van Duitschland doorgetrokken en als de wegen onbegaanbaar zijn door de sneeuw, of als de ijzige wind al te guur blaast, dan blijven zij een poos in een of ander stadje, en Roosje zingt in de herbergen, terwijl Janus haar steeds met zijn scherpe oogen bewaakt.

De oude Ka wordt hoe langer hoe lastiger, want meer en meer raakt zij aan den drank. Al het geld, dat zij machtig kan worden, besteedt zij aan jenever, brandewijn of likeuren en gewoonlijk ligt zij den geheelen avond dronken in een hoek van de herberg. Janus wil haar in het geheel geen geld meer geven, maar als Santje niet oppast, grijpt zij haar soms het bakje met geld uit de hand en steekt haastig den inhoud in haar zak en dreigt Santje met een pak slaag, als zij het aan Janus vertelt.

Het is nu Maart geworden en Janus is met zijn gezelschap de belgische grens overgetrokken en te Brussel aan-

gekomen. Hij is hier goed bekend en brengt hen in eene kleine woning in eene nauwe straat. Hij huurt eene vrij net gemeubileerde kamer, en gaat spoedig daarna alleen de stad in, nadat hij haar alle drie in de kamer heeft opgesloten, hij vertrouwt de meisjes niet meer onder de hoede van de dronken Ka.

Na verloop van eenigen tijd, komt hij terug, beladen met een groot pak, waaruit hij achtereenvolgens mooie nieuwe kleeven voor de meisjes te voorschijn haalt.

‘Ziezoo Alexandrina en Philomele, nu begin je morgen weer met frisschen moed te loopen en te zingen, en als jelui veel geld verdient, zullen we eens naar de opera gaan, dan kan Philomeeltje nieuwe deuntjes leeren.’

Wat zijn nu de meisjes blij! nog nooit zijn zij in eene opera geweest, zij stellen er zich veel van voor en besluiten nu haar uiterste best te doen, om veel geld te verdienen.

Den volgenden morgen beginnen zij reeds vroeg, Santje te loopen en Roosje te zingen. Op de groentemarkt vergeten de huismoeders wortelen en uien te koopen, als ze Roosje's stem hooren, en een heer met een vioolkist onder den arm, is op het punt haar toe te spreken, als Janus haar schielijk meeneemt naar een andere buurt. De violist ziet haar nog

even na, maar de man moet naar de repetitie van de opera en heeft geen tijd haar na te loopen.

Roosje verstaat niets van het Fransch, dat om haar heen gesproken wordt, maar toch bemerkt zij zeer goed, hoe zij de menschen in verrukking brengt. Zij verdient dan ook weer veel geld, zoodat Janus zeer tevreden is, en als hij 's avonds zijn geld natelt, zegt hij:

‘Nou, ouwe majoor, wat zeg je er van, als we van avond naar de opera gaan?’

‘Geef mij het geld maar dat je er voor weggooit, ik blijf net zoo lief thuis,’ snauwt de knorrige heks en houdt haar hand op.

‘Wat ben je toch een allerliefst wijfje!’ zegt Janus spottend; ‘nu ga je zeker als een brave huismoeder knopen zetten aan je man's borstrok, met een kannetje frisch water voor je! ja ja, ik ken je wel. Daar heb je het geld, zoek het maar!’

Meteen werpt hij eenig kopergeld over den grond, en verlaat met de meisjes de kamer, waar Ka onder de tafel en in alle hoeken naar de rollende munten grijpt.

Met een blik vol afgrijzen drukt Roosje zich angstig tegen Santje aan, en is blij als zij op straat zijn. Zij hebben

nu gewone kleeren aan en zien er vrij armoedig uit; maar daar tobben zij niet over; ze zijn zoo blij naar de opera te zullen gaan, en ook dankbaar dat Ka niet meegaat. Als Janus in zijn humeur is, behandelt hij haar niet slecht.

Janus neemt plaats voor de opera, en weldra zitten ze alle drie heel hoog in de engelenbak, en hare hoofden duizelen als ze naar beneden kijken in die groote ruimte, naar al die gasvlammen en naar die menigte menschen die langzamerhand al die ruimte bezet.

De muzikanten stemmen hunne instrumenten en Santje zegt:

‘Is dat nu mooie muziek?’

Maar als er op den lessenaar getikt wordt, is het plotseling doodstil, de man aan den lessenaar zwaait met zijn stok, en daar barsten eensklaps met volle kracht alle instrumentente gelijk los; de horens, trompetten, klarinetten, fluiten, de violen en violoncellen en Santje kijkt naar Roosje en ziet, dat deze met een kleur van opgewondenheid en open mond zit te luisteren. Zij zit onbewegelijk, en hare oogen staren naar de muzikanten, en het is of zij met oogen, ooren en mond zit te luisteren en bang is dat zij eene noot zal verliezen. Eindelijk zucht zij heel diep en grijpt Santjes hand, en zit dan weer met volle aandacht te luisteren.

Als dit stuk, dat de ouverture heet, uit is, zegt Janus:

‘Luister nu goed Philomeeltje, nu gaan ze zingen, onthoud de wijsjes goed, dan kun je ze ook zingen.’

Een oogenblik later gaat het gordijn op, de muzikanten beginnen weer te spelen en nu zien ze op het tooneel een dorpsplein, omringd door huizen en boomen. Daar komt een man in een schitterend costuum, en zingt met zulk een zware stem, dat de meisjes er koud van worden; daarna komen er verscheiden mannen en vrouwen, die allen te gelijk zingen en over het tooneel loopen. De meisjes zijn verrukt van die mooi gekleede menschen, maar zij begrijpen niet, wat ze eigenlijk willen; ze maken allerlei bewegingen met de armen en ze gillen alsof zij elkaar willen overschreeuwen. Santje en Roosje zitten te lachen van plezier en Janus die achter haar zit, zegt telkens de eene of andere dwaze opmerking.

Al de menschen verdwijnen weer van het tooneel en nu komt er eene dame met eene prachtige donker roode fluweelen japon, met gouden borduursels. Voordat zij begint te zingen, ziet zij met hare schitterende zwarte oogen de zaal rond, legt de hand tegen haar hart en zingt dan zoo mooi, dat zelfs Santje er koud van wordt. Zij ziet naar Roosje, en bemerkt dat deze doodsbleek en geheel ontdaan, met starenden blik naar de zangeres kijkt.

‘Wat heb je, Philomeeltje?’

Roosje schrikt op en fluistert eindelijk zoo, dat Janus het niet hoort:

‘Tante Rosa.’

Santje, die door Roosje zoo dikwijls heeft hooren vertellen van tante Rosa, van wie zij al die liedjes geleerd heeft, begrijpt dadelijk dat Janus er niets van merken mag; zij fluistert dus:

‘Zeg niets!’

Roosje blijft onafgebroken staren, naar hare lieve tante Rosa, naar wie zij altijd zoo verlangd heeft. De tranen stroomen haar over de wangen, hare knieën trillen en haar keel is als dichtgesnoerd; gelukkig dat Janus achter haar zit en het niet merkt. Hoe graag had zij nu met Santje willen spreken en plannen maken voor eene ontvluchting. Hoe verlangde zij nu naar den nacht, wanneer zij onder de dekens met Santje zou kunnen fluisteren, zonder door Janus gehoord te worden. O die lieve tante Rosa, zoo dicht bij haar te zijn, niet naar haar toe te kunnen snellen en te zeggen, ‘tante, tante! ik ben Roosje!’ Nog nooit had zij hare tante zoo mooi hooren zingen, en wat wordt zij toegejuicht; alle menschen stampen en klappen in de handen,

telkens als zij eene aria gezongen heeft, en Santje en Roosje klappen ook in de handen, zelfs als er al lang een ander aan het zingen is, en de menschen zien naar haar en roepen 'Stilte! sst!'

Janus stoot Laar in den rug en verschrikt zitten zij weer stil als muizen en hebben geen aandacht meer voor de muziek, als tante Rosa niet zingt. Ze zijn blij als het uit is, ze hebben nog nooit zoo verlangd naar een vertrouwelijk gesprek. Als zij thuishomen, vinden zij Ka snorkende, met het hoofd op de tafel en een bijna geledigde flesch naast zich.

Janus maakte die flesch verder leeg, en niet lang daarna zijn allen in de rust. Maar de meisjes slapen niet, ze houden zich maar zoo, tot zij zeker zijn dat Janus slaapt, en dan beginnen zij zoo zacht mogelijk te fluisteren.

'O Santje, help mij toch om naar tante Rosa te gaan! laten wij samen weg loopen, tante zal jou ook wel voorthelpen.'

'Zeker, zeker liefje, ik wil niet hier blijven zonder jou; we gaan samen weg, morgen zullen wij het al probeeren, het zal best gaan. We zullen in de buurt van de opera gaan zingen en loopen, en als ik haar zie, ga ik zoo naar haar toe en zeg: 'Roosje Rubens is hier, ze is gestolen, red haar!'

‘Ja, ja,’ roept Roosje, ‘o Santje, wat ben ik blij! nu zal ik gauw vader en grootvader en Daniël weerzien, en Elspeet! O wat verlang ik, om lang uit in de heide te gaan liggen, en met Daantje boschbessen te gaan plukken in het Elspeeter bosch!’

De meisjes fluisteren nog lang en maken allerlei plannen, tot zij eindelijk in slaap vallen, en de eerste gedachte van Roosje als zij 's morgens wakker wordt, is tante Rosa.

Hoofdstuk XI.

De poging tot vluchten mislukt.

‘Nu Philomeeltje,’ zegt Janus 's morgens, ‘hier heb je mooie versjes, maak er nu zelve maar een wijsje bij, je hebt zeker wel wat onthouden uit de opera.’

Roosje ziet hem verschrikt aan, maar haast zich dan te zeggen:

‘Ja, ik zal het probeeren, geef maar hier.’

Zij is zoo muzikaal, dat zij er gemakkelijk iets van maken kan. Zij leert een der versjes van buiten en als zij met Janus en Santje op straat komt, zingt zij in de vreugde van haar hart, mooier dan ooit en het geld rolt weer in net bakje en Janus is zeer tevreden. Santje geeft ongemerkt de richting aan van hun tocht, en weldra zijn zij in de buurt van de opera.

Zij kijken overal rond, maar zij zien niemand die op tante Rosa lijkt, maar wel denzelfden heer, dien ze gisteren met zijn vioolkist hebben zien loopen. Hij spreekt Roosje aan en vraagt haar iets in het fransch, hetgeen zij niet verstaat. Janus merkt het niet, omdat Santje hem den anderen kant laat uitkijken en hem wijst op eene drukke straat, waar het zeker voordeelig zal zijn.

In dien tusschentijd fluistert Roosje haastig tegen den vreemdeling: ‘Red mij! ik ben uit Holland, ik ben gestolen!’

De vreemdeling echter verstaat haar niet, en denkt dat zij hem om een aalmoes vraagt.

‘Help mij!’ smeekt Roosje nogmaals, maar nu ziet Janus om en beveelt haar verder te gaan, naar de drukke straat en daar te zingen. De vreemdeling ziet haar na en gaat dan het operagebouw binnen. Juist als Roosje een eind verder

het nieuwe liedje staat te zingen, komt er een open rijtuig aan, waarin eene dame zit. Roosje herkent dadelijk hare tante, en houdt van schrik met zingen op, maar Santje fluistert:

‘Zing door!’

Janus ziet verwonderd naar Roosje en als deze nu eensklaps begint te zingen:

‘t Wordt duister mijn Roosje,’ bemerkt hij, dat de dame in het rijtuig naar hen omkijkt, maar in het volgende oogenblik is zij reeds voorbijgereden, en een rammelende wagen met ijzeren platen, verdooft de stem van Roosje.

Deze is doodsbleek geworden, nu zij het rijtuig zich meer en meer ziet verwijderen; eensklaps barst zij in tranen uit en snelt het rijtuig na, wanhopig roepende:

‘Tante Rosa! tante, tante, tante!’

Maar even schielijk voelt zij de ijzeren hand van Janus om haar arm gekneld en zich teruggetrokken. Roosje verweert zich wanhopig en gilt:

‘Santje! Santje!’

Janus pakt haar echter stevig beet en verdwijnt met haar in een nauw donker steegje, waar hij haar zoo vreeselijk

dreigt, dat het arme kind geen geluid meer durft te geven en gedwee met hem mee loopt.

Santje is intusschen verdwenen; zij is het rijtuig nagelopen, dat reeds voor het operagebouw stil staat. Als Santje er aankomt, is tante Rosa de groote deur reeds binnen gegaan, en als zij haar wil volgen, wordt zij door den portier barsch teruggedreven.

Zij wil hem uitleg geven, maar hij verstaat haar niet en zij kan geen fransch spreken. Wat zou zij op dat oogenblik niet gegeven hebben, voor de kennis van het fransch, maar nu staat zij machteloos tegenover dien onvriendelijken portier, die haar als eene bedelaarster beschouwt.

Terneergeslagen keert zij terug, maar kan Janus en Roosje niet terug vinden. Zij voelt zich te vreemd in deze groote stad om van hare vrijheid gebruik te maken en zij wil Roosje ook niet verlaten. Zij gaat dus naar huis, waar zij ongeveer te gelijk met Janus en Roosje aankomt. Janus roept Ka naar buiten en sluit de beide meisjes in huis op.

‘Pak je boel bij elkaar,’ fluistert hij met een dreigende stem, tot zijne half dronken vrouw, ‘we moeten van avond nog weg, het is hier niet veilig meer, begrepen?’

Intusschen zitten Santje en Roosje in een hoekje bij

elkaar te huilen; ze hadden zich zoo veel geluk voorgesteld, en hoe zullen ze nu nog kunnen ontsnappen?’

‘O,’ roept Roosje wanhopig, ‘had ik mij deze keer nog maar stil gehouden en op eene andere gelegenheid gewacht, maar ik kon het niet laten.’

Janus en Ka komen weer binnen, en onder allerlei verwenschingen en dreigementen wordt hun boeltje ingepakt. Roosje zit te snikken en Santje zit verslagen te kijken, maar geeft toch den moed nog niet geheel op. Ze wil en ze zal ontvluchten.

Als het donker wordt, zegt Janus:

‘Ka, pas goed op de meisjes, ik moet even de stad in.’

Hij sluit als naar gewoonte de deur en neemt den sleutel mee.

De meisjes zijn op haar bed gaan liggen, en Santje geeft een wenk aan Roosje, dat zij zich moet houden, alsof zij slaapt.

Ka zit aan de tafel, en als zij de beide meisjes zoo rustig hoort ademen, staat zij op en neemt de brandewijnflesch, houdt die tegen het licht der brandende kaars, en bemerkt dat er geen droppel meer in is. Zij had het dien dag reeds zoo dikwijls geprobeerd! Nu zoekt ze in haar zak en haalt er een koperstuk uit; zij draait hem om en om en zoekt

nog eens in haar zak, en haalt er een oude portemonnaie uit; zij zoekt en zoekt en keert hem binnenst buiten, zoo ook haar zak, maar alles te vergeefs, zij kan geen geld voor drank meer vinden. Zij zucht, staat nog eens op en zoekt in een kast.

Dit oogenblik neemt Santje waar, om een franc, dien ze al lang als een schat bewaard heeft, uit haar zak te halen en schielijk over den grond te rollen, tot vóór den stoel van Ka. Als deze weer gaat zitten, zit zij een poos in gedachten, of liever half suf voor zich te staren, terwijl de meisjes in angstige verwachting, tusschen hare ooghaartjes door liggen te kijken.

Eensklaps ziet Ka het francstuk. Zij springt op, grijpt het, beziet het met glinsterende oogen, kijkt naar de slapende meisjes en sluipt naar de deur. Zij wil die openen, maar Janus heeft haar opgesloten, evengoed als de meisjes. Nu wordt zij boos, rammelt aan de deur, maar te vergeefs; nu gaat zij naar het raam en zie, dat kan zij openen.

Haastig ziet zij nog eens naar de meisjes, en klimt dan zonder gerucht te maken uit het venster en verdwijnt.

‘Gelukkig!’ roept Santje, ‘gauw, gauw! Roosje, nu kunnen we weg, we moeten ook het raam uit!’

Bevend van opgewondenheid, haasten zich de meisjes het raam uit te klimmen, en juist hebben ze de voeten op straat, als ze met een krachtigen arm gegrepen worden, en Janus staat voor de sidderende meisjes.

Arme kinderen! half dood van angst en van de wreedaardige slagen, verlaten zij dien avond, onder bewaking van het norsche paar de stad en trekken het zuiden in.

Hoofdstuk XII.

De gasten van Bossenbroek. - Jerochem en Nathan nog steeds in droefheid. - Eerlijk duurt het langst.

Het voorjaar gaat voorbij, de zomer komt in 't land en de schoolkinderen tellen de dagen, die er nog moeten verlopen vóór het groote vacantie is.

Op een mooien dag, ik geloof dat het de 15de Juli is, staat de oude Mevrouw de Witt met hare kleinkinderen Charles en Johanna, vóór het logement van Bossenbroek te Elspeet. Ze zijn den vorigen dag aangekomen en hebben

juist hunne koffers uitgepakt en staan nu buiten, uit te kijken op den weg. Charles zegt:

‘Nu kunnen ze gauw komen, ik geloof dat ik in de verte een rijtuig hoor!’

Ze staan aandachtig te luisteren en jawel, daar komt het rijtuig aan, neen, twee rijtuigen achter elkaar, met de geneele familie Drieland er in, wuivende en lachende en stralende van plezier.

Dat is een vreugde als zij elkander weerzien, en hooren dat Mevrouw van Oven met haar man en kinderen den volgenden dag zal komen.

‘Hè, hoe heerlijk,’ roept Hermance, ‘nu zijn we weer met hetzelfde troepje als verleden jaar; ik hoop dat we weer zoo veel pret zullen hebben!’

‘En niet zooveel verdriet,’ voegt Jo er bij, doelende op de verdwijning van Roosje.

‘Och ja, die arme Roosje,’ zegt Mevrouw Drieland; ‘we hebben er nog zoo dikwijls over gesproken. We moeten vandaag nog naar Rubens gaan, om te vragen of hij nooit meer iets gehoord heeft.’

‘Hé Jo,’ zegt Hermance, ‘heb jij ook de broche van mijnheer van Inneren aan? ik draag haar altijd en alle

meisjes op school zijn er jaloersch van, behalve één meisje dat er ook precies zoo een heeft van haar broêr, die luitenant is.'

'Vrouw Bossenbroek!' zegt Mevrouw Drieland, als ze de waardin door de gang ziet gaan, 'hoe is het bij Rubens gesteld?'

'O bie den jood?' och wat zal ik oe daorvan zeggen, 't is bedroefd.'

'Hebben ze nog niets van Roosje gehoord?'

'Neen Mevrouw, letterlijk niks. En noe is de olde man zoo ziek, hie zal 't niet lang meer maken, 't is hem in het heufd eslagen; en noe durft Nathan niet met de negotie uut te gaon, maor dat deut noe dat jongentje, Daniël, je hebt hum hier wel ezien, vergangen jaor.'

'Jao wisse!' zegt Charles, 'ik heb hum zelve onder de plaggen uutehaold.'

'Wel jongeheer Sjarrel, wat kun ie mooi boersch praoten!' en nu heeft vrouw Bossenbroek erge pret en ze loopt lachende naar de keuken, om voor het eten te zorgen.

's Avonds na het eten en vóór de thee, gaan Mijnheer en Mevrouw Drieland met Bob, Charles en Jo naar Nathan Rubens.

Ze vinden den ouden Jerochem, met gesloten oogen, in

een gemakkelijken stoel bij den haard zitten. Hij ziet er ellendig uit; zijn hoofd valt telkens voorover en zijn magere vingers, zijn wijd uitgespreid over zijn spitse knieën.

Eensklaps schrikt hij op en als hij al die menschen in het vertrek ziet, wordt hij klaar wakker en roept toornig:

‘Gaat weg! Ik heb geen dochter meer! Eerst heb je Rosa weggehaald en toen heeft Rosa het kind weggehaald. Ik weet het wel! gaat maar weg, ik heb geen dochter meer!’

Mevrouw Drieland en Jo treden verschrikt terug en een oogenblik later staan zij allen buiten, en hooren achter het huis iemand timmeren.

Het is Nathan, die dadelijk opspringt, als hij zijne bezoekers herkent en hen uitnoodigt binnen te gaan.

‘We zijn reeds binnen geweest,’ zegt de heer Drieland, ‘maar je oude vader heeft ons weggejaagd, laten wij hem maar niet storen, hij schijnt een beetje in de war te zijn.’

‘Och ja mijnheer,’ zegt Nathan droevig, ‘telkens als vader vreemde heeren of dames ziet, begint hij zoo te praten. Och de oude man treurt zoo over zijn dochter en ook over mijn Roosje. Maar mijnheer, wil je wel gelooven, dat hij mijn zuster de deur zou uitjagen, als zij het hart had, hier te

komen? en toch hangt hij met zijn heele ziel aan haar, ze is hem geen oogenblik uit de gedachten.'

'Nu, maar ik denk toch,' zegt Mevrouw Drieland, 'dat als je zuster hem om vergeving bad, hij toch wel blij zou zijn.'

'Ik weet het niet Mevrouw, ik zou het hartelijk hopen, och het is zoo'n verdriet.'

Nathan keert zich om en staat te snikken tegen het schuurtje. Als hij een beetje bedaard is, zegt hij:

'Eerst wou ik het niet gelooven als vader zei, dat Rosa mijn dochtertje had laten stelen, maar hij houdt het zoo vol, dat ik het ook begin te gelooven.'

'Maar Nathan, je zuster was toch immers niet slecht?'

'Neen zeker niet, ze was een engel van goedheid, maar ze kan wel zoo bedorven zijn door de comédie.'

'Geloof dat niet Nathan,' zegt de heer Drieland, 'iemand die een goed karakter heeft, wordt niet slecht door de comédie. Ik voor mij geloof zeker, dat die Janus Trompet uw dochtertje voor zijn eigen voordeel gestolen heeft. Hij schijnt een slimme klant te zijn, daar de politie hem nog niet gevonden heeft. Kunt ge mij het adres uwer zuster geven?'

'Neen mijnheer, ik weet het niet, voor een paar jaar

heeft ze ons geschreven uit Parijs, maar ze heeft geen vaste woonplaats.’

‘Onder welken naam zingt zij?’

‘Wel mijnheer, haar naam is Rosa Rubens.’

‘Ja vriend, maar zij zal waarschijnlijk onder een anderen naam zingen. Maar ik zal toch nog eens weer voor je onderzoeken, ik zou wel willen weten, waar je zuster is.’

‘Ik ook mijnheer,’ zegt Nathan levendig, ‘zij mocht Roosje eens bij zich hebben.’

‘Daar komt, onze jonge vriend Daniël aan,’ zegt de heer Drieland. ‘Heb je ook nog de eene of andere schat gevonden, Daniël?’

‘Neen mijnheer, er schijnen geen kannetjes meer te zijn; ik heb nu dat heele stuk heidegrond zes voet diep gespit. Ik heb wel veel groote keien gevonden, zie maar welk een hoop, en één zit er nog, die is te zwaar om uit te graven.’

‘Nu Daniël, als je nog wat vindt, kom dan maar bij mij hoor; je weet wel dat wij allen met jou graag handelen willen.’

Als Daniël alleen achter blijft, slaat hij de armen in de lucht en zegt half luid:

‘O Roosje, Roosje, dat heb ik aan jou te danken!’

‘Wat heb je aan Roosje te danken?’ vraagt zijn vader, die achter hem staat.

Daniël schrikt, krijgt een kleur en de tranen springen hem in de oogen.

‘Zeg mij, mijn Daantje, wat heb je op je hart, is het wat goeds, laat mij dan dankbaar zijn, en is het niet goed, dan kan ik je misschien helpen.’

‘O vader,’ zegt Daniël, ‘Roosje was zoo eerlijk als goud, en ik....’

Nathan ziet hem verschrikt aan, en zegt:

‘O Daantje, je hebt toch niet?’

‘Neen, neen vader, wees gerust. Roosje heeft mij gered. Ik zal het je vertellen.

‘Op den dag van den brand zag Roosje, dat ik de oortjes aan een kannetje lijmde, want ik had plan het voor een gulden aan mijnheer van Oven te verkoopen. Hij had mij een gulden beloofd voor een ongeschonden kannetje; ik lijmde het zoo mooi, dat er niets van te zien was. Maar Roosje bad en smeekte mij, het niet te doen; ze zei dat zij nog liever wilde sterven dan mij oneerlijk te zien, en ik werd boos en wilde het toch doen. Dien zelfden avond dacht ik dat zij dood was, onder het brandende schuurtje, en ik

dacht dat het was om mij eerlijk te maken, en toen vader, had ik een gevoel alsof ik haar vermoord had. En toen ik den volgenden dag hoorde, dat zij leefde maar door dien kermisman gestolen was, heb ik mij zelf beloofd nooit weer te bedriegen of oneerlijk te zijn. Mijnheer van Oven zag later het gelijkde kannetje en wilde er een gulden voor geven maar ik heb gezegd, dat het gelijkde was en toen heeft hij gezegd, dat ik een eerlijke jongen was.'

'Nu ben ik dankbaar,' zegt Nathan, terwijl hij de hand op Daniëls hoofd legt. 'Je zult gezegend zijn mijn zontje, je zuster zal terug komen, ik voel het, ik vertrouw er op.'

Hoofdstuk XIII.

Tante Rosa.

'Ik ga het liefst dit paadje,' zegt Kitty, 'dan komen we dicht bij het huis van Daniël; misschien geeft hij ons wel weer pruimen, zooals verleden.'

'Ja maar Kat, dan moeten we gauw loopen, want het

is bijna twaalf uur en ik moet vóór de koffie nog een schoone jurk aandoen, kijk eens hoe vuil!

Dora laat haar vuile jurk zien, en de beide meisjes loopen op een draf over het paadje in de heide, totdat zij plotseling verschrikt stilstaan, en bijna omvergelopen worden, door eene dame, die met den zakdoek voor het gezicht, de meisjes hevig snikkende voorbij snelt.

Dora en Kitty kijken haar na, tot ze haar den weg naar Staverden zien opgaan, en dan zien ze elkaar aan en Kitty zegt:

‘Zou ze ook zoo'n kiespijn hebben als Ewout, ze huilt net zoo.’

‘We hadden haar moeten vragen waar ze pijn had, misschien wist Mama wel een middeltje,’ zegt Dora.

‘Misschien heeft zij verdriet,’ zegt Kitty nadenkend.

‘Ja? zou ze verdriet hebben?’ vraagt Dora medelijdend, ‘hè ik vind het zoo naar. Laten wij nu maar gauw naar het logement gaan.’

Ze hollen naar huis en komen hijgend aan, en vertellen dadelijk van de arme dame, die zou huilde en zoo'n verdriet had.

‘Of kiespijn,’ zegt Kitty.

‘Waar heb je haar gezien Kitty?’ vraagt Mevrouw Drieland.

‘Ze kwam geloof ik uit het huis van Daniël waar Roosje vroeger woonde.’

Mevrouw Drieland ziet Mevrouw van Oven aan en zegt eensklaps:

‘Het zal toch niet die tante Rosa zijn, voor wie mijn man laatst eene oproeping in de courant heeft geplaatst?’

‘Och die arme ziel, zou de oude man haar niet vergeven hebben? dat zou toch vreeselijk zijn; wat zou er gebeurd zijn?’

‘Ik ga er dadelijk heen Mama,’ zegt Bob, ‘en dan moeten we die menschen met elkaar zien te verzoenen.’

‘Doe dat Bob, je bent een beste jongen.’

Maar Bob hoorde het niet, hij was de deur al uit, op weg naar Nathan Rubens. Twintig minuten later was hij terug, en vertelde dat hij alleen den ouden man bij het vuur had zien zitten, geheel in elkaar gedoken en in zich zelve mompelend: ‘weg, weg!’

Nathan en Daniël waren nergens te zien, en naar de dame had hij ook rondgekeken, maar ze was verdwenen.

‘We zullen haar wel vinden,’ zegt hij, terwijl hij schielijk zijn boterham opeet.

‘Ik wil haar vinden, we moeten haar spreken, Papa

heeft niet voor niets die oproeping in de courant gezet.'

'Zij ging den weg op naar Staverden,' zegt Kitty, 'en ze liep heel hard.'

'Ik ga mee,' zegt Charles.

'Ik ook,' zegt Jo.

'Ik ook, ik ook,' roepen al de kinderen, maar Mevrouw Drieland zegt:

'Neen, dat kunnen alleen de drie grooten doen; als je haar vindt Bob, zul je haar alles kunnen vertellen, wat je weet, en je merkt dan wel gauw of zij iets van Roosje weet.'

'Als zij Roosje gestolen heeft, dan breng ik haar zelf geboeid naar Harderwijk en dan stop ik haar in de gevangenis, onder het stadhuis,' zegt Charles.

'Ik wed, dat zij het niet gedaan heeft,' zegt Jo, 'ik geloof dat zij goed is, anders zou zij niet zoo mooi kunnen zingen.'

'Dat geloof ik ook,' zegt Bob, 'kom, laten we gaan.'

Jo, Charles en Bob stappen den weg op naar Staverden, en als zij het huis naderen zien zij eene dame op den weg.

'Kijk,' zegt Bob, 'daar is zij, zij komt dezen kant op,

zij geeft het dus nog niet op. Jo, ga jij haar nu maar aanspreken.'

'Neen Bob, jij moet het doen, jou papa heeft de oproeping geplaatst, en jij wilt advocaat worden, laat ons nu eens zien, hoe goed je durft te praten.'

Bob vindt het eigenlijk wel aardig, om het woord te moeten voeren, en als zij nu de dame genaderd zijn, neemt Bob heel beleefd zijn hoed af en zegt:

'Heb ik soms het genoegen, de tante van Roosje Rubens te zien?'

De dame ziet levendig op en zegt:

'Ja, die ben ik.'

'Weet u dan ook waar Roosje is?'

'Ik denk te Elspeet bij haar vader, maar ik heb haar nog niet gezien, ik ga nu naar Rubens toe.'

'Dus is Roosje niet bij u in het buitenland?'

De dame kijkt zeer verwonderd.

'Bij mij? waarom dacht u dat?'

'Omdat zij nu al sedert een jaar verdwenen is!'

'Roosje verdwenen? hoe? is ze dan niet bij haar vader, of bij de familie in Elburg?'

'Neen, ze weten niet waar zij is.'

De dame staat verschrikt te kijken en vraagt eindelijk:

‘En vinden ze dat niet vreeselijk?’

‘Ja natuurlijk,’ zegt nu Charles, die zich ook in het gesprek mengt, ‘weet u er werkelijk niets van?’

‘Ik? hoe zou ik dat weten, ik ben eerst gisteren uit Brussel gekomen.’

‘Nee Charles,’ zegt Jo levendig, ‘ik sta in voor Roosje's tante, zij heeft het niet gedaan.’

‘Gedaan? wat gedaan?’ vraagt zij verwonderd.

‘Ja, ziet u,’ zegt Bob een beetje verlegen, ‘het ergste is dat...’

‘Zeg het mij gauw, wat is er nog erger?’

‘Dat de oude man denkt, dat u zijn kleindochtertje hebt laten stelen.’

Tante Rosa wordt doodsbleek en Jo heeft medelijden met haar en zegt:

‘Gelukkig dat u gekomen is, nu kan alles opgehelderd worden, ga maar gauw met ons mee.’

Maar tante Rosa staat onbewegelijk; zij staart naar den: grond, en mompelt eindelijk: ‘Hoe is het mogelijk, heb ik dat verdiend? dat is te erg. Maar vertel mij, wanneer en hoe is zij verdwenen?’

Al voortwandelende, den kant van Elspeet uit, vertellen de jongelui om beurten, alles wat zij er van weten, en ook dat de zwarte Janus Trompet tweemaal naar haar heeft staan luisteren, terwijl zij zoo mooi zong, en dat kort daarop de brand uitbrak, waarna Roosje niet meer gezien werd.

‘Dan heeft die man waarschijnlijk den brand gesticht, om haar te kunnen ontvoeren in de algemeene verwarring,’ zegt tante Rosa gedecideerd. ‘Dus,’ vervolgt zij peinzend, ‘heeft hij haar gestolen, omdat zij mooi kon zingen en wil hij haar zeker op straat laten zingen, op straat, o!’

Zij grijpt eensklaps Jo bij den arm, en roept in vertwijfeling uit:

‘Dan heb ik haar gehoord, en ik heb er niet op gelet! och het arme kind! ik heb haar gehoord; zij zong: “t wordt duister mijn Roosje,” maar ik zag haar ternauwernood, het was maar een oogwenk en ik dacht in het geheel niet aan die mogelijkheid. O, en nu herinner ik mij ook, dat onze eerste violist mij vertelde van een hollandsch meisje, eene straatzangeres, die zulk eene buitengewone stem had; hij had reeds dikwijls naar haar staan luisteren; hij vond het zoo jammer dat zij tot bedelen werd opgeleid, en hij had plan, werk van haar te maken, maar hij kon haar niet weer vinden.’

Tante Rosa loopt hevig aangedaan verder en vraagt dan:

‘En gelooft mijn oude vader werkelijk, dat ik in staat zou zijn, zoo iets te doen?’

De jongelui halen de schouders op en Jo zegt vergoelijkend:

‘Hij kan het niet helpen, hij is niet goed in 't hoofd.’

‘En Nathan dan, mijn broer?’

‘Hij heeft het eerst niet willen gelooven,’ zegt Jo, ‘maar nu het zoo lang duurt, en nu de oude man het altijd volhoudt...’

‘Ga nu maar gauw naar hem toe om te vertellen, dat u er niets van weet,’ zegt Bob.

‘Er heen gaan?’ vraagt zij, ‘neen, dat kan ik niet; nu begrijp ik hoe mijn vader dezen morgen zoo hard was. Neen ik kan er niet heen gaan, maar wel wil ik er mijn leven aan wijden om Roosje terug te vinden; ik zal niet rusten vóór ik haar terug kan brengen bij haar vader; dadelijk ga ik op weg om haar te vinden.’

Zij wil zich omkeeren en afscheid nemen als Bob zegt:

‘Juffrouw Rubens, luister eens, als u hier in Elspeet een rijtuig neemt, kunt u misschien in Harderwijk den trein van vijf uur nog halen. Waar bent u gelogeed?’

‘Te Leuvenum in ‘de zwarte Boer.’

‘Ik zal het rijtuig wel bestellen,’ zegt Charles; ‘Jo, zorg jij dat de juffrouw wat te eten krijgt.’

‘Wat zijt ge allen vriendelijk voor mij; ik zal dan maar met u mee gaan, en van hier naar Harderwijk rijden.’

Terwijl Jo tante Rosa mee neemt naar het logement van Bossenbroek, geeft Charles een wenk aan Bob en zegt:

‘Loop wat je loopen kunt naar Nathan, en zie of je hem vinden kunt, en vertel hem dat zijne zuster hier is.’

Bob holt dwars over de heide, naar het huis van den jood, maar vindt hem niet thuis. Den weg naar Nunspeet op ziende, ziet hij van verre eene gebogen gestalte naderen, en herkent Nathan, met eene mars op den rug. Haastig loopt hij hem te gemoet, en deelt hem in een paar woorden mede, dat zijne zuster bij Bossenbroek is; dat zij Roosje niet bij zich heeft, noch iets van haar weet; dat zij echter direct op reis wil gaan, om haar te zoeken en dat zij zich niet aan haar vader of aan haar broeder vertoonen wil, vóór zij het meisje gevonden heeft.

‘Zij was erg bedroefd,’ zegt Bob, ‘dat gij haar van zoo iets schandelijks hebt kunnen verdenken; maar loop nu maar gauw naar Bossenbroek, ik zal die mars wel voor je thuis brengen.’

Nathan staat nog erg verschrikt te kijken, maar als Bob hem de mars afneemt en zegt:

‘Kom, loop nu gauw, anders is ze weg,’ zegt hij:

‘Ja, ja, ik zal gaan; hoe heb ik het ook kunnen gelooven.’

Hij loopt nu schielijk naar het dorp, terwijl Bob de kostbare mars met oudheden naar huis brengt, en voorzichtig op de tafel legt, en dan op een draf naar het logement loopt, want hij is erg nieuwsgierig naar de ontmoeting tusschen broeder en zuster.

Hij komt bijna gelijktijdig met Nathan aan. Deze wordt in de kamer gelaten, waar zijne zuster in gesprek is met de dames de Witt, Drieland en van Oven, terwijl vrouw Bossenbroek brood, vleesch en wijn binnenbrengt.

Als Rosa haar broer ziet, wordt zij doodsbleek; dadelijk laten de anderen haar alleen met den ontroerden Nathan.

‘O Rosa,’ roept hij smeekend, ‘vergeef het mij; als vader het niet gezegd had zou ik het ook nooit geloofd hebben; maar nu zie ik, dat vader niet goed meer denken kan; het verdriet heeft hem zoo gemaakt; ik geloof dat ik ook zoo zal worden, als ik altijd over mijn Roosje blijf tobben. Mijn grootste zorg is, dat zij zal komen onder slechte menschen

en dat zij niet meer weten zal het onderscheid tusschen goed en kwaad. Maar Rosa, vergeef mij.'

'Geef mij de hand, broeder Nathan, ik ben blij dat ik je gezien heb; spreek goed over mij bij vader, en ik beloof je, dat ik niet rusten zal voor ik ons lieve Roosje terug heb gevonden.'

En nu vertelt Rosa, hoe zij Roosje heeft hooren zingen, niet wetende dat zij het was, maar dat zij nu eerst ontdekt heeft, dat zij het geweest moet zijn. Nathan zit er bij te huilen, maar toch wordt de hoop weer levendig, nu zijne zuster zooveel vertrouwen heeft, dat zij gemakkelijk het spoor zal vinden.

Het rijtuig komt voor, Rosa neemt afscheid van haar broer en de vriendelijke hotelgasten, en verdwijnt spoedig uit het gezicht.

Nathan haast zich naar zijn ouden vader; het is hem of hem een pak van het hart is genomen, nu hij zijne geliefde zuster niet meer behoeft te beschuldigen, en nu hij weer een beetje durft hopen op de terugkomst van Roosje.

In het logement zijn allen geheel vervuld van tante Rosa.

'Wat is het eene lieve beschaafde vrouw,' zegt Mevrouw de Witt; 'zij ziet er zoo fatsoenlijk uit; de wereld heeft

haar geen kwaad gedaan. Zij had zeker goede denkbeelden, toen zij van huis ging. Haar vader behoefde voor haar niet zoo bang te zijn.'

'Maar Grootmama,' zegt Jo, 'weet u waarom ze ook zoo goed is gebleven, omdat zij zoo mooi zingt. Iemand die mooi zingt kan niet slecht worden en iemand die slecht is, kan niet mooi zingen.'

'Nu dat weet ik nog niet,' zegt Mevrouw de Witt lachend.

'Ja zeker Grootmama, ik zou het nooit mooi kunnen vinden van iemand die slecht is.'

Als Nathan zijn ouden vader overtuigd heeft van de onschuld van Rosa, is deze een geheel andere man. Hij zit weer recht overeind op zijn stoel, en zijn doffe oogen beginnen weer helder te worden. Hij doet moeite om op te staan, en vraagt naar zijn vilten hoed.

'Gauw Nathan, ik wil naar haar toe, ze is mijn lieve dochter, mijn goede Rosa, gauw, ik wil haar zien!'

Nathan heeft moeite om hem aan het verstand te brengen, dat dit nu onmogelijk is, maar dat zij nu geduldig moeten wachten tot Rosa hun lieve Roosje gevonden heeft.

'Vader,' hooren ze nu eene stem in de deur, 'ik heb

vandaag goede zaken gedaan; ik heb goed verkocht en mooie echte dingen voor een prikje ingekocht.'

'Eerlijk Daniël?'

'Ja eerlijk vader.'

'Dit is een gezegende dag,' zegt Nathan zijn pet op zettende, 'laten wij God danken.'

Hoofdstuk XIV.

Tante Rosa vindt Roosje. - Santje wordt ook gered.

Tante Rosa reist zoo spoedig mogelijk naar Brussel. Zij informeert dadelijk bij de politie, of het kleine hollandsche meisje, dat op straat zoo mooi zong, nog in de stad is. Neen, dat meisje is in geruimen tijd niet in de stad geweest, maar men kan er in andere plaatsen naar vragen. Er wordt nu naar verschillende steden getelegrafeerd en eindelijk, na verscheiden dagen komt het bericht uit Parijs, dat daar een man is met een meisje, dat veel belangstelling wekt door haar mooie stem.

Verheugd neemt tante Rosa plaats op den trein naar Parijs, en verneemt daar aan het politiebureau, dat het bedoelde meisje veel zingt in het Bois de Boulogne. Zij neemt een rijtuig en vraagt een politieagent mede te mogen nemen tot hulp, voor het geval Janus Trompet, haar niet af wil geven.

Zij rijden geruimen tijd rond in het Bois de Boulogne, maar zien of hooren niets, dat eenigszins naar Roosje lijkt.

Juist willen zij terug rijden, als de agent een teeken geeft en naar een menigte menschen wijst, die ergens omheen geschaard staan. Met kloppend hart, rijdt tante Rosa er heen en als de menigte plaats maakt voor het rijtuig, ziet zij werkelijk een meisje, dat met een gitaar in den arm staat te zingen. De koetsier houdt stil en tante Rosa beschouwt aandachtig het meisje, dat nu schielijk met haar bakje naar het rijtuig komt, en het tante Rosa voorhoudt.

Het is een brutaal, gemeen gezicht en tante Rosa schrikt terug en denkt:

‘Kan ons Roosje zoo veranderd zijn? neen onmogelijk.’ Zij werpt eenig geld in het bakje en zegt: ‘rijd door koetsier,’ en tot den agent knikt zij droevig ontkennend.

Zij rijden nog geruimen tijd rond, en steeds ziet tante

Rosa naar elk gezicht en luistert naar alle geluiden, maar neen nergens is iets van Roosje te bespeuren. Treurig gestemd, keert zij terug naar haar hotel en den volgenden dag, gaat zij nogmaals op haar onderzoekingstocht uit, met den zelfden politieagent naast den koetsier. Het begint reeds te schemeren en nog heeft zij niets gezien.

Moedeloos leunt zij achterover op de bank en ziet naar de blauwe lucht tusschen het gebladerte der boomen, en tranen verduisteren hare oogen, en zij ziet niet meer verschend in 't rond, of zij Roosje ook kan ontdekken. O tante Rosa, zie toch links vóór u, op die bank, wie zit daar naast een leelijk oud wijf, terwijl een zwarte man een eind verder met een jong meisje staat te praten en haar geldbakje in zijn zak ledigt. Gelukkig dat de koetsier hier langzaam rijdt, want Roosje, ja zij is het die daar zoo mager en bleek op die bank zit, Roosje herkent dadelijk hare tante in het rijtuig; zij springt op en begint met een zwakke bevende stem te zingen:

‘t Wordt duister mijn Roosje.’

‘Houd op,’ gilt tante Rosa tegen den koetsier; de agent springt van den bok, en in het zelfde oogenblik heeft

tante Rosa het portier geopend, en sluit het snikkende Roosje in hare armen.

Als Janus den agent ziet, houdt bij zich op een afstand en grijpt de verschrikte Santje bij den arm, maar deze roept zoo hard zij kan; 'Roosje, Roosje, help mij!'

Dadelijk loopt de agent er heen, Santje worstelt zich los en ijlt naar het rijtuig, terwijl de agent Janus achterna loopt en onderwijl, door op zijn schel fluitje te blazen, eenige agenten te hulp roept.

Intusschen heeft tante Rosa, op dringend verzoek van Roosje, ook Santje in het rijtuig genomen en roept den koetsier toe, haar schielijk naar haar hotel te brengen.

Onderweg spreken zij geen woord, maar Roosje klemt de hand van hare tante in de hare, en schreit en lacht en zit onderwijl te bibberen van de koorts.

In het hotel aangekomen, wordt zij dadelijk te bed gebracht, en als de dokter komt, zegt hij dat het arme kind een harde koorts heeft, en zeer rustig moet worden gehouden.

Santje bedient tante Rosa op hare wenken en is haar tot groote hulp. Zij helpt natte compressen op Roosjes hoofd te leggen en die telkens te vernieuwen, en ze helpt ook

Roosje vast te houden, als ze haar bed uit wil springen, want het arme kind is wild en angstig, en denkt steeds dat Janus Trompet of Siepeltjes Ka haar vast houdt en gilt dan;

‘Laat mij los, ik wil naar tante Rosa! o tante, tante, help mij toch, waarom komt u niet?’

En het helpt niets of tante Rosa haar zegt, dat zij bij haar is en dat zij altijd bij haar zal blijven; Roosje luistert er niet naar, en tante Rosa is ten einde raad als Santje zegt:

‘Als u eens voor haar zong?’

Dadelijk is tante Rosa bereid en begint zacht te zingen:

‘t Wordt duister mijn Roosje, kom speel nu niet meer
 Staak liefje, dat woelen, vlei rustig u neer,
 Gij ligt in uw wiegje zoo warm en zoo zacht,
 Dat God u bewake, mijn kind, goeden nacht
 Dat God u bewake, mijn kind, goeden nacht.’

Roosje is plotseling stil geworden; zij luistert en ziet tante Rosa strak aan, en als deze ophoudt, begint zij weer onrustig te worden, zoodat tante spoedig weer vervolgt:

‘Gelukkig, mijn Roosje, wie sluimert als gij,
 O dat door uwe onschuld, dit immer zoo zij
 Hij sluimert zoo zoet, die zijn plichten betracht;
 Dat God u bewake! mijn kind, goeden nacht,
 Dat God u bewake! mijn kind, goeden nacht.’

Tante Rosa zingt maar steeds door, en Roosje ligt stil op haar kussen, en er komt een blijde trek op haar gezicht; zij zucht als van verademing, hare oogen vallen toe en weldra slaapt zij gerust.

Santje die aan het hoofdeinde van het ledikant zit, verroert zich niet, en als tante haar wenkt om op te staan, bemerkt zij, dat dit arme meisje ook in slaap is gevallen.

Tante Rosa beschouwt met aandacht de beide meisjes, en een gevoel van groot geluk doorstroomt haar en zij denkt bij zich zelve:

‘Ik heb nog nooit zooveel voldoening van mijn zang gehad.’

Zij schelt de meid, en te samen brengen zij de slapende Santje te bed, en tante Rosa dekt haar zorgvuldig toe en fluistert zacht:

‘Arm kind, wie weet welke moeder om je treurt.’

Zij heeft reeds van Santje vernomen, dat Janus en zijne vrouw niet hare ouders zijn, en dat zij vermoedt ook gestolen te zijn, maar dat zij er zich niets van herinneren kan.

Nog lang blijft tante Rosa dien nacht op zitten en schrijft een brief aan haar broeder Nathan, waarin zij hem meldt,

dat zij Roosje gevonden heeft, en dat zij haar terug zal brengen, zoodra Roosje hersteld is.

Den volgenden dag komt de inspecteur van politie haar bezoeken, en vertelt haar dat Janus Trompet en zijne vrouw gevangen genomen zijn, en dat men haar met de beide meisjes aan het politie-bureau verwacht, om te getuigen. Als hij hoort dat Roosje nog ziek is en niet uit kan gaan, is hij tevreden met Santje alleen.

Deze ziet smeekend naar tante Rosa en roept dan angstig:

‘O laat mij bij u blijven, laat mij niet naar dien man terug gaan! och heb medelijden met mij! ik wil uw dienstmeid zijn en zal dag en nacht voor u werken; zend mij niet weg!’

Tante Rosa ziet haar liefderijk aan en zegt dan:

‘Ga gerust met den inspecteur mee, daarna moogt ge bij mij terug komen en altijd bij mij blijven.’

‘O lieve tante Rosa!’

Tante Rosa lacht en zegt:

‘Ja dat is goed, noem mij tante Rosa.’

‘O tante Rosa wat ben ik blij! maar moet ik nu toch eerst naar Janus?’

‘Ja, mijn kind, misschien kun je nu te weten komen, wie je ouders zijn en of zij nog leven.’

Santje wordt doodsbleek en zegt niets anders dan: 'mijne ouders?' en gaat dan gedwee met den inspecteur mee.

Tante Rosa gaat nu voor het bed, van de juist ontwaakte Roosje zitten, die haar eerst verbaasd aankijkt, en dan verheugd de armen om haar hals slaat en zegt:

'O tante, ik heb gedroomd, dat er een engel door het raam kwam, en dat hij Janus heelemaal fijn kneep en in een luciferdoosje stopte, want zoo klein was hij geworden, en toen kwam Ka, en gooide het doosje in den kachel en toen veranderde zij in een bromvlieg, en vloog het raam uit en toen begon de engel te zingen, hoe was het ook weer? och zoo bekend, en toen had de engel precies zoo'n gezicht als u, en toen weet ik niet meer wat er gebeurde.'

Roosje ziet nu eensklaps overal rond en zegt dan angstig:

'Tante, waar is Santje?'

'Santje is even weg, maar komt dadelijk terug. Kom mijn lief meisje, drink nu een kopje thee, en eet dan van dit heerlijk parijssche brood en blijf dan nog een poosje rustig liggen.'

Roosje eet en drinkt en voelt zich veel beter, maar zij mag nog niet opstaan. Telkens als zij iets op de trap hoort, ziet zij verlangend naar de deur, en eindelijk roept zij met

eene angstige stem tante Rosa, die in de kamer daar naast brieven zit te schrijven.

‘Tante, zou Santje nog niet weer komen? het is al zoo laat, waar is zij heen?’

Tante zegt haar, dat Santje moet vertellen, dat de man en vrouw, die gisteren gevangen zijn, werkelijk Janus Trompet en zijne vrouw zijn, die Roosje te Elspeet gestolen hebben en waarschijnlijk vroeger ook Santje.

‘Misschien,’ zegt tante, ‘kan Santje nu wel hooren waar zij thuis behoort.’

‘Ja?’ zegt Roosje, ‘o wat zou ik blij zijn, als Santje ook weer bij haar familie kwam. Santje is altijd zoo lief voor mij geweest, zij heeft mij altijd geholpen en getroost. Vindt u het niet vreeselijk naar voor haar, dat zij niet kan lezen en schrijven. Ze is nooit naar school geweest, en ze kan ook niet naaien of breien, maar dat heb ik haar een beetje geleerd, en ik heb haar ook de letters geleerd en haar naam te schrijven, maar zij zegt dat zij heel anders heet, want zij is geen kind van Janus, maar zij moest altijd vader en moeder zeggen en dat wilde zij niet; zij deed het alleen, als zij erg bang voor hem was.’

‘Hoe komt zij aan het denkbeeld, dat zij niet hun kind is?’ vraagt tante Rosa.

‘Dat heeft haar eens iemand gezegd, die ruzie had met Ka; en zij wilde het ook graag gelooven, want een eigen moeder zou haar niet zoo slaan. Zij denkt er altijd over, wie toch hare ouders zouden zijn, en of ze nog zouden leven en of zij nog broertjes en zusjes zou hebben. Zij weet ook niet, wanneer zij jarig is en hoe oud zij is.’

Daar wordt geklopt, maar het is Santje niet, het is een winkelbediende met een groote doos, met allerlei gemaakte kleeren, die tantje besteld heeft voor Roosje en Santje.

Roosje vindt het heerlijk, en zou wel dadelijk alles willen passen, maar tante zoekt het uit, en spreidt het alles netjes uit op haar eigen bed, en juist is de winkelbediende vertrokken, als de inspecteur van politie zelf Santje terug brengt.

Deze snelt naar Roosje toe, en de beide meisjes omhelzen elkaar zoo hartelijk, dat men wel zien kan hoe innig ze elkaar liefhebben. Santje roept:

‘O Roosje, ik kom uit Overijssel!’

Meer kan ze niet uitbrengen, tranen van vreugde maken haar het spreken onmogelijk.

Tante Rosa ziet den inspecteur vragend aan, en presenteert hem een stoel.

Als hij plaats genomen heeft, neemt hij zijn portefeuille en geeft aan tante Rosa een papier, zeggende:

‘We hebben dien kerel zoo benauwd gemaakt, dat hij eindelijk alles bekend heeft. Het oudste meisje heeft hij dertien jaar geleden gestolen, in het stadje Hardenberg in de provincie Overijsel ergens in Nederland. Hij weet volstrekt niet van wie het kind is; hij vond het een mooi, lief kind en pakte haar mee, en maakte dat hij spoedig uit de buurt kwam. Zij moet nu ongeveer zestien jaren oud zijn. Hier heb ik een en ander opgeschreven.’

Santje en Roosje luisteren aandachtig naar het gesprek, tusschen den inspecteur en tante Rosa maar zij verstaan er niet veel van.

‘Aan het politiebureau,’ zegt Santje eindelijk, ‘was iemand die Hollandsch verstond; hij moest alles wat Janus en Ka zeiden, in het Fransch vertalen, en ook wat ik zei. Janus keek mij zoo boos aan en Ka riep: “pas maar op als ik jou en dat jodenkind te pakken kan krijgen!”’

Roosje huivert, maar Santje zegt:

‘Wees maar niet bang, ze komen zoo gauw niet meer vrij, en ze zullen niet weer in onze buurt durven te komen.’

O Roosje, als ik nu maar wist of mijn ouders nog leven; zouden zij blij zijn als ik weerom kom?’

‘Dat zou ik denken!’ zegt Roosje.

‘Maar ik heb zoo weinig geleerd en ik ben maar een hardloopster; als mijn broers en zusters zich maar niet voor mij schamen.’

Santje begint eensklaps te huilen en Roosje zegt:

‘Ik wou dat je mijn zuster waart, ik zou je zoo hartelijk liefhebben en mij nooit voor je schamen; wel als je slecht waart, maar je bent goed en braaf!’

De inspecteur vertrekt, na de beide meisjes vriendelijk toegeknikt te hebben.

‘Tante!’ roept nu Roosje levendig, ‘ik ben heelemaal beter, en ik heb ergen honger, mag ik nu opstaan?’

‘Ja liefje, probeer het maar eens.’

Roosje springt het bed uit en als Santje haar niet gegrepen had, zou zij gevallen zijn. Zij grijpt naar haar hoofd en zegt: ‘Ik ben nog zoo raar in mijn hoofd, zoo duizelig.’

‘Dat zal wel gauw beter worden,’ zegt tante, ‘we zullen je samen aankleeden.’

Zij wordt nu frisch gewasschen; ook haar zwarte krullebol wordt nu flink onder handen genomen, met de geurige

zeep van tante. Ze krijgt van top tot teen nieuwe kleêren aan, en als zij klaar is, houdt tante haar een spiegel voor, en Roosje herkent zich zelve bijna niet. Nu mag ze in de voorkamer, in een gemakkelijken stoel voor het raam zitten, en uitkijken op de straat, terwijl de meid de tafel komt dekken.

Santje wordt nu ook terdege opgeknapt, en als zij binnen komt, met hare lange goudgele haren, die als een dichte sluier om haar heen hangen, om te droogen, klapt Roosje in de handen en roept uit:

‘Wat ben je nu een aardig meisje! ik denk dat je broers en zusters trotsch op je zullen zijn.’

Santje lacht verheugd, en onder het eten zitten ze zoo vroolijk met tante Rosa te praten, dat deze zegt:

‘Ik wou dat ik jelui altijd bij mij had. Maar nu moet ik eerst Roosje naar haar vader brengen, en dan Santje naar hare familie. Wat zullen ze verwonderd staan te kijken en wat zullen ze blij zijn. En dan ben ik weer heel alleen.’

‘Waarom blijft u niet bij ons in Elspeet?’ vraagt Roosje.

‘Mijn lieve kind, daar kan ik de talenten die ik ontvangen heb, niet nuttig gebruiken. In Brussel, waar ik nu al sedert verscheiden jaren woon, verdien ik veel geld, met

zingen in de opera en lesgeven, en dan heb ik er ook plezier in, om jongelui die het niet betalen kunnen, gratis les te geven. Zoo heb ik er al verscheiden voortgeholpen, die nu zelf den kost kunnen verdienen, en dat vind ik zoo prettig. Maar als je Grootvader niet meer boos op mij is, wil ik graag elken zomer in de vacantie, een poosje in Elspeet komen. Maar kom, nu zal ik de stad in gaan, om mantels en hoeden en handschoenen voor jelui te koopen en ook schoenen. Jelui moet netjes bij je familie terug komen. Babbel nu maar samen tot ik terug kom; ik denk dat we morgen wel op reis zullen kunnen gaan. O Roosje! zie eens, daar vliegt Siepeltjes Ka op de pudding!’

Roosje ziet eerst verschrikt, maar als ze daar een groote bromvlieg ziet, begint ze te lachen en vertelt haar droom aan Santje die dadelijk een luciferdoosje van den schoorsteen haalt en er heel voorzichtig in kijkt, waarna, ze beiden schateren van lachen en uitgelaten vroolijk worden; ze zijn ook in geen tijden zoo vrij en zoo gelukkig geweest.

Hoofdstuk XV.**Blijdschap en vroolijke verwachting in Elspeet.**

In Elspeet is alles op den zelfden voet voortgegaan. De gasten van het hotel Bossenbroek hebben menige groote wandeling gemaakt, eens zelfs naar Nunspeet, waar ze in het familiehôtel hebben koffiegedronken, en kennis gemaakt met verscheiden menschen en kinderen. Ze vinden het daar zoo heerlijk aan die prachtige lindenlaan en in dien grooten tuin, dat zij plan maken daar in de volgende vacantie heen te gaan. Ze zien er zooveel aardige kinderen spelen, en hebben de grootste pret met een kleinen jongen die hen heel familiaar om een chocolaadje vraagt en zegt:

‘Ga maar mee bij ons spelen, mijn Mama wil het wel hebben.

‘Hoe heet je?’

‘Jan.’

‘Jan! Janneman! waar ben je nu weer?’ roept nu een meisje van een jaar of 12. Dat meisje, het zusje van Jan, heet Betsy en heeft ook al spoedig kennis gemaakt, met de

kinderen uit Elspeet, en nu komt Betsy's vriendin Jetje, ook nader en de andere broertjes en zusjes van Betsy, zoodat het eene heele kinderpartij is, en als zij weer terugkeeren naar Elspeet, worden ze door de Nunspeeters weggebracht tot aan den spoorweg, dien ze moeten oversteken, om op den Elspeeter grindweg te komen. Een tot weerziens wordt hun tot afscheid toegeroepen.

Op een anderen dag zijn ze naar het Uddelermeer gewandeld; maar op een zekeren Maandag, toen zij geen groote wandelplannen hebben gemaakt, gaan Hermance en Suusje Drieland naar Nathan Rubens, om een mandje vol witte pruimen te koopen. Juist komt haar de postbode tegen; hij schijnt iets bij Nathan gebracht te hebben.

Als ze dicht bij het huis zijn, hooren ze reeds, dat er iets gaande is, en als Hermance door een kiertje van de deur kijkt, ziet ze Daniël als een dolleman in 't rond springen; hij gooit zijn pet boven op de kast, dan gooit hij zijn schoenen onder de tafel en springt op zijn kousen, van den eenen stoel op den anderen, grijpt zijn pet van de kast en gooit die boven op de poes, en laat zich dan op een stoel neervallen met de beenen in de lucht Hij roept niets anders dan:

‘Ik ben gek! ik ben dol! o ik ben dol, dol, dol! o! o! wat ben ik blij!’

Plotseling houdt hij op, als hij Hermance ziet en dan barst hij weer op nieuw uit:

‘Roosje! Roosje! Roosje is gevonden!’

Nu ziet Hermance ook naar den ouden man en Nathan, die beiden zitten te huilen van blijdschap. Nathan zegt nu eensklaps tot Daniël:

‘Daantje, kom hier, bedaar mijn zoontje, keer je naar het Oosten en dank God.’

Nu loopen Hermance en Suze op een draf naar huis, met het blijde nieuws, en als Hermance de deur van het logement inrent en roept: ‘Roosje is - -’ springt ze even hard terug, alsof zij tegen een gom-elastieken bal aangebonsd had, en het had er ook wel iets van, want in de gang stond de dikke luitenant van Inneren, tegen wien zij zoo hard aangelopen was.

Met een kleur als vuur staat Hermance vóór hem en zegt dan: ‘O mijnheer van Inneren, neem het mij niet kwalijk, ik was zoo blij, Roosje is gevonden!’

‘Wel lieve jonge dame, meent u het jodinnetje?’

‘Ja mijnheer, laten wij het gauw gaan vertellen.’

Ze gaan samen naar binnen, en nu is er algemeene vreugde, en allen bestormen Hermance met vragen, en zij weet niets anders te vertellen, dan dat Roosje gevonden is.

‘Waar?’

‘Dat weet ik niet.’

‘Door wie?’

‘Dat weet ik niet.’

‘Wanneer komt ze hier?’

‘Ik weet er niets van.’

‘Waarom heb je dat niet gevraagd?’

‘Ze waren zoo blij en toen wilde ik ze niet storen, ik durfde niet.’

‘Dat moeten we toch weten,’ zegt Bob, ‘ik zal het gaan vragen; o daar komt Nathan al aan; kijk hem eens hard over den weg schuiven. Kom binnen, Nathan! goede tijding, niet waar? dat kan ik wel aan je gezicht zien.’

Allen scharen zich om Nathan heen, die midden in de kamer op een stoel is gezet. Hij kan eerst niet praten en doet niets dan lachen en knikken, en met zijn handen over zijn knieën wrijven, totdat hij eindelijk op de vraag van Mevrouw Drieland, of Roosje gevonden is, antwoordt:

‘Ja Mevrouw, mijne zuster heeft haar gevonden, geze-

gend raag ze wezen; hier is de brief, waarin ze het schrijft, u moogt hem wel lezen.’
Mevrouw Drieland neemt den brief en leest:

‘Goede broeder Nathan!’

Gedankt zij de God van Abraham, Isaac en Jacob; het is mij mogen gelukken uw dochtertje te vinden in de groote stad Parijs. Haar lieve stem waarmee zij het u welbekende wiegelied zong, heeft haar aan mij ontdekt.

Ze is een weinig ongesteld; zoodra zij beter is, breng ik haar aan uw verlangend hart en hoop dan vurig ook voor mij zelve een verlangend vaderhart te zullen vinden.

Ik heb nog een ander meisje ontrukkt aan de klauwen van dien vreeselijken man, die, werkelijk Janus Trompet heet. Dat arme kind is ook door hem en zijn vrouw gestolen, toen zij nog zeer jong was, en zij weet niet wie hare ouders zijn. Zij is zeer lief voor Roosje geweest, die innig aan haar gehecht is. Gij zult mij wel willen helpen, om de familie van dat meisje op te sporen; wij zijn haar veel dank verschuldigd voor de liefde, die zij aan Roosje bewees. Zij was tot nu toe hardloopster.

Binnen weinige dagen hoop ik met beide meisjes bij u te

zijn. Grij zult de vriendelijke menschen in het logement van Bossenbroek wel mededeeling willen doen, van deze blijde tijding. Wees met vader en Daantje hartelijk gegroet van Uwe zuster Rosa'

Mevrouw Drieland geeft den brief terug, en allen wenschen den goeden Nathan geluk met dit heerlijk bericht.

'Kom het ons gauw zeggen, als je weer wat hoort, Nathan,' zegt Charles. 'we zullen haar met gejuich ontvangen.'

'Daar moet ik ook bij zijn,' zegt mijnheer van Inneren, 'en dan breng ik mijn vriend Clason mee; toevallig dat wij juist weer in het kamp zijn. Wie wil het mij doen weten?'

'Ik,' zegt Bob, 'ik hoop dat wij het bijtijds hooren.'

'Is er hier bij Bossenbroek,' vraagt Nathan, 'nog plaats voor mijne zuster en dat meisje, die hardloopster?'

'O ja,' zegt Jo, 'naast mijn kamertje is er nog een open. Ik ben benieuwd wat dat voor een meisje zal zijn.'

Nathan gaat een kamer bestellen, want in zijn huis is alleen plaats voor Roosje.

Als Nathan weg is, gaan de kinderen overleggen wat ze zullen doen, om Roosje een feestelijke ontvangst te bereiden.

'Een taart!' roept Dora.

‘Neen,’ zegt Jo, ‘mij dunkt, dat het aardiger zou zijn haar kamertje op te sieren, dat is eene blijvende herinnering. Ze heeft zoo'n klein opkamertje met kale witte muren. Laten wij er nu wat plaatjes ophangen en een bloemvaasje neerzetten, en een kleedje op het tafeltje voor het raam.’

‘Hè ja,’ zegt Hermance, ‘ik zal haar een paar japansche waaiertjes geven.’

‘En ik,’ zegt Maggie, ‘zal een kransje van heide en mos maken, om tegen den muur te hangen, zooals ik voor Mama heb gemaakt; geef jij dan het plaatje van de vos en de duifjes, Dora.’

‘Ja, dat wil ik wel geven, maar dat is niet zoo heel mooi; ik zal het portret van de koningin geven.’

‘Hè,’ zegt Maggie, ‘wil je dat missen?’

‘Ja, voor Roosje wel.’

‘Zullen wij samen een rustiek bankje voor haar timmeren Bob?’

‘Neen Charles, laten we liever een hoekplankje maken, en dan kan Jo er een vaasje opzetten.’

‘Ik zal haar een kaartje van Nederland geven,’ zegt Ewout.

‘Ik wil ook wel wat geven,’ zegt Emile, ‘maar ik weet niets.’

‘Ik ook niet,’ zegt Marius.

‘Ik ook niet, ik ook niet,’ roepen Kitty, Suze en Adriaan.

‘Weet je wat, kinderen,’ zegt Jo, ‘we zullen eens in het dorp gaan kijken, of er ergens wat te koop is. Geef jelui dan elk een paar centen, dan is dat van jelui samen.’

Ze gaan nu samen de deur uit en luitenant van Inneren vraagt, of hij mee mag gaan. Met moeite vinden zij eindelijk een bloemvaasje, een kopje en schoteltje en een bont katoenen zakdoek, waarop eene jachtpartij is afgebeeld, en die zeer geschikt is, om als kleedje ergens over te liggen.

Nu gaan ze allen te samen naar het huis van Nathan, en vragen of zij het kamertje van Roosje mogen zien.

Nathan is bezig het beddegoed uit hare bedstede buiten in de zon, over een paar stoelen te leggen, en Daantje is aan het stoffen en ragen, terwijl zijn haar vol strootjes zit, want hij heeft al het stroo uit de bedstee naar buiten gedragen. Hij heeft een kleur van inspanning, maar zijn oogen schitteren van plezier.

‘Wanneer zou je klaar zijn met het kamertje?’ vraagt Bob.

‘Ik moet den vloer nog opdwijlen, en nieuw stroo in de bedsteê brengen, en dan het bed opmaken, daar zal nog wel een uurtje mee heen gaan.’

‘Nu Daniel, dan zullen wij van avond terug komen, we hebben iets voor versiering van het kamertje.’

Daniël's oogen glinsteren van nieuwsgierigheid, en hij zegt dat hij over een half uur wel klaar zal zijn. Hij rent naar het schuurtje, en haalt eenige bossen stroo, en vleit die heel netjes en gelijk op den vloer van de bedstee.

‘Moet je er nog meer hebben?’ vraagt Bob.

‘O jé ja, nog wel zes! ze moet gemakkelijk liggen in haar eigen bed.’

Charles en de andere jongens loopen naar het schuurtje, en brengen elk eene bos stroo mee, maar nu komt Nathan er bij en staat te grinneken van plezier en zegt:

‘Heb ik van mijn leven! als dat ik niet gedacht zou hebben, dat er zoo veel handen zouden zijn om het bed van mijn dochtertje te schudden. Wat zal ze daar zacht op slapen, het lieve kind! Maar bedaar een beetje, ho ho! niet zoo veel stroo, het bed moet er ook nog in!’

‘Komt kinderen,’ roept Jo, ‘gaat nu allen mee, want nu loop je maar in den weg; we zullen straks weer komen om onze geschenkjes te brengen. Dag Nathan, dag Daniël!’

Allen loopen nu weer naar luitenant van Inneren, die op eenigen afstand op hen gewacht heeft en Kitty, Suze, Dora

en Maggie vechten er om, wie naast hem zullen loopen, en Adriaan loopt achter uit, vlak voor zijn voeten en redeneert druk over de paarden en den oppasser, met wien hij al goede maatjes is. Als ze bij het logement komen, moogen de kinderen om beurten te paard zitten, zelfs de groote Hermance, kan den lust niet weerstaan er even op te zitten, terwijl de oppasser het paard aan den teugel neemt, en een eindje laat draven. Eene menigte dorpskinderen op klompen klotst er achteraan, en de vrouwen komen aan de deur en lachen er om.

Eindelijk stijgt de luitenant zelf te paard, en gevolgd door zijn oppasser, rijdt hij terug naar het kamp van Oldebroek.

Dadelijk na het eten gaan de jongelui met hunne cadeautjes naar Nathan's woning en Daniël staat te dansen van plezier, bij elke versiering die hij ziet. Als Jo een bloemvaasje op het hoekplankje zet, loopt Daniël naar den tuin, en plukt de grootste zonnebloem die hij vinden kan, en brengt haar zegepralend aan Jo, die haar tevergeefs in het vaasje tracht te zetten; de bloem is veel te groot voor het kleine vaasje.

‘Een flesch voor de zonnebloem!’ roept Bob, en Daantje haalt uit het schuurtje een leege azijnflesch en vult die met

water. Daar kan de bloem prachtig in staan op een bonten zakdoek, op het tafeltje vóór het raam. Charles heeft de waaiertjes en de plaatjes tegen den muur gehangen, en het portret van de Koningin, staat op het kastje met een kransje van heide en mos er boven tegen den muur.

Nathan komt door de deur kijken, en roept dan ook den onder Jerochem, die er met plezier naar staat te kijken en goedkeurend knikt.

De laagstaande zon schijnt voorbij de zonnebloem vlak in de bedstee, en werpt de schaduw van de bloem op het kussen.

‘Ik wou dat zij nu maar gauw kwam!’ zegt kleine Maggie en Nathan lacht haar vriendelijk toe, en bedankt dan al de kinderen voor hunne vriendelijkheid.

‘Slaap wel Nathan!’ zeggen nu allen tot afscheid; ‘kom je het ons gauw vertellen als er een brief komt?’

Dat belooft Nathan, en de vroolijke bende draaft en danst over de hei terug naar het logement.

Hoofdstuk XVI.

Gelukkige thuiskomst.

Tante Rosa heeft met Roosje en Santje Parijs verlaten. Men zou die twee jonge meisjes bijna niet herkend hebben; ze zien er eenvoudig maar zoo fatsoenlijk uit, heel anders dan in haar bonte kermispakjes. Ze zijn nu beiden in marineblauw met een wit strooien matelot met zwart lint. Het lange goudblonde haar van Santje hangt in een dikke vlecht op haar rug, en de krullen van Roosje zijn met een zwart fluweel lint opgenomen. Het zijn een paar allerliefste meisjes, die er zoo innig vergenoegd uitzien. Tante Rosa heeft plezier in haar vroolijk gebabbel en de aardige opmerkingen, over de menschen en kinderen, die zij aan de verschillende stations op het perron zien staan.

Zij logeeren een nacht in Brussel in het huis van tante Rosa, en vertrekken den volgenden morgen om zes uur reeds naar Holland. Hoe meer zij de hollandsche grenzen naderen, hoe gelukkiger zij worden, en als zij weer Hollandsch hooren spreken en de hollandsche kleederdracht zien, wat zijn ze

dan verrukt. Vooral als zij te Utrecht in den Centraalspoorweg stappen, en tante Rosa een hollandsch kadetje met kaas voor haar koopt, o wat smaakt dat heerlijk. Zij kijken hare medereizigers de woorden van de lippen en stellen overal belang in.

Als zij aan het station Amersfoort stilstaan, ziet Roosje een Elburgschen jood op het perron heen en weer dreutelen.

‘O tante, kijk, daar is Levi!’

Als hij opkijkt, knikt zij hem toe; de jood lacht, maar herkent haar niet.

In Nijkerk staat een man op krukken, en houdt telkens de hand op voor de centen, die men hem toewerpt. De meisjes werpen hem eenige bonbons toe; ze hadden wel iedereen goed willen doen en de halve wereld willen omhelzen.

‘Nu nog Putten,’ zegt Roosje, ‘en dan Harderwijk.’

‘Eerst nog Ermelo.’

‘O ja, maar na Harderwijk alleen nog Hulsthorst en dan Nunspeet! O tante, tante, ik kan het bijna niet meer uithouden van ongeduld. Zouden vader en Daantje er zijn? zouden ze het telegram ontvangen hebben? en hoe zou het wel met Grootvader zijn? O tante, ik verlang zoo!’

Als zij Harderwijk naderen, ziet Roosje met verrukking de Zuiderzee en klapt in de handen, zeggende:

‘Net als in Elburg! o tante wat is die zee toch mooi; zie die schepen, die komen misschien van daar in Elburg.’

Na Harderwijk snuift Roosje de lucht op aan het open raampje en zegt:

‘Het riekt hier zoo heerlijk, dat is van de dennen en de hei; kijk, kijk, tante! die vrouw had een Elspeeter muts op!’

Santje zit stil uit te kijken; hare gedachten gaan verder, veel, veel verder voorbij Nunspeet, voorbij Zwolle, naar Hardenberg toe. O, zij had wel door willen reizen en niet naar Elspeet gaan. Zij verlangt zoo naar hare familie. Dan eens stelt zij zich een klein huisje voor, armoedig maar zindelijk, waar eene vrouw voor de deur zit te naaien, met eenige kinderen om zich heen. De man staat op het land te spitten. Zou zóó hare familie zijn? O zij zou er tevreden mee zijn, en hare moeder helpen koken en wasschen en boenen en schuren, en haar broertjes en zusjes zou ze zoo liefhebben. Ook denkt zij wel eens, dat hare ouders misschien in een deftig huis wonen, en dat hare zuster met een handwerkje in het salon zit.

Zij heeft vroeger zoo dikwijls centen en dubbeltjes gekregen, van zulke deftige menschen, en door het raam naar

binnen gekeken; maar ze zouden haar niet toegestaan hebben, een voet over den drempel te zetten, zoo'n hardloopster! Santje huivert bij die gedachte en denkt: 'ik hoop dat het een klein huisje is, waar ze mij met blijdschap zien komen.'

Onder al die gedachten snelt de trein al verder en verder, voorbij bouwlanden, witte zandheuvelds, dennenbosschen, en eindelijk fluit de locomotief voor Nunspeet. De vaart vermindert, schuren en hekken schuiven voorbij en dan het station!

Roosje staat met gloeiende wangen uit te kijken, terwijl tante en Santje voor tashjes en pakjes zorgen.

'Vader! vader! vader!' roept Roosje; het portier wordt geopend, en Roosje valt in de armen van den gelukkigen Nathan. En de menschen staan en loopen om hen heen, en die twee doen niets dan elkaar omhelzen, totdat Daantje en tante Rosa hen voorttrekken buiten het hekje, naar het rijtuig van Dries. Dan omhelst Roosje haar broertje, en ze kijkt rond en knikt tegen alle menschen, en geeft Dries een hand, maar ze doet niets dan lachen met de tranen in de oogen en zegt niets.

Weldra rijden zij den Elspeeter weg op, tusschen de

dennenbosschen en de zoet geurende heide. Dan komen de tongen los en vóór dat zij Elspeet bereikt hebben, is er al heel wat afgebabbeld.

Daniël ziet dikwijls schuin naar Santje, maar durft niet tegen haar te spreken, maar tante Rosa brengt hen samen in gesprek, en Daniël wijst haar in de verte den toren van Elspeet, en vertelt haar hoe de menschen en kinderen in het hotel van Bossenbroek, naar Roosje verlangen en naar haar uitkijken.

Eindelijk komen zij aan het dorp en zie, daar op den hoek bij de pastorie, daar staan ze allen te wuiven en te roepen:

‘Roosje! Roosje! lang zal zij leven!’

Roosje knikt hen allen toe en Santje lacht zoo vriendelijk, dat zij allen behagen in haar hebben.

‘Vooruit Dries, gauw naar Grootvader toe,’ zegt tante Rosa. Snel draaft het paard over den grindweg, en dan een eindje stapvoets over den zandweg in de hei, en daar ziet Roosje haar huis terug, met het schuurtje en een nieuwen hoop plaggen, en zie, Grootvader staat op een stokje geleund, in de deur.

Wat zijn ze nu allen gelukkig! hoe heerlijk is zulk eene

thuiskomst. Weldra zitten ze allen om de tafel, Grootvader tusschen dochter en kleindochter in en vader naast Roosje. Santje zit stil rond te kijken en is dikwijls in gedachten verzonken, maar telkens zegt Roosje:

‘Weet je nog wel Santje, toen we in de opera waren?’ of: ‘O Santje vertel jij eens van dien avond toen wij wilden vluchten.’

Nathan krijgt de tranen in de oogen als hij hoort, van al de ellende, die zijn dochtertje ondervonden heeft en als Roosje zegt:

‘Gelukkig dat Santje altijd zoo lief voor mij was en mij altijd troostte en voorthielp,’ toen werd Santje met dankbetuigingen overloden, en allen wenschten haar toe, dat zij spoedig eene lieve familie zal vinden.

‘Nu moet Roosje haar kamertje nog zien,’ zegt Daniël, en allen gaan mee om te kijken.

Roosje is verrukt van al de verrassingen die zij ziet, en zij streelt het kussen op haar bed, zeggende:

‘O wat zal ik heerlijk slapen in mijn eigen bed!’

‘Nu moeten we naar het hotel gaan,’ zegt tante Rosa, ‘om al die vriendelijke menschen en kinderen te bedanken.’

Roosje springt vooruit, de deur uit en als zij de uitge-

strekke heide vóór zich ziet, wordt zij uitgelaten blij en danst over de heidestruiken; zij slaat de armen in de lucht en begint dan eensklaps te zingen en te jubelen.

‘Roosje! Roosje! welkom hier! Hoezee, onze nachtegaal, ons lief vogeltje is terug!’

En nu wordt Roosje omhelsd door Jo, Hermance, Dora, Kitty, Suze en Maggie, en al de jongens verdringen zich om haar heen, en schudden haar de hand en zoo nemen ze haar in triomf mee naar het hotel.

Daar wordt Roosje zeer hartelijk ontvangen; zij wordt met vragen bestormd; zij weet niet wie zij het eerst moet antwoorden; zij hebben haar nog nooit zoo opgewonden en vrijmoedig gezien.

De oude Mevrouw de Witt neemt Santje bij zich, en hoort van haar vele bijzonderheden. Santje is echter niet zoo vroolijk gestemd als de anderen. Nu zij eenmaal weet dat zij in Hardenberg gestolen is, en dat daar dus waarschijnlijk hare familie woont, kan zij nergens anders aan denken of belang in stellen. Zij wordt van verlangen verteerd en stelt zich ook zulk eene thuiskomst voor als Roosje nu beleeft.

Tante Rosa voegt zich nu bij haar, en als zij ziet hoe

Santje met een trillende stem vertelt, dat zij misschien ook nog ouders en broertjes en zusjes in Hardenberg heeft, en dat zij zoo naar hen verlangt, zegt tante Rosa:

‘Hoe zou je het vinden Santje, als wij morgen op reis gingen naar Hardenberg?’

‘Morgen? o tante Rosa, wat bent u toch goed voor mij! morgen, o hoe heerlijk! Roosje! luister eens, morgen ga ik naar Hardenberg!’

Santje's wangen gloeien van opgewondenheid en hare oogen schitteren. Roosje kijkt eensklaps bedroefd en zegt:

‘Hè Santje, ga je van ons weg?’

‘O Roosje! als ik maar niet zoo verlangde naar een eigen vader en moeder, dan zou ik graag bij je blijven.’

‘Lieve kind,’ zegt Mevrouw de Witt ernstig, ‘ik maak mij bang dat ge je te veel voorstelt van een tehuis; je weet immers niets van je ouders, ze kunnen wel dood zijn of niet lief.’

Nu wordt Santje weer bedroefd en tante Rosa zegt:

‘Stel je nu niet al te veel voor, maar vertrouw maar, dat ik toch altijd voor je zal zorgen als je soms geen ouders hebt.’

Allen zijn stil geworden onder dit gesprek totdat Bob zegt:

‘Mama, ik vind dat we Zondag feest moeten vieren voor Roosje; Papa en mijnheer van Oven en mijnheer en Mevrouw de Witt zijn er dan ook; die zullen er zeker plezier in hebben, en dan moeten onze beide vrienden uit het kamp ook komen.’

Dit plan vindt algemeen bijval; de jongelui gaan onder elkaar overleggen, en Charles vraagt aan Roosje of zij dan voor hen zingen wil.

‘O ja, ik wil wel altijd zingen, maar tante Rosa kan het veel mooier.’

‘O ja, die ook, die ook,’ juicht Charles, ‘jongens dat zal een heel concert zijn. Jo, jij moet piano spelen en Dora en Maggie moeten het Noorsche liedje zingen en ieder die wat kan, moet mee doen, ieder op zijn beurt, behalve ik.’

‘Komt meisjes,’ zegt tante Rosa, ‘nu verlangen ze thuis weer naar ons.’

Allen nemen afscheid van Santje en wenschen haar veel geluk op haar onderzoekingstocht.

‘Juffrouw Rubens,’ zegt Charles, ‘u bent er toch Zondag weer? dan vieren wij feest en dan hopen we, dat u ook wat zult zingen?’

‘O, als ik daar plezier mee kan doen, zeker dat wil ik graag doen.’

‘Gelukkig!’ roept Charles.

Hoofdstuk XVII.

De bakkersfamilie te Hardenberg.

Den volgenden dag gaan tante Rosa en Santje op reis naar Hardenberg. Roosje is zeer bedroefd als zij afscheid van Santje neemt, want waneer zullen ze elkaar weerzien? Tegen den avond komen ze te Hardenberg aan; Santje heeft den heelen weg over, verlangend uitgezien of ze ook iets zag, dat haar bekend voorkwam, maar neen, zelfs niet in het stadje Hardenberg; er is niets geen herinnering overgebleven. Ze gaan dadelijk in het ouderwetsche logement, en tante Rosa bestelt eten voor haar beiden. Zij leggen haar mantels en hoeden af en nadat zij zich op haar kamer verfrischt hebben, loopt Santje naar de eetkamer, vóór aan de straat en staat aan het open raam nieuwsgierig in de schemering

uit te kijken. Alle voorbijgangers neemt zij nauwkeurig op, armen en rijken; zij weet niet bij welk soort zij hare familie moet zoeken.

Terwijl zij daar zoo naar buiten staart, hoort zij een meisje roepen:

‘Lientje! Lientje! luister eens!’

Santje ziet een meisje de deur van het logement binnengaan, en een oogenblik later, staat dat zelfde meisje achter haar in de kamer, zeggende:

‘Lien, wat doe je hier? zeg, ben je doof? maar wat ben je mooi! heb je een nieuwe jurk aan? en je haar in een vlecht? en van morgen hadt je het nog opgestoken? maar wat doe je hier?’

Santje ziet haar verwonderd aan en zegt: ‘Ik ben Lientje niet.’

Het meisje springt verschrikt achteruit, en zegt:

‘O neen, nu hoor ik het aan uw stem, ik dacht zeker dat u Lientje waart.’

Juist komt tante Rosa binnen en het vreemde meisje ziende, kijkt zij Santje verwonderd aan, waarop deze zegt:

‘Dit meisje zag mij voor een zekere Lientje aan.’

‘Ja Juffrouw, neemt u het mij niet kwalijk, dat ik hier

zoo maar in kwam loopen, maar u lijkt ook zoo sprekend op Lientje Vermeulen.'

Daar treft tante Rosa een denkbeeld, en zij vraagt haastig aan het meisje:

'Wie is Lientje Vermeulen?'

'Wel, dat is het oudste meisje van bakker Vermeulen, in die straat daarginds.'

Het meisje groet en loopt op een draf de deur uit.

'Santje lief,' zegt tante Rosa, 'we zullen dadelijk na het eten naar dien bakker gaan, men kan nooit weten; zulk een sprekende gelijkenis zou wel eens kunnen zijn door bloedverwantschap.'

Santje kan bijna niet eten van zenuwachtig ongeduld, en dadelijk als zij klaar zijn, gaan zij de straat op naar bakker Vermeulen.

Tante Rosa opent de winkel deur en het luid klinkende schelletje doet uit de binnenkamer, achter den winkel, den welgedanen stevigen bakker te voorschijn komen. Hij draait de lamp wat hooger op en vraagt:

'Wat is er van uw verlangen?'

'Ik zou u even alleen willen spreken.'

'O, kom dan maar hier in het opkamertje.'

‘Santje,’ zegt tante Rosa, ‘blijf jij maar even hier wachten.

Santje blijft bij de toonbank staan en ziet in 't rond. Daar achter, is de binnenkamer, door glazen deuren en neteldoeksche gordijnen van den winkel gescheiden. Om een groote tafel, zit eene heele familie geschaard, helder verlicht door een hanglamp. De moeder, eene blanke, blozende vrouw, met een vriendelijk goedig gezicht, schenkt koffie voor haar talrijk kroost, terwijl het oudste meisje boterhammen uitdeelt, aan haar broertjes en zusjes.

Ja, dat kan Santje ook heel goed zien, dat meisje lijkt sprekend op haar zelve, precies zulk goudblond haar, en blauwe oogen, alleen is zij wat kleiner en fijner dan Santje. Al de kinderen zien er blank en blozend uit. Zie dien kleinen dikken jongen, hoe gretig hij van zijn boterham hapt, wat stopt hij zijn mond vol, en nu neemt hij het kommetje met koffie in zijn beide dikke vuistjes en drinkt er bij.

Foei kleine jongen, je moogt niet metselen, denkt Santje lachende. Santje heeft dit tot vóór korten tijd ook altijd gedaan, tot tante Rosa het haar afgeleerd heeft.

Welk een gezellig troepje om die tafel! zou dat haar familie zijn? o denkt Santje, dat zou ik graag willen!

Daar slaat het acht uur en Santje ziet in een hoek van den winkel, eene groote staande klok en met elken slag ziet zij het zware gewicht achter het glazen deurtje rammelend naar beneden gaan.

‘Hè, welke zware gewichten,’ denkt Santje, ‘als die op je hand vielen, dat zou je voelen,’ en onwillekeurig grijpt zij naar haar hand, alsof zij de pijn voelde.

‘Santje!’ hoort zij nu uit het opkamertje roepen, ‘kom eens hier!’

Bevend gaat Santje naar binnen; tante Rosa neemt haar den hoed af en trekt haar in het volle licht van een klein lampje.

Santje ziet den bakker met een ontroerd gezicht voor zich staan, en niets doen dan toestemmend knikken, tot hij eensklaps naar de deur loopt en roept:

‘Moeder, moeder! kom eens hier!’

Deze komt dadelijk in den winkel zeggende:

‘Je zoekt zeker de trommel met allerhande, die heb ik in de bakkerij gebracht.’

‘Nee moeder, kom eens hier.’

De vrouw komt in het opkamertje en als zij Santje ziet, staat zij versteld te kijken en roept dan:

‘Goeie gunst vader! zoo zou onze Mientje er uit moeten zien!’

Santje is doodsbleek, zij steekt hare armen uit en zegt met trillende lippen:

‘Moeder!’

‘Is het waar? is het waar? Mientje? mijn klein Mientje!’

Snikkende sluit de bakkersvrouw het meisje in hare armen, en de bakker staat tegen den muur geleund, en veegt met zijn roodgebloemden zakdoek over zijn oogen.

Nu vertelt tante Rosa nog eens aan de vrouw, hoe en waar zij Santje gevonden heeft, en deze staat maar steeds in verrukking naar Santje te kijken en zegt gedurig:

‘Mijn kleine Mientje! och liefje! en zoo'n knap deerntjen!’

‘En het voornaamste is,’ zegt tante Rosa, ‘dat zij niet bedorven is.’

‘Goddank,’ zegt de bakker, ‘ja, dat is een groot geluk; en nu hebben we onze tweelingetjes weer bij elkaar, Lientje en Mientje.’

Santje, of liever Mientje, kijkt met verlangen naar de deur, en de bakker zegt:

‘Kom, mijn deerntje, laat ik je nu eens aan je broertjes en zusjes vertoonen.’

Hij slaat den arm om haar heen en drukt een kus op hare wangen, en Mientje voelt zich zoo gelukkig, hoe had zij het toch beter kunnen treffen. Zij steekt de hand naar hare moeder uit en zoo, tusschen vader en moeder in, wordt zij naar de binnenkamer gebracht, waar al de kinderen verwonderd zitten te kijken.

‘Lientje,’ zegt de vader, ‘wie zou dit zijn?’

Lientje ziet verbaasd naar Mientje, wordt dan spierwit en stamelt dan:

‘Mientje?’

‘Ja, ja, het is onze Mientje, nu zijn de tweelingzusjes weer bij elkaar!’

Al de kinderen zijn opgestaan, behalve de kleine dikke Gerrit Jan, die nog zijn mond zit vol te proppen.

De bakker wijst een voor een, al zijne kinderen aan, zeggende:

‘Dit is je tweelingzusje Lientje, en dat is je oudste broer Roelof, een beste jongen hoor, die vandaag 75 krentenbroodjes heeft gebakken, en dat is Geesje en dat Annetje en die dikkert daar is Gerrit Jan, en dan nog Hanna, dat kleine vlaskopje, en kijk maar in de wieg, daar ligt je kleine broertje Berend.’

‘Een klein broertje?’ vraagt Mientje verrukt, en ze snelt naar de wieg, waar juist de kleine jongen wakker wordt, en lachend zijn armpjes naar Mientje uitsteekt, want hij meent dat het Lientje is.

‘Mag ik hem er uit nemen?’ vraagt Mientje.

‘Zeker, neem hem maar,’ zegt moeder.

Voorzichtig neemt Mientje het mollige ventje in haar armen, en drukt hem liefkozend tegen zich aan.

Lientje geeft haar een stoel bij de tafel en Geesje zet een stoof onder haar voeten en daar zit nu Mientje te midden van hare familie met haar jongste broertje op haar schoot.

Tante Rosa zit naast de bakkersvrouw en deze zegt:

‘Och och, ik kan het nog haast niet gelooven, dat we onze Mientje weer hebben; altijd was ze mij in de gedachten en elken Vrijdag.... och liefje laat je vingertjes eens zien.’

Mientje laat haar handen zien en dan roept de moeder:

‘Ja, zie je wel, daar heb je nog het litteeken op haar linkerhand. Och ja, dat wou ik vertellen, elken Vrijdag, als ik de gewichten van de klok schuur, moet ik er aan denken. Toen Mientje nog zoo'n klein dribbeltje was, liep ze altijd om me heen, als ik aan 't werk was, en Lientje ook. Terwijl ik bezig was een gewicht van de klok te schuren,

valt me dat zware ding uit de handen, juist op het handje van dat lieve kind, dat me aan de schort vast hield. O mensch, ik beef nog als ik er aan denk! dat arme handje, het vel en het vleesch was er af tot op de botjes, en het is nog een wonder dat het nog weer terecht is gekomen. Maar o! wat een schrik had ze toen voor die klok ze wou er niet voorbij loopen na dien tijd.'

Mientje heeft met open mond zitten luisteren; zij bekijkt haar hand en zegt dan:

'Nu geloof ik, dat ik mij dat herinner; toen ik straks de klok hoorde slaan, werd ik opeens bang voor dat zware gewicht en het was alsof ik pijn in mijn hand voelde.'

'Och och, 't is geen wonder,' zegt de bakkersvrouw meewarig; ik moest er ook elken Vrijdag weer aan denken.'

'Ja,' zegt de bakker lachend, 'en Zaterdags dacht je aan haar blonde haartjes en Zondags aan haar blauwe oogjes en als we er weer een meisje bij kregen, wou ik het Mientje noemen, maar moeder zei altijd: 'neen, neen, dan zou het zijn alsof onze Mientje dood was; ik wil altijd blijven hopen, dat ze nog eens terug komt, niet waar moeder?'

De bakkersvrouw heeft de tranen in de oogen, en Mientje ziet haar dankbaar aan en had haar wel willen omhelzen,

maar dat durft zij nog niet; zij drukt eensklaps haar broertje aan haar hart, en kust en pakt hem voor haar heele familie te zamen.

Nu komt Lientje achter haar staan en legt de hand op haar schouder. Mientje ziet glimlachend tot haar op en dan slaat Lientje de armen om haar hals en zij omhelzen elkaar zoo hartelijk als om de schade van al die jaren in te halen.

‘Nu kun je toch goed zien, dat het zusjes zijn,’ zegt tante Rosa, ‘wat lijken zij op elkaar en die goudblonde haren.’

‘Ja ja,’ zegt de bakker, ‘die haren hebben ze van mij,’ en hij wrijft met beide handen over zijn kalen knikker.

Gerrit Jan opent weer zijn mond, om een flinken hap te nemen, maar neen, hij bedenkt zich, de mond gaat weer dicht en de boterham op zijn bord leggende, schuift hij dit naar Mientje toe als bewijs van vriendschap.

De kleine Berend, dit bord onder zijn bereik ziende, grijpt het van de tafel, en kletst het op den grond, waar het in scherven neervalt en kraait van plezier, tot grooten schrik van al de kinderen, die allen naar vader zien.

Mientje zegt verlegen:

‘O dat is mijn schuld, daar had ik op moeten passen!’

Maar vader begint te schateren van het lachen en zegt dan:

‘Mooi zoo, kleine Berend, dat wil zoo veel zeggen, als dat we een beetje lawaai moeten maken voor onze Mientje. Je hebt gelijk jongen. Komt jongens, roept allemaal:

‘Lang zal onze Mientje leven! hoezee, hoezee, hoezee!’

Als ze dit allen uitgegalmd hebben, zegt vader:

‘Kom moeder, zet gauw nieuwe koffie; ik zal klontjes en koekjes uit den winkel halen.

‘Mag Mientje een krentenbroodje vader?’ vraagt Roelof met een kleur.

‘Zeker mijn jongen, en die vriendelijke juffrouw, die ons meisjes gebracht heeft ook; ga maar mee Roelof en help je vader.’

Een oogenblik daarna komen ze samen terug met een mand vol lekkere broodjes en koekjes. Wat zitten ze daar nu smakelijk te eten en te drinken totdat de bakker eensklaps vraagt:

‘Maar lieve juffrouw, hoe bent u juist bij mij gekomen? die leelijke Janus Trompet wist immers niet hoe Mientje heette, of heeft u het hier in de stad gehoord?’

Nu vertelt tante Rosa van het meisje, dat zoo door de gelijkenis getroffen was en meende, dat het Lientje was.

‘Ze lijken ook sprekend op elkaar,’ zegt de bakker, ‘alleen is Mientje veel forscher en groter dan Lientje.’

‘Dat komt zeker doordat zij altijd in de open lucht was en door het hardlopen,’ zegt tante Rosa.

Nu moet Mientje vertellen van haar leven bij Janus Trompet en Siepeltjes Ka in den kermiswagen, en hoe zij hard moest loopen met belletjes aan handen en enkels. Hoe zij slaag kreeg als zij niet genoeg centen in het bakje meebracht, maar ook hoe prettig zij het vond toen Roosje bij hen kwam; ‘ik hield zooveel van haar, het was zulk een fijn gevoelig zangvogeltje, och zoo'n lief fijn poppetje.’

Als de bakker hoort dat er den volgenden Zondag feest gevierd word te Elspeet, belooft hij er iets lekkers voor te zullen bakken.

‘O lieve juffrouw Rubens,’ zegt de bakkersvrouw, ‘hoe zullen we u ooit dankbaar genoeg zijn, dat u ons dochtertje meegebracht heeft; menigeen in uwe plaats zou haar bij Janus Trompet gelaten hebben.’

‘Daar moet je eigenlijk Roosje voor bedanken, die is haar voorspraak geweest.’

Nu gaat tante Rosa naar het logement terug en belooft den volgenden morgen nog even terug te zullen komen om

afscheid te nemen. Dit doet zij dan ook. Hoe gelukkig zij het ook vindt voor Mientje, dat zij in zulk eene hartelijke familie terug is gekomen, is het voor haarzelve toch eene teleurstelling, zij had zich reeds zeer aan Mientje gehecht en had haar zoo graag altijd bij zich willen houden.

‘Zul je mij nu eens gauw schrijven, Santje? Mientje bedoel ik,’ vraagt tante Rosa. Mientje krijgt een kleur als bloed en de tranen springen haar in de oogen.

‘O mijn lieve kind,’ zegt tante Rosa, ‘daar dacht ik niet aan. Wees niet bedroefd omdat je niet schrijven kunt; het is immers je schuld niet, en je zult eens zien hoe gauw je dat zult leeren, veel gauwer dan kinderen van 6 en 7 jaar, die hebben niet veel volharding en niet zooveel verstand. Beloof mij dan maar, mij te zullen schrijven, zoo gauw je kunt. Hier is mijn adres.’

Na een hartelijk afscheid van Mientje en haar heele familie, gaat tante Rosa terug naar Elspeet.

Hoofdstuk XVIII.**Een feest op de Elspeeter heide. - Besluit.**

Roosje heeft verlangend naar tante Rosa uitgezien, en hoopt eigenlijk dat zij Santje weer mee terug zal brengen. Zij kijkt dan ook wel een beetje teleurgesteld, als zij tante alleen ziet komen.

‘O tante, waar is Santje?’ is haar eerste vraag.

‘Mijn lieve kind, we kunnen niet anders dan zeer dankbaar zijn. Santje is nu Mientje Vermeulen, en ze heeft een vader, eene moeder en zeven broertjes en zusjes gevonden.’

‘Zijn het deftige, rijke mensen?’

‘Neen, de vader is een welgestelde bakker, en het lijken mij beste hartelijke mensen, mij dunkt dat Mientje het niet beter had kunnen treffen; zij is dan ook zeer gelukkig en ze is dol op haar kleine broertje. Het is aardig om te zien hoe zij op haar tweeling zusje gelijkt.’

‘Heeft zij een tweeling zusje? hoe heerlijk moet dat zijn! wat ben ik blij voor Santje.’

Tante Rosa moet nu nog alle bijzonderheden vertellen,

ook aan de menschen en kinderen in het hotel, die er veel belang in stellen. Allen zijn nu vervuld van het feest van Zondag. Zaterdagavond komt er reeds een doos uit Hardenberg, waarin eene groote taart, waarop met witte suikerletters geschreven staat:

Aan Roosje Rubens

van

Mientje Vermeulen.

Wat is Roosje blij! nu kan zij morgen allen tracteeren. Zondag om zes uur komen allen samen bij Bossenbroek. De officieren zijn al vroeger, op etenstijd gekomen. De piano van Jo, wordt buiten onder de veranda geplaatst, en Bossenbroek zorgt voor eene menigte stoelen, onder de boomen op het plein.

Eerst wordt aan de officieren in kleuren en geuren de heele geschiedenis verteld; hoe Roosje rondgezworven heeft met Janus Trompet, Siepeltjes Ka en Santje. Hoe zij zich aan Santje gehecht heeft, en hoe zij te samen geld moesten verdienen met zingen en hardloopen. Hoe tante Rosa de beide meisjes gered heeft, uit de handen van Janus, en zelfs Santje reeds terug gebracht heeft bij hare familie.

Als de hotelgasten de familie Rubens den hoek zien om komen, staan ze allen open ontvangen Roosje met veel geestdrift.

‘Kijk,’ zegt Nathan tegen Roosje, ‘dat zijn de officieren, die zooveel moeite voor je gedaan hebben, en naar Apeldoorn zijn gereden om je te zoeken.’

Roosje gaat naar hen toe, geeft hun de hand en zegt:

‘Ik dank u nog wel, voor al de moeite, die u zich voor mij gegeven heeft.’

‘Zing van avond maar eens voor ons, lieve Roosje, daar zijn we zeer verlangend naar.’

Niet alleen Nathan en zijne beide kinderen en tante Rosa, zitten onder de feestvierenden, maar ook zijne getrouwde zusters Rebecca en Saartje, en zijn broer Jacob met wien hij samen handel drijft. Ze zijn dien morgen uit Elburg gekomen, om hunne zuster Rosa te ontmoeten en hun nichtje Roosje weer te zien.

Daar begint Jo piano te spelen, alle gesprekken verstommen en allen zitten ingespannen te luisteren. Als het stuk uit is, gaat tante Rosa naar Jo toe en fluistert zacht met haar, mijnheer de Witt voegt zich bij haar, en nu hoort Nathan tot zijn groote verbazing, dat mijnheer de Witt plan heeft, zijn dochter voor de kunst op te leiden en haar later op concerten te laten spelen. Hij hoort hem allerlei inlichtingen aan tante Rosa vragen, en waar het onderricht beter zou

zijn te Parijs of in Duitschland. Zijne zuster is goed op de hoogte, van alle inrichtingen voor muziekonderwijs en Nathan ziet met eenigen trots naar zijne begaafde zuster. Dan kijkt hij eens naar Rebecca en Saartje, goede beste huismoeders, maar zijn zij beter dan Rosa? Neen, meer en meer komt hij tot de overtuiging, dat het verkeer in de wereld en het zingen op concerten en in opera's, aan zijne zuster volstrekt geen kwaad heeft gedaan.

Integendeel, het heeft haar in de gelegenheid gesteld veel goed te doen. Uit de vele brieven, die zij te Elspeet reeds ontvangen heeft uit Brussel en Parijs, heeft hij kunnen bemerken aan hoeveel menschen zij steun verleent. Zij heeft hem ook reeds aangeboden voor Roosje's opleiding te zorgen, maar hoewel Nathan er niet meer met zooveel afgrijzen aan denkt, is hij toch nog niet met dit denkbeeld verzoend.

‘Kom Roosje,’ zegt nu tante Rosa, ‘nu moet je eens wat zingen, daarna zal ik ook zingen.’

Zij neemt de plaats van Jo in, en begint het accompagnement van ‘t wordt duister mijn Roosje.’

Eerst een beetje beschroomd maar weldra met heldere stem, zingt Roosje het eenvoudige lied, en allen juichen haar toe, en Nathan omhelst zijn dochtertje met tranen in de

oogen, en het doet hem plezier dat zij zoo bewonderd wordt.

Nu zingt tante Rosa eene aria uit eene opera, geaccompagneerd door Jo, en alle menschen en kinderen staan met open mond te luisteren; zoo iets hebben zij nog nooit gehoord. Het dorpsplein staat zwart van menschen, ook de gasten uit het logement van Mouw, waaronder vele schilders, staan aandachtig te luisteren.

Bossenbroek loopt op zijn teenen rond, en plaatst onhoorbaar nog eenige stoelen en banken.

Als de aria uit is, zegt mijnheer van Oven.

‘Ik heb maar eens in mijn leven zoo iets gehoord en dat was de groote Rubini te Parijs. U hebt zeker wel gehoord van Rosina Rubini; u hebt precies zulk eene stem en u lijkt ook op haar.’

Nu begint tante Rosa smakelijk te lachen en mijnheer van Oven ziet haar verlegen aan, tot dat hij eensklaps uitroept:

‘Of is u soms Rosina Rubini?’

‘Rosina Rubini! Rosina Rubini!’ juichen nu eensklaps verscheiden der gasten, die in tante Rosa die beroemde zangeres herkend hebben. Nu wordt Nathan nog trotscher, nu hij ziet hoe zijne zuster, door al deze fatsoenlijke brave menschen vereerd wordt.

‘Nu Rubens,’ zegt mijnheer de Witt tot hem, ‘zou je er nu nog zoo tegen zijn, om Roosje zulk eene zangeres te laten worden?’

Nathan kijkt een beetje verlegen en zegt niets.

‘O ik zie het al,’ zegt mijnheer de Witt, ‘je bent tot andere gedachten gekomen, en dat is geen wonder. Kom Roosje, zing nu nog dat mooie lied, dat je verleden jaar voor ons gezongen hebt.’

Roosje is dadelijk bereid en zingt vol moed en opgewektheid: ‘Opwekking.’

Als het uit is, roepen allen:

‘Ja ja, ze moet zangeres worden; we verlangen er naar haar beroemd, en tevens zoo bemind te zien als Rosina Rubini.’

Nu wordt de taart van bakker Vermeulen opgesneden; al de kinderen staan er omheen en Hermance zegt:

‘Hè hoe jammer van die namen; Mama u moest Roosje en Mientje niet doorsnijden.’

‘Dat zal moeielijk gaan,’ zegt Mevrouw Drieland; we zullen er Mientje uitsnijden voor Roosje en Roosje voor - - voor wie?

‘Voor mij, voor mij!’ roepen de kleintjes.

‘Neen, voor mijnheer van Inneren,’ zegt Maggie, ‘want het is het grootste stuk.’

De zon is ondergegaan, en Roosje vraagt aan tante Rosa of ze nu gezamenlijk naar de hei zullen gaan en als Charles dat hoort zegt hij:

‘Dat had ik juist willen voorstellen.’

Hij haast zich naar Bob en mijnheer Drieland, en staat geheimzinnig met hen te fluisteren. Ze gaan daarop allen naar de heide. De horizon is in het Noord-Westen rood gekleurd, het is een heerlijke zoele zomeravond; de muggen dansen polka's en mazurka's en sommige oude muggen dansen eene deftige menuet.

Op den grindweg wandelen boerinetjes in rijen van vijf en zes gearmd, en daar achter eenige boeren, met dampende pijpjes in den mond. Ze genieten ook van den zomer-zondagavond.

Maggie en Suze hangen weer aan den arm van mijnheer van Inneren, en Dora en Kitty wandelen heel netjes naast mijnheer Clason. Tante Rosa loopt druk te redeneeren met mijnheer en Mevrouw de Witt, terwijl Jo en Roosje er achter loopen.

Daniël haalt een doosje uit zijn zak, en laat dit onderweg aan mijnheer van Oven zien. Het zijn een paar prachtige gouden knopen, zooals de boeren in Nunspeet ze dragen.

‘Bekijkt u ze maar eens goed mijnheer, ze zijn onbeschadigd, behalve een klein deukje, maar daarvoor zijn ze ook antiek.’

‘Ja mijn jongen, ik vertrouw je wel; misschien kan ik je de volgende week zeggen of ik ze koop; maar ik heb wat anders met je te bepraten. Heb je zin te Rotterdam in mijne zaak te komen als bediende? je kunt dan je hart ophalen aan den handel, en ik verzeker je, dat je daar vooruit zult komen. Ik heb gezien, dat er een goed koopman in je zit, dus denk er maar eens over en spreek er eens met je vader over. In de volgende week kom ik hier terug.’

Ze zijn nu op de heide gekomen en de kinderen hollen en rollen in 't rond.

‘Hier kan ik het best zingen,’ zegt Roosje tot Jo, ‘ik heb een liedje voor de heide gemaakt.’

‘Luistert! luistert!’ roept Jo, ‘Roosje gaat zingen!’

En Roosje zingt:

‘O Elspeeter heide,
Hier zing ik weer vrij
Met de vogels, de muggen en bijen;
Hier zing ik mijn lied,
Zonder zorg en verdriet,

En mijn stem is niet heesch meer van 't schreien.
 Ik kan nu wel zingen tot laat in den nacht,
 Ik zing nu van blijdschap, mijn stem heeft weer kracht.
 O! niet meer gevangen, zoo heerlijk weer vrij,
 Weer thuis bij mijn vader, op de Elspeeter hei.
 En Janus Trompet, foei, die leelijke man!
 Ik wil hem vergeten, als ik het maar kan;
 Maar had hij mij niet dat verdriet aangedaan,
 Dan zou ik hier nu zoo gelukkig niet staan.'

Roosje valt plotseling op de knieën, midelen in de volle hei en plukt eenige bloemen die ze aan haar hart en lippen drukt en zingt dan weer:

Lieve, lieve heidebloemen,
 'k Druk je dankbaar aan mijn hart,
 Nooit kan ik genoeg je roem en,
 'k Heb je zoo gemist met smart.
 Nu begrijp ik hoe de leeuwrik,
 Zingt zijn lied, zoo blij, zoo blij,
 Hij is dankbaar voor zijn vrijheid,
 Op de groote, groote hei.'

'Bravo! lieve Roosje,' roepen allen en verdringen zich om haar heen, 'Je bent onze leeuwerik en onze zangvogel. Je zult Elspeet nog beroemd maken.'

‘Hier zijn twee kleine meisjes, die ook een mooi liedje zullen zingen,’ zegt mijnheer van Inneren, terwijl hij Dora en Maggie elk aan een hand naar voren brengt. ‘Ze zullen een Noorsch liedje zingen, luistert maar goed.’

De kleine meisjes doen eerst niets dan lachen, maar dan begint Maggie heel dapper, en Dora valt spoedig in.

Liden Ekorn sad
 Paa en gren saa glad
 Pused snuden sin
 Med sin lab saa fin
 Dens smaaunger tre
 Havde ly og loe
 I det store gamle furutroe^{*)}

De kleine zangstertjes brengen het er goed af, maar zoodra het uit is, zegt Maggie:

‘Mijnheer van Inneren zal ook een liedje zingen.’

‘Wel neen, kleine meid, hoe kom je er aan?’ zegt deze verschrikt en tracht te ontsnappen, maar jawel, dat gaat

*) Het kleine eekhorentje zat
 Zoo vroolijk op een tak
 Hij poetste zijn snuit
 Met zijn fijne pootje
 Zijne drie jongen
 Hadden beschutting en bescherming
 In den grooten ouden denneboom

niet; al dat kleine goedje zit hem op de hielen, en hangen als klissen aan zijn lijf en doen niets dan roepen:

‘Toe mijnheer, voor ons plezier, één liedje, toe maar!’

In plaats dat mijnheer Clason hem te hulp komt, zegt deze:

‘Hij kent een heel mooi liedje.’

Nu komen alle menschen en kinderen er om heen staan, en als Hermance heel vertrouwelijk de hand op zijn arm legt, en met haar vriendelijk stemmetje vraagt:

‘Toe mijnheer, doe het als 't u belieft,’ dan is hij overwonnen en zegt:

‘Ik ken niets dan een liedje van mijn baker, maar, als het dan moet, vooruit dan maar!’

Hij zet zich in postuur en zingt met een zware basstem:

‘Daar was ereis een oud ventje
 Zijn naam die was Korikerebi,
 Korikerebi lachasse, lachasse;
 Titokerebo, Totikerebi,
 Sjånkerdebal en pëltridiwi,
 Tralaritri tralaritri - mori
 Lespéridoedidaldalderi,
 O! dédal dédal plaskedewi,
 O! - - - dédal dédal plaskedewi,
 En Japida - en Clarida - was délias
 O! dédal dedal plaskedewi
 Sjemsjalouis tata haha!
 Sjemsjalouis tata!’

Een luid gejuich gaat op als dit lied uit is en allen vragen:

‘Wat is dat voor taal? Is het russisch? of spaansch? of wat beteekent het?’

‘Het is klinkklare onzin,’ zegt mijnheer van Inneren lachend.

‘Och mijnheer!’ zegt Bob, ‘wilt u het voor mij opschrijven?’ ik zou het graag leeren, dat is een mooi liedje voor de studenten, daar kan ik plezier van hebben.’

‘Zeker wil ik dat voor je opschrijven; wat zou mijn oude baker vereerd zijn als ze dat wist.’

Rek kek kek kek - pief paf poef rek kekkerdekek!

‘Vuurwerk! vuurwerk! een zwermopot!’ juichen allen, en daar zien ze een eindje verder op de hei, eenige paaltjes en latten in den grond geslagen.

Sjie - - - t!

Een doodelijke stilte en dan:

‘Hè - - - !’

‘Een vuurpijl!’

Nu hooren ze op den grindweg een geklepper van klompen en in een oogenblik staat het zwart van menschen.

‘Zoo'n vuurpijl is een trotsch gezicht,’ zegt Nathan.

Sjiet s - sss sjiet - - - ‘ha ha ha! O! hihi: pas

op! een voetzoeker!’ en Saartje en Rebecca stuiven uit elkaar.

Rek kek kek kekkerdekek pief paf kekkerdekek!

Maggie houdt de handen voor de ooren, maar springt uitgelaten in 't rond.

‘Mooi, mooi! nog eens!’

Sjiet.... t!

‘Hè....!’

Zoo worden er nog verscheiden stukken vuurwerk vertoond en als het op is, willen zij terug gaan naar het hotel.

Daar komt een veldwachter naar mijnheer Drieland toe en zegt:

‘Hebben de heeren permissie om vuurwerk af te steken in de hei?’

‘Neen,’ zegt mijnheer Drieland, ‘aan wien hadden wij permissie moeten vragen?’

‘Aan den burgemeester te Nunspeet.’

‘Daar hebben wij niet aan gedacht, maar wat kan dat schaden?’

‘Wel, mijnheer, in de droge hei kan gemakkelijk brand komen door de vonken.’

‘Te drommel ja, daar hebben we niet aan gedacht, maar dat is niets. Jongens! laten we de hei gaan rondlopen en goed opletten, of er ook iets smeult.’

Dat was een nieuw pretje, niet alleen voor de jongens, maar ook voor de meisjes, die allen om het hardst gaan lopen en trappelen in de hei.

Ze lopen als jachthonden te snuffelen en te snuiven, tot eensklaps Bob zegt:

‘Daar rookt het, kijk, laten we het goed uit trappen, laat de veldwachter het niet merken; zie zoo, dat is uit; maar ik moet zeggen, de man heeft gelijk, er had een leelijke heidebrand van kunnen komen.’

Daar trapt Hermance op een verloren voetzoeker, die begint te branden.

Sjiet s - s s jiet!

‘O, o! ik brand!’ gilt zij, en vliegt naar de menschen toe.

Eensklaps wordt zij gegrepen door mijnheer van Inneren, die haar in zijn armen drukt, en in een oogenblik de brandende jurk uitgedoofd heeft.

Allen komen verschrikt toelopen en Hermance, die geweldig geschrikt is, wordt tusschen Bob en Charles aan de hand genomen en nu moet zij draven, draven als een koetspaard, naar het hotel, om er den schrik uit te loopen.

Bij het hotel gekomen, zien zij tot hun verbazing boven de deur in gloeiende letters geschreven:

‘Roosje van Elspeet.’

Het is een groot stuk zwart papier op een raampje gespannen, waarin de letters uitgeknipt zijn en van achter verlicht.

Dat heeft mijnheer de Witt zoo aardig bedacht.

‘Zie nu eens Roosje,’ zegt hij, ‘als je vader het goed vindt, en als jij wilt, kun je, even als je tante, eene beroemde zangeres worden en even als Rosina Rubini veel goed doen en vereerd worden. Wij zullen dan allemaal trotsch op je zijn en veel houden van

Roosje van Elspeet!

Lang leve Roosje van Elspeet, onze nachtegaal, de leeuwerik van de Elspeeter hei!’

‘Mag ik vader?’ vraagt Roosje, ‘ik zou zoo graag even veel goed doen als tante Rosa.’

‘Nathan,’ zegt tante Rosa, ‘wees toch niet bang voor haar, zij heeft een goeden aard, en ik zal haar beschermen alsof zij mijn eigen kind was.’

‘En,’ zegt mijnheer de Witt, ‘je zuster zal mijne dochter Johanna ook onder hare hoede nemen.’

‘O vader,’ zegt Roosje, ‘laat mij gaan, ik zal er anders altijd naar verlangen even als tante Rosa vroeger.’

‘Nathan,’ zegt zijn broer Jacob, ‘geef je toestemming,

vader heeft er nu berouw van, dat hij het niet gedaan heeft.'

Nu neemt Nathan zijn dochtertje bij de hand, ziet haar ernstig aan en zegt dan:
'Mijn kleine Roosje, het schijnt wel te moeten; ga dan mijn dochtertje, en zorg, dat ik er nooit berouw van zal hebben.'

Nu omhelst Jo eensklaps Roosje en zegt met een van vreugde stralend gezicht:
'Nu gaan we samen de wereld in, en we zullen ons best doen zoo te worden als Rosina Rubini.'

Allen zijn nu zeer verheugd en opgewonden, en beginnen eensklaps te schateren van lachen als Hermance naar mijnheer van Inneren toekomt en zegt:

'Mijnheer: ik bedank u wel dat u mij uitgedrukt hebt.'

'O Hermance! je lijkt wel een citroen.'

Nog vóór de vacantie uit is, en vóór dat tante Rosa met Roosje naar Brussel vertrekt, sterft de oude Jerochem. Zijn laatste levensdagen zijn zeer gelukkig, door het bijzijn van zijne dochter en vooral het denkbeeld, dat zij zoo braaf en goed is gebleven, vervult hem met groote blijdschap.

Na zijn dood en als tante Rosa met Roosje naar Brussel en Daantje naar Rotterdam zijn vertrokken, wil Nathan

niet alleen in Elspeet blijven. Hij pakt zijn boeltje bijeen en gaat in Elburg wonen. Hij verhuurt zijn huis te Elspeet aan eene oude vrouw, op voorwaarde, dat hij er elken zomer een poosje moet kunnen wonen, in den tijd als zijne zuster en dochtertje overkomen. Elken zomer komt Roosje zingen op haar geliefde heide, en de gasten in het hotel Bossenbroek vinden haar telkens vooruit gegaan.

En Mientje Vermeulen, Roosje's oude vriendin Santje, komt ook wel eens bij haar te Elspeet, en eens is Roosje ook bij haar te Hardenberg geweest; zij schrijven elkaar lange brieven, want nu Mientje eenmaal schrijven kan, vindt zij het heerlijk, op die manier met Roosje te kunnen praten op het papier.

Eindelijk na zeven moeilijke studie jaren, gaan Jo de Witt en Roosje op concerten spelen en zingen en ze worden beide beroemd en met het geld dat zij verdienen, doen zij veel goed.

Nathan zegt nu zelf tot iedereen die het hooren wil:

‘Mijne dochter is eene groote zangeres en dat is goed, want men moet de talenten, die men ontvangen heeft, gebruiken.’